

КУЛЬТУРА

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА

WWW.KIMPRESS.BY

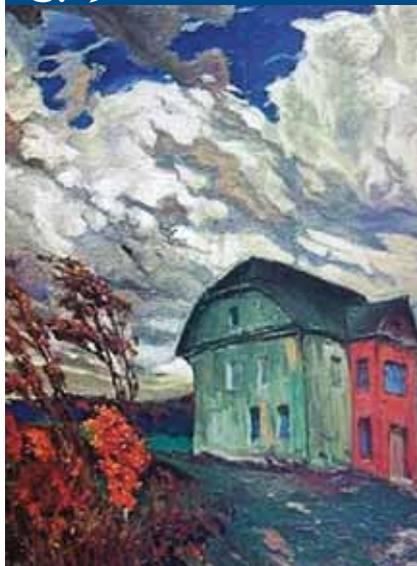
С. 3 — 14

С. 4 — 5

С. 9

С. 15

ПЕРСПЕКТИВЫ МАЕЙ РАДЗІМЫ

На чацвёртае ўсенароднае веча 6 — 7 снежня ў Палацы Рэспублікі збяруцца дзве з паловай тысячы дэлегатаў, каб сфармуляваць стратэгічны пасыл у будучыню — «перспектывы маёй Радзімы». Гонар іх акрэсліваць атрымалі, у тым ліку, работнікі культуры і дзеячы мастацтва Рэспублікі Беларусь.

С. 2

Б Е Л А Р У С Ь . Х Х І С Т А Г О Д Д З Е

Народнае веча заўседы ў пашане

Сярод дзвюх з паловай тысяч дэлегатаў IV Усебеларускага народнага сходу, які адбудзецца 6 — 7 снежня ў Мінску, — і работнікі культуры. “К” пацікавілася ў народных абраннікаў, якія пытанні іх хвалююць напярэдадні гэтага знакавага мерапрыемства.

Дэлегатам ад Дзятлаўскага раёна Гродзенскай вобласці вылучана дырэктар Цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы раёна Святлана Касцюк.

— Абранне дэлегатам на Усебеларускі сход — гэта вялікі гонар і вялікі давер з боку маіх землякоў, — распавяла яна. — Чакаю ад мерапрыемства шмат чаго: хочацца паслухаць інфармацыю пра вынікі сацыякультурнага развіцця краіны за мінулыя пяць гадоў, даведацца аб тым, як будзе жыць Беларусь далей, што можа зрабіць кожны дэлегат, каб ажыццявіць усе запланаваныя праекты ў сферы эканомікі, палітыкі, культуры. А калі весці гаворку пра бібліятэчны ўстановаў, дык яны як у Дзятлавіцкім, так і ў іншых раёнах Беларусі вельмі добра камплектуюцца, дзякуючы ўвазе з боку Прэзідэнта нашай краіны Аляксандра Лукашэнкі. Як вядома, згодна з дэкрэтам Кіраўніка дзяржавы, на папярэдняе кніжных фондаў цяпер павінна накіроўвацца не менш за 15 працэнтаў ад фінансавання бібліятэчнай сістэмы. Хацелася б, каб гэтая практыка працягвалася і далей, а таксама пашыралася камп’ютарызацыя кніжных скарбніц па ўсёй Беларусі.

Намеснік начальніка ўпраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама Ларыса Аленская вылучана дэлегатам ад сваёй вобласці.

— Я таксама чакаю, што гэтае знакавае мерапрыемства ў жыцці рэспублікі, — кажа Ларыса Канстанцінаўна, — паспрые развіццю як эканомікі, адукацыі, так і культуры Беларусі. Усебеларускі сход — рэальная магчымасць абмеркаваць асноўныя палажэнні Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2011 — 2015 гады, і я спадзяюся, што і ў наступныя пяць гадоў, як і дагэтуль, дзяржавай будзе надавацца вялікая ўвага захаванню гісторыка-культурнай спадчыны, паляпшэнню матэрыяльнай базы ўстановаў культуры, развіццю фестывальнай дзейнасці... Да таго ж, я з’яўляюся старшынёй абласной арганізацыі “Беларускі саюз жанчын”, і мяне таксама хвалююць пытанні абароны дзяцей, праблемы шматдзетнай сям’і, дэмаграфічнай сітуацыі... Буду абавязкова ўдзельнічаць у абмеркаванні ўсіх акрэсленых момантаў на IV Усебеларускім сходзе.

Дэлегат ад Міншчыны — выкладчык Барысаўскай дзіцячай музычнай школы, кіраўнік узорнага хору “Чароўнасць” Лілія Мальцэвіч.

— Я першы раз абрана дэлегатам на такое знакавае мерапрыемства, — кажа яна. — І, канешне ж, мне хочацца пачуць, што чакае тых таленавітых дзяцей, якія ёсць і ў нашай ДШМ, і ў іншых мастацкіх школах Беларусі: ці будзе працягвацца падтрымка таленавітай моладзі з боку дзяржавы, ці будуць забяспечаны і ім, і настаўнікам належныя ўмовы для

працы, жыллі і гэтак далей. Наш калектыў “Чароўнасць” ужо пабываў з выступленнямі ў Германіі, Галандыі, Бельгіі і Даніі, таму, натуральна, хочацца, каб мы мелі магчымасць і надалей вязджаць за мяжу, прапагандуючы і ўспяляючы сваёй творчасцю нашу Беларусь.

Ад Столінскага раёна Брэсцкай вобласці на сход вылучана Ала Іллінская. Цягам доўгіх гадоў яна з’яўляецца мастацкім кіраўніком Рамельскага СДК: вядзе тут два танцавальныя калектывы.

— Спадзяюся, сход будзе садзейнічаць паляпшэнню жыцця кожнага грамадзяніна нашай краіны, — кажа Ала Іллінская, — стабільнасці і дабрабыту. А самае маё галоўнае жаданне — каб усе беларусы былі ўпэўнены ў заўтрашнім дні.

Адзін са стратэгічных

На абмеркаванні IV Усебеларускага народнага сходу выносяцца пытанні аб выніках рэалізацыі Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2006 — 2010 гг. і аб асноўных палажэннях аналагічнай праграмы на перыяд 2011 — 2015 гг. Адным са стратэгічных кірункаў развіцця беларускага грамадства ў дакуменце вылучана культура:

[...] 4.6. **Культура.**

Галоўнае прызначэнне нацыянальнай культуры — кансалідаваць народ на аснове агульных традыцый і каштоўнасцей, выхоўваць патрыятызм, развіваць і прымнажаць творчы патэнцыял народа, ствараць умовы і гарантыі для ўсебаковага развіцця асобы, задавальнення яе эстэтычных патрэб, рэалізацыі здольнасцей і талентаў.

Рашэнне пастаўленых задач будзе забяспечана за кошт: захавання і ўзбагачэння культурнай спадчыны; падтрымкі айчынных вытворцаў аб’ектаў культуры і мастацтва, развіцця кінематаграфіі, прафесійнага мастацтва, народнай творчасці; павышэння якасці, забеспячэння даступнасці і разнастайнасці сучасных паслуг культуры для ўсіх грамадзян, уключаючы жыхароў сяла і малых гарадоў; фарміравання і ўмацавання пазітыўнага культурнага іміджа Беларусі за мяжой.

Вынікам палітыкі, якая праводзіцца, стануць захаванне культурнай спадчыны краіны, умацаванне культурнага патэнцыялу нацыі, павышэнне якасці, даступнасці і разнастайнасці культурных паслуг для ўсіх слаёў насельніцтва.[...]

Буда-Кашалёўскі раён Гомельшчыны абраў дэлегатам на IV Усебеларускі народны сход дырэктара Рагінскага СДК Таццяну Сарокіну. Падначаленая ёй установа, па словах начальніка аддзела культуры Буда-Кашалёўскага райвыканкама Таццяны Бурнышавай, — адна з лепшых у раёне. Таму ў сваім выбары мясцовыя работнікі культуры не вагаліся.

— Быць дэлегатам такога форуму — адказнасць выключная. Цягам Усебеларускага сходу будзе прааналізавана сённяшняе сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі, абмяркуем мы і нашы заўтрашнія перспектывы, наўпрост звязаныя з ростам дабрабыту грамадства. Пагадзіцеся, пытанні — першарадыня, для дзяржавы — лёсавызначальныя... Гаворка, я пераканана, будзе ісці і пра стан культуры. Многае тут зроблена, безумоўна, але многае трэба

яшчэ зрабіць. Да прыкладу, Рагінь днямі стане аграгарадком. Наш СДК цяпер рамантуецца, але ўсе шэсць клубных гуртоў па-ранейшаму дзейнічаюць, бо праца іх наладжана ў школе. Словам, неўзабаве сюды прыйдуць людзі, і яны павінны адчуць нашы ўвагу, талент, клопат. А гэта — работа не з простых, — кажа Таццяна Сарокіна.

Работнікаў культуры Магілёўшчыны на Сходзе будзе прадстаўляць, сярод іншых, дырэктар Касцюковіцкага раённага краязнаўчага музея Святлана Тыманюк. Па яе цвёрдым меркаванні, гэты форум істотна паўплывае на далейшае сацыяльна-эканамічнае развіццё краіны. “Роля культуры, — упэўнена Святлана Сцяпаняўна, — першачарговая ў справе духоўнага адраджэння, у выхаванні падрастаючага пакалення. І я пераканана, што гаворка на сходзе пойдзе і пра праблемы рэгіянальнай культуры, без вырашэння якіх немагчымае далейшае сацыяльна-эканамічнае развіццё краіны”.

А вось пункт гледжання прадстаўніка сталіцы, народнага мастака Рэспублікі Беларусь Георгія Паплаўскага, запрошанага на ўсенароднае веча:

— Хачу выказаць агульнае жаданне дзячаў культуры і мастацтваў. Артысту, мастаку, скульптару патрэбна дзяржаўная ўвага, падтрымка. Мы прагнем быць запатрабаванымі, жадаем актыўна ўдзельнічаць у грамадскім жыцці нашай краіны. Толькі ў выні-

Абмяркуюць на Савеце

Дату першага пасяджэння нядаўна створанага Рэспубліканскага савета па справах культуры і мастацтва пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь вызначаць на наступным тыдні.

“Гэта будзе вельмі значнае для нашых дзячаў культуры фарміраванне: да іх меркаванняў прыслухоўваюцца пры распрацоўцы новых законапраектаў”, — паведамаў першы намеснік міністра культуры Беларусі Уладзімір Карачэўскі.

Рэспубліканскі савет уключае работнікаў культуры і мастацтва з усёй краіны: гэта навукоўцы, даследчыкі, кіраўнікі грамадскіх аб’яднанняў і творчых саюзаў, навучальных устаноў, музеяў ды іншыя, як даволі маладыя творцы, так і працаўнікі на ніве культуры з вялікім досведам. Узначаліць гэты орган міністр культуры Павел Латушка.

“Творчая ініцыятыва можа даць слушныя парады: многія з членаў Савета як ніхто іншы ведаюць праблемы знутры, — працягвае першы намеснік міністра. — Цяпер — час рэформ у Міністэрстве, і шляхам абмеркавання ў іх можна ўносіць вартыя ўвагі папраўкі. Некаторыя з прапаноў, магчыма, стануць асновай для значных змен у той або іншай сітуацыі”.

Пастанова ўрада аб стварэнні Савета прынята 24 лістапада, і галоўнымі яе мэтамі было наданне нацыянальнай культуры новага імпульсу, больш мэтанакіраванага развіцця. Ён будзе кансультаўным органам, які забяспечыць узаемадзеянне Савета Міністраў Беларусі, рэспубліканскіх і мясцовых органаў дзяржаўнага кіравання, арганізацый культуры і мясцовых аб’яднанняў.

Членам новага Савета стала дырэктар Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка Волга Бародзіч. На яе погляд, орган, які будзе стваральным і дзейным, пакапаціцца аб захаванні спадчыны і будзе ўяўляць з сябе брацтва людзей, што дбаюць аб развіцці культуры. “Думаю, што праз два-тры месяцы мы ўжо зможам казаць аб нейкіх канкрэтных высновах нашай сумеснай працы”, — дадала яна.

Мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акадэмічнага народнага хору імя Цітовіча, народны артыст краіны Міхась Дрынеўскі вызначыўся з канкрэтнай тэмай для абмеркавання і ўвасаблення ў жыццё: “Беларускае слова, беларускія песні і танцы павінны з’яўляцца часцей не толькі на сцэне, але і ў побыце, у культуры кожнага асобнага чалавека. Сваю мэту бачу ў тым, каб знайсці шляхі прыцягнення да народнай творчасці як мага большай колькасці людзей”.

Дынарыі ад мецэната

Незвычайная падзея днямі адбылася ў Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь. У межах аднадзённага выставачнага праекта грамадскасі прадставілі ўсяго адзін экспанат, ды і той неабходна было разглядаць праз павелічальнае шкло.

Некалькі тыдняў таму фонды Нацыянальнага гістарычнага папоўніліся рэдчай сярэбранаю манетай часоў вялікага князя Вітаўта, адзіны аналаг якой захоўваецца ў Нацыянальным музеі Літвы. Па звестках даследчыкаў, манета ручной чаканкі датуецца 1380 — 1400 гг. Аднак пакуль не ўстаноўлены змест кірылічнага надпісу, выкананы па крузе.

Як аказалася, дынарыі выпадкова знайшлі летася ў ваколіцах Навагрудка. Дзякуючы айчынным нумізматам інфармацыя пра яго існаванне і магчымасць набыцця трапіла ў музей. Пасля прыняцця экспертнага заключэння міжнароднай групы спецыялістаў, у склад якой увайшлі прадстаўнікі Беларусі, Літвы і Расіі, было вырашана набыць манету. Цягам года ішлі перамовы з адным з беларускіх банкаў, у выніку чаго сёння каштоўны дынарыі захоўваецца ў Нацыянальным гістарычным музеі.

Як адзначыў міністр культуры нашай краіны Павел Латушка пад час урачыстага прэзентацыі манеты, гэтая падзея чарговы раз засведчыла, што мы краіна з багатай гісторыяй, цікавым сённяшнім днём і яшчэ

лепшай будучыняй. І пацвярджае, што наш бізнес рэальна дапамагае айчынай культуры. “Падобныя праекты не былі б рэалізаваны, калі б не было падтрымкі людзей, якія разумеюць: культура мусіць развівацца не толькі пры падтрымцы дзяржавы, але і праз прыватную ініцыятыву”, — адзначыў міністр.

Па словах Паўла Латушкі, Міністэрства культуры працуе над шэрагам нарматыўных актаў, якія стварылі б новы падыход у заканадаўстве для большага спрыяння ў развіцці мецэнатства і спонсарства ў сферы культуры нашай краіны. Тым больш, Прэзідэнтам краіны канцэптuallyна адобраны гэты падыход.

“Мы створым над нарматыўнымі актамі, якія створыць сістэму апякунскіх саветаў пры вядучых установах культуры нашай краіны. Гэты нарматыўны дакумент знаходзіцца ў канчатковай фазе яго ўзгаднення. Ім таксама прадугледжваецца стымуляванне ўкладання прыватных сродкаў у культуру”, — зазначыў міністр культуры.

Інтэр-форум-опера

Гэта зусім не інтэрнэтайская навінка, а музычна-тэатральная: Першы Мінскі міжнародны Раждзёсценскі оперны форум, што адкрываецца 7 снежня. Ён быццам перахопіць эстафету ад фестывалю “Уладзімір Снівакоў запрашае”, які завершыцца 6-га, і абвясціць: запрашае спадарыня Опера!

Форум-формула здавалася б, даволі простая: тры нашы спектаклі, але з удзелам замежных артыстаў (“Набука”, “Кармэн”, “Тоска”), два “прыезджыя” (“Травіята” Латвійскай нацыянальнай оперы і “Севільскі цыроўльнік” Маскоўскага тэатра Новая Опера імя Яўгена Колабава), фінальны гала-канцэрт зорак сусветнай опернай сцэны (12 снежня), адзін “круглы стол” і безліч абмеркаванняў. А вось арганізаваць усё гэта было нашмат складаней! Не спалохаўшыся цяжкасцей, заснавальнікамі форуму выступілі

Міністэрства культуры Беларусі, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт і, зразумела, Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь, дзе пра такое свята марылі даўно, яшчэ з часоў правядзення буйных усеаюзных фестывалюў.

Цяперашні форум стане ў нас першым “постсавецкім” у жанры оперы. Ягоным рэспубліканскім “прудвеснікам” можна лічыць летняя “Вечары беларускай оперы і балета ў замку Радзівілаў”, што прайшлі ў Нясвіжы ў канцы чэрвеня. Непасрэднай “рэпетыцыяй” — міжнароднае выкананне моцартаўскага “Рэквіема”, што адбылося на сцэне тэатра 2 снежня і з’яднала салістаў з Беларусі, Італіі, Расіі, Украіны, а трывалым падмуркам — шматлікія мемарандумы і дамовы аб супрацоўніцтве, заключаныя нашым тэатрам са шматлікімі ўстановамі-“калегамі”. Так што слова “першы” ў назве форуму — невыпадковае: падобным фестывалюў, дзе ёсць што паказаць і на што самім паглядзець, — быць!

Культурная сталіца Садружнасці

Адзін з гарадоў, які знаходзіцца ў Беларусі ці Расіі, стане Культурнай сталіцай Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Але вядомы ён будзе прыкладна напрыканцы будучага года. Пра новы праект СНД паведамлілі карэспандэнту “К” у прэс-службе Выканаўчага камітэта Садружнасці.

Праграму “Культурная сталіца Садружнасці” распрацоўвае Міждзяржаўны савет

што складаецца з прадстаўнікоў міністэрстваў культуры краін СНД, і незалежныя эксперты ў галіне культурнай палітыкі кожнай з краін. Пасяджэнне, дзе эксперты разглядалі шэраг пытанняў наконт горада, праводзілася ў Мінску на гэтым тыдні. На ім дапрацоўвалі Палажэнне аб праекце, абмяркоўвалі дакументы і фарміравалі план мерапрыемстваў, якія неабходна ажыццявіць, каб сталіца апраўдала сваё званне.

Культурнай сталіцай кожны год будзе называцца адзін з гарадоў дзяржаў — удзельніц СНД на падставе конкурсу (краіны вызначаюцца ў алфавітным парадку). Ён паві-

нен быць гістарычным, культурным і турыстычным цэнтрам, мець развітую інфраструктуру. На сёння вядома, што канцэпцыя ўключае чатыры групы праектаў, якія будуць рэалізаваны ў Культурнай сталіцы: праекты краін Садружнасці, нацыянальныя, інфраструктурныя і гасцявыя праекты.

Некалькімі тыднямі раней беларускі бок прапаноўваў для надання такога статусу Нясвіж, пазней, на пасяджэнні экспертаў з СНД, быў названы Гомель. Аднак канчаткова горад будзе вызначаны значна пазней, калі праграма стане дакладна акрэсленай.

Алена САБАЛЕЎСКАЯ

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

“Гарачая лінія” з міністрам культуры Рэспублікі Беларусь Паўлам Латушкам

Ужо традыцыйнымі сталі ў нашым Інфармацыйным цэнтры “Культура-інфа” самыя розныя мерапрыемствы, што выклікаюць шырокі розгалас у грамадстве. Чарговае, што адбылося 30 лістапада, — “гарачая лінія” з міністрам культуры Рэспублікі Беларусь Паўлам Латушкам.

На тэлефонныя нумары, а таксама на канал відэасувязі звярнуліся за акрэсленыя дзве гадзіны больш за тры дзесяткі чалавек, прычым — з самымі рознымі пытаннямі: ад міжнароднага супрацоўніцтва, аднаўлення спадчыны, вывучэння сучаснага мастацтва і да надзённых праблем сельскіх устаноў культуры. Міністр адказаў на іх грунтоўна, спыняючыся на дэталях, з глыбокай зацікаўленасцю фіксуючы крэатыўныя прапановы, што прагучалі ад работнікаў і “спажывцоў”, а дакладней — створцаў, сучаснай культуры Беларусі. А тыя інтэрнэт-карыстальнікі, якія выйшлі на сувязь з нашым Інфацэнтрам праз Skype, маглі сачыць за ходам “гарачай лініі” ў рэжыме он-лайн. Дарэчы, многія з іх адзначалі, што падобная форма сувязі — вельмі запатрабаваная і адпаведная сучасным тэхналогіям, а таксама дзякавалі за арганізацыю прамой сувязі.

Сам спектр тэматыкі і дзелавы лад размовы (пад час яе ў зале Інфацэнтра прысутнічалі начальнікі ўпраўленняў і аддзелаў Міністэрства культуры), зададзены Паўлам Латушкам, засведчыў яго адкрытасць да дыялога і новых ідэй. А ўжо першае пытанне, якое прагучала праз відэаканферэнцыю з замежжа, вывела на цэлы блок актуальных пытанняў, а таксама прагу да падобных кантактаў.

Пытанні, адказы на якія прагучалі ў час “гарачай лініі”, мы згрупавалі ў некалькі блокаў, што адлюстроўваюць тэматыку размовы.

“Дапамога беларусам замежжа будзе ўзмацняцца”

Аляксандр Лагуценка, дырэктар Новасібірскай гарадской грамадскай арганізацыі “Беларускі культурна-асветніцкі цэнтр у імя Святой Еўфрасінні Полацкай” (пытанне па відэаканферэнцыі):

— Добры дзень, шануюны Павел Паўлавіч! Шчыра вітаем Вас ад усіх беларусаў Сібіры. Мы вельмі рады, што першымі трапілі да Вас на “гарачую лінію” і можам расказаць аб тым, чым жывуць беларусы за Уралам. Наш цэнтр існуе ўжо восем гадоў, і за гэты час мы ажыццявілі шмат культурных праектаў. Па ўласнай ініцыятыве арганізавалі прыезд да нас вядомых ансамбляў “Дударыкі”, “Черніца”, “Лірыца”, запрашалі да сябе іншыя творчыя калектывы, але ўсё гэта адбываецца па прыватнай ініцыятыве.

Павел Латушка:

— Дазвольце мне падзякаваць за тое, што Вы робіце для нашай роднай беларускай культуры, за тое, што Вы падтрымліваеце і захоўваеце яе на тэрыторыі Расіі. Для нашай краіны, Урада, для нас, грамадзян Рэспублікі Беларусь, гэта вельмі важна.

Аляксандр Лагуценка:

— Днямі завяршыўся Год культуры Беларусі ў Расіі, але большасць мерапрыемстваў, як мы бачым, адбывалася ў Маскве і Санкт-Пецярбургу. Сібір, на жаль, аказалася па-за ўвагай такой буйной акцыі, хаця ў нас пражывае шматлікае зямляцтва.

Павел Латушка:

— Што да Года культуры Беларусі ў Расіі, дык літаральна ўчора ў Маскве, у зале імя П.І. Чайкоўскага, адбыўся яго канцэрт-закрыццё, які прайшоў з вялікім поспехам. Дарэчы, упершыню ў праграме такіх прэзентацыйных выступленняў за мяжой быў уключаны калектыв “Белья росы” з Гродна (да гэтага мы вывозілі толькі лепшыя калектывы з рэспубліканскім і нацыянальным статусам): нам важна і прынцыпова паказаць, што культура на Беларусі развіваецца не толькі ў сталіцы, але і ў рэгіёнах. У рамках Года культуры прайшлі мерапрыемствы ў Яраслаўлі, Бранску, Смаленску — гэта толькі тое, што я зараз на па-

мяці ўздаю, хаця іх, канешне ж, адбылося нашмат больш. І культурнае супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Расіяй будзе працягвацца надалей: для нашых народаў гэта вельмі важна.

Дарэчы, днямі ў Маскве падпісана праграма супрацоўніцтва паміж міністэрствамі культуры Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі на бліжэйшыя два гады. Там таксама закладзена правядзенне шэрагу разнастайных мерапрыемстваў.

Людміла Шчаслівенка, намеснік дырэктара БКАЦ па культуры, кавалер медала Францыска Скарыны (пытанне па відэаканферэнцыі):

— Павел Паўлавіч, тут, у Сібіры, мы адчуваем велізарны голад па беларускай культуры! Вы б толькі бачылі паўночныя залы палацаў культуры, якія збіраюцца, калі наш Цэнтр ладзіць фестывалі беларускай музыкі і песні! Мы, дарэчы, упершыню ў сваім рэгіёне заклалі традыцыю конкурсаў нашай інструментальнай музыкі. На нашых імпрэзах многія ўпершыню адкрывалі для сябе творы такіх бліскучых кампазітараў, як Напалеон Орда, Фларыян Міладоўскі... Было б цудоўна, каб да нас маглі завітаць калектывы і з роднай Беларусі! Няхай гэта будучы невялікія творчыя групы, але нам вельмі важна адчуваць павязь з тым, што робіцца ў беларускай культуры сёння. Магчыма, ёсць верагоднасць наладжвання сувязі з філармоніямі і абмену філарманічнымі калектывамі?

Павел Латушка:

— Што да падобнага супрацоўніцтва, мы бачым яго, найперш, у рамках сувязей канкрэтных суб’ектаў Расійскай Федэрацыі і абласцей Беларусі. Калі Вы мне падкажаце, з якой з абласцей мае пагадненне аб супрацоўніцтве Новасібірск, мы зможам даць даручэнне ўпраўленню культуры адпаведнай вобласці запланаваць на наступны год падобнае мерапрыемства: прыкладам, накіраваць да вас абласны філарманічны калектыв або прадумаць іншы цікавы творчы праект. Але ў тым, што такія стасункі неабходна падтрымліваць, я перакананы. Канешне, галоўная праблема — фінансавая: на ўсе нашы праекты і задумы складана знайсці

грошы. Але ж, я лічу, пры жаданні мы зможам вырашыць і гэтае пытанне.

Людміла Шчаслівенка:

— Вялікі дзякуй! І чакаем Вас на нашай гасціннай Сібірскай зямлі!

Ніна Савінава, прэзідэнт Асацыяцыі беларусаў Эстоніі, Талін:

— Добры дзень, шануюны Павел Паўлавіч! Па-першае, хацела б падзякаваць усім беларускім установам і дзеячам культуры за тое, што калі яны з’яўляюцца па-за межамі сваёй краіны, дык гэта — выдатны прыклад творчасці і таленту.

Павел Латушка:

— Вялікі і Вам дзякуй за тое, што вы робіце для нашай беларускай культуры за межамі Бацькаўшчыны! Я вельмі рады, што беларусы замежжа тэлефануюць сёння: гэта таксама важны элемент сувязі.

Ніна Савінава:

— Але “гарачая лінія” — значыць “гарачыя” пытанні. Мы ўжо больш за 20 гадоў займаемся захаваннем беларускай культуры за межамі краіны па розных накірунках, у нас ёсць багаты вопыт і творчы патэнцыял. Ці магчыма разгледзець пытанне аб адкрыцці Цэнтра беларускай культуры ў Эстоніі, дзе на сёння пражывае 18 тысяч беларусаў?

турнага цэнтра Беларусі ў Польшчы, аналагічных структур у Маскве, Берліне, Празе і Вільнюсе. На жаль, у гэтых пяцігадовых планах Талін пакуль што не прадугледжаны, але, канешне ж, у доўгатэрміновыя праекты мы можам уключыць Эстонію. На сённяшні ж дзень мы прапануем вам стварэнне культурных цэнтраў на грамадскіх пачатках, альбо — пры вышэйшых навуковых установах.

Ніна Савінава:

— На сённяшні дзень мы якраз і працуем на грамадскіх пачатках...

Павел Латушка:

— Што да супрацоўніцтва з ВНУ, дык такія прыклад ёсць на Украіне. Я меў гонар разам з міністрам адукацыі Аляксандрам Радзьковым адкрыць Беларускі цэнтр культуры і мовы ў Кіеўскім нацыянальным універсітэце, дзе вучыўся наш класік Уладзімір Караткевіч. Не так даўно адкрыўся Культурна-адукацыйны цэнтр Беларусі ў Баку, у Дзяржаўным універсітэце. Як адказ у нашым Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце імя Максіма Танка адкрываецца Культурны цэнтр Азербайджана.

Ніна Савінава:

— У эстонскіх беларусаў маецца нават свая 45-хвілінная радыёперадача, якая больш за 16 гадоў кожную ня дзелю выходзіць на роднай мове. А літаральна некалькі дзён таму мы адкрылі Бібліятэку імя Уладзіміра Караткевіча — гэта адзіны такі Цэнтр беларускай мовы і культуры ў Эстоніі, і мы будзем звяртацца да Вас па дапамогу.

Павел Латушка:

— Што да бібліятэкі Караткевіча — гэта наш гонар і абавязак: дапамагчы Вам у такой высакароднай справе. Да таго ж, у новым Інстытуце культуры Беларусі, які цяпер ствараецца і які будзе падпарадкаваны Міністэрству культуры, адзін з аддзелаў будзе займацца менавіта дапамогай беларусам замежжа і міжнародным супрацоўніцтвам.

Ніна Савінава:

— Дарэчы, днямі наведаю Беларусь: у якасці дэлегата я запрошана на IV Усебеларускі народны сход. Спадзяюся на цікавыя сустрэчы і плённае ўзаемадзеянне. Нам вельмі важна, Павел Паўлавіч, што сёння Беларусь не забывае і клапаціцца аб сваіх суайчыніках за мяжой.

Павел Латушка:

— Дзякую за такія шчырыя словы.

Культурны эксперт: праз он-лайн і пераклад

Наталля Бабіна, Мінск:

— Павел Паўлавіч, вітаю Вас і перадаю пытанне ад сваіх польскіх сяброў: ці магчыма выданне перакладу апавесці Уладзіміра Караткевіча “Дзікае паляванне

караля Стаха” на польскай мове?

Павел Латушка:

— Наталля, намі атрыманы заплыт польскага перакладчыка. Я даў даручэнне накіраваць хадаініцтва ў Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, бо Міністэрства культуры, на жаль, не займаецца выдавецкімі справамі. Таксама мы накіруем заплыт у Міністэрства замежных спраў з хадаініцтвам часткова прафінансаваць гэтае выданне за кошт сродкаў Культурнага цэнтра Беларусі ў Польшчы і паспрыяць пошуку спонсараў. Дарэчы, наша Міністэрства культуры выдала “Дзікае паляванне караля Стаха” на чатырох мовах сумесна з Беларускім фондам культуры якраз за кошт спонсарскіх сродкаў. На жаль, на момант падрыхтоўкі гэтай фаліянта перакладу на польскую яшчэ не было. Увогуле ж, справа гэтая важная і вартая ўсебаковай падтрымкі.

Наталля Бабіна:

— Дзякую за адказ!

Алена Шумаковіч, Мінск (пытанне па відэаканферэнцыі):

— Добры дзень! Я шмат падарожнічаю па замежжы, і многія мае іншаземныя знаёмыя цікавяцца культурай Беларусі, прычым не толькі спадчынай, але і сучаснымі спектаклямі, фільмамі... Але, на жаль, вельмі складана адсочваць па гэтых пытаннях актуальную інфармацыю. На мой погляд, у гэтай справе не да канца задзейнічаны інтэрнэт-рэсурсы для асвятлення тых або іншых культурных падзей, мерапрыемстваў...

Павел Латушка:

— Адрасуючы гэтае пытанне міністру культуры, Вы, Алена, трапілі проста “ў яблычак”. Мы, сапраўды, на дзяржаўным узроўні адчуваем недастатковасць інфармацыйнага напаўнення інтэрнэт-прасторы матэрыяламі, прысвечанымі нашай культуры і гісторыі. І гэтая праца сёння актывізуецца. Перш за ўсё — праз стварэнне новага сайта Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Тэставая версія яго ўжо знаходзіцца ў Сеціве, і яе можна паглядзець. Магчыма, сам сайт яшчэ не дасканалы, але гэта — новы крок з боку Міністэрства, новы этап у інфармацыйным насычэнні галіны. Можае проста на сайце напісаць пісьмо з пазнакай “міністру культуры” і ацаніць якасць рэсурсу — станюча альбо крытычна, выказаць свае заўвагі. Акрамя таго, у праекце Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2011 — 2015 гады мы спецыяльна заклалі накірунак фінансавання стварэння ў бліжэйшыя пяць гадоў інтэрнэт-рэсурсаў, якія будуць прадстаўляць інфармацыю пра нашу культуру.

Алена Шумаковіч:

— Магчыма, варта было б падумаць адносна он-лайнтрансляцыі нашых фестываляў, канцэртаў. Наколькі гэта рэальна? Ці ёсць наогул такі пункт у планах Міністэрства культуры?

(Працяг на стар. 4.)

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

(Працяг. Пачатак на стар. 3.)

Павел Латушка:

— Што да он-лайн-трансляцый — гэта новая ідэя. Тут знаходзіцца пачатковы ўпраўленні мастацтваў, намеснік начальніка ўпраўлення ўстановаў культуры і народнай творчасці, якім даю даручэнне прапрацаваць такія магчымасці. Думаю, у нас ёсць інтэрнэт-парталы, якія будуць у гэтым зацікаўлены. Мяркую, Міністэрства культуры можа закладваць у каштарыс пры правядзенні гэтых мерапрыемстваў арганізацыю іх он-лайн-трансляцый. Дзякую за вашу вельмі разумную і цікавую прапанову.

Алена Шумаковіч:

— **І Вам дзякуй за адказ!**

Ірына, філолаг, Мінск:

— **Павел Паўлавіч, вельмі клапаціцца чуткі аб тым, што ў Кіеве нібыта плануецца ўстанаўліваць помнік Уладзіміру Караткевічу...**

Павел Латушка:

— Ірына, не трэба верыць чуткам, лепш заходзьце на сайт Міністэрства культуры: мы давалі ўсю інфармацыю аб мерапрыемствах, якія былі прымеркаваны да 80-годдзя нашага класіка. Што да ўшанавання памяці Караткевіча, то лічу вельмі важным і прыярытэтным, каб аб выбітных дзеячах айчынай культуры і гісторыі ведалі нашы суседзі. Літаральна ў панядзелак падпісаў дамову з мэрам Кіева аб перадачы помніка класіку нашага слова ва ўкраінскую сталіцу і ўсталяванні яго там да 20 снежня. Ну, а пазней мы будзем дамаўляцца аб урачыстай цырымоніі адкрыцця.

Зрэшты, бліжэйшымі гадамі мы плануем усталяваць ва ўсіх сталіцах краін-суседак помнікі, звязаныя з майстрамі нашай літаратуры, дзеячамі культуры і гісторыі. Не так даўно ў Маскве адкрыўся помнік Янку Купалу. Ужо атрымана згода Прэзідэнта Варшавы на ўсталяванне ў Варшаве помніка Янку Купалу і Якубу Коласу. Мы вядзем перамовы праз наша пасольства ў Вільнюсе, каб, акрамя адкрытай дошкі Францішку Багушэвічу, у літоўскай сталіцы з’явіўся помнік Францыску Скарыну.

Ірына:

— **А ці з’явіцца помнік Уладзіміру Караткевічу ў Мінску?**

Павел Латушка:

— Мяркую, гэта пытанне больш далёкай перспектывы, але — вартае разгляду і рэалізацыі. Дарэчы, пад час святкавання ўгодкаў пісьменніка ў Оршы старшыня гарвыканкама падкрэсліў сваю зацікаўленасць ва ўстанаўленні ў горадзе нават другога помніка, прысвечанага Караткевічу.

Ірына:

— **Маё апошняе пытанне тычыцца ўзаемадзеяння Міністэрства культуры і тэлебачання. Ці пабачым мы сумесныя праекты?**

Павел Латушка:

— Шаноўная Ірына, мы лічым адным з прыярытэтных накірункаў актывізацыю супрацоўніцтва з тэлеканаламі, бо на сённяшні дзень гэта — адзін з найбольш эфектыўных спосабаў давядзення інфармацыі аб развіцці сучаснай культуры Беларусі, аб нацыянальнай гісторыка-культурнай спадчыне нашым людзям. Мы прапануем айчынным тэлеканалам быць саарганізатарамі розных фестываляў і праектаў. І пэўныя зрухі ўжо ёсць. Прынамсі, у бягучым годзе Белтэлерадыёкампанія ўпершыню стала партнёрам правядзення “Славянскага базару ў Віцебску”, “Вечары ў Мірскім замку” АНТ праводзіла сумесна з Міністэрствам культуры. Падобнае супрацоўніцтва адкрывае нам вялікія магчымасці.

На папярэднія стадыі абмеркавання знаходзіцца ідэя стварэння культурна-спартыўнага тэлеканала. Не гатовы назваць тэрмін пачатку вяшчання, але ідэя — канкрэтняя, і адбываецца змястоўная праца.

Цэнтр — у парку, парк — у цэнтры падзей

Галіна Салімава, Мінск:

— **Паважаны Павел Паўлавіч! Я жыву побач з паркам Чалюскінцаў і ўпэўнена, што моладзі патрэбны культурныя цэнтры. У апошні час шмат гавораць аб стварэнні ў нашым парку Цэнтра сучаснага мастацтва. На якой стадыі гэтае пытанне сёння?**

Павел Латушка:

— Ініцыятыва стварэння ў сталіцы Цэнтра сучаснага мастацтва належыць Міністэрству культуры. Такія прыклады існуюць фактычна ва ўсіх нашых суседзях, у шматлікіх краінах СНД. Мы гэтае пытанне неаднойчы абмяркоўвалі з дырэктарам Музея сучаснага выяўленчага мастацтва Наталля Шаранговіч. У выніку нашых размоў склаўся прапанову і вынеслі яе на разгляд Кіраўніка дзяржавы. Ёсць Правакоды даручэнняў Прэзідэнта, дзе Міністэрству культуры і Мінскаму гарадскому выканаўчаму камітэту прадпісана распрацаваць сумесны падыход па стварэнні гэтага цэнтра. Каб пазнаёміцца з узорами падобных аб’ектаў, Наталля Шаранговіч пры фінансавай падтрымцы генеральнага партнёра праекта — аднаго з камерцыйных банкаў — ужо наведвала ў Баку Цэнтр сучаснага мастацтва, створаны фондам Аліева. Пры падтрымцы ж Пасольства Швецыі па просьбе Міністэрства культуры яна з гэтай жа мэтай бліжэйшым часам паедзе ў Стакгольм.

Пытанне “А судзі хто?” непазбежна ўзнікае па знаёмстве з чарговым крытычным выказваннем. У выпадку з рэстаўрацыяй Мірскага замка іх давалося пачуць ужо нямаля. Але разабрацца, хто мае рацыю ў тым або іншым канкрэтным выпадку, “шараговаму карыстальніку” зазвычай няпроста. Таму своеасаблівы “Ч.А.П.” — адказы на частыя пытанні — не нашкодзіць.

У справе рэстаўрацыі прыярытэт атрымаў наддзены Рэспубліканскай навукова-метадычнай радзе па пытаннях аховы гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры нашай краіны. 26 лістапада яе члены азнаёміліся з вынікамі аднаўлення Мірскага замка. У цэлым, ацэнка зробленай працы была дадзена станоўчай. Ды, разам з тым, пад час пасяджэння неаднаразова гучала і крытыка на адрас рэстаўратараў. У прыватнасці, старшыня Рады, намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь Віктар Кураш звяртаў увагу на якасць выканання работ, якая сёння далёкая ад ідэальнай.

Гутарка вялася пераважна пра дробязі — асобныя элементы інтэр’ера і добраўпарадкавання. Але, у той самы час, факусіраванне на іх увагі дазволіла ўбачыць глабальныя праблемы айчынай рэстаўрацыі, актуальныя не толькі для гэтага помніка спадчыны.

можна сустрэць і на тэрыторыі замка ў суседніх краінах.

— Іншая справа — пытанне меры і густу, — тут жа дадаў Ігар Чарняўскі. — Бо важна, каб гэтыя новаўвядзенні не кідаліся ў вочы, каб сваю функцыю яны выконвалі незаўважна. Што да канкрэтна гэтага выпадку... Ведаецца, сёння мы ходзім па мёрзлай зямлі, і таму плітка на ёй сапраўды прыцягвае ўвагу, але ўжо ўвесну яна абрасце травой, і тады нашы ўражанні могуць змяніцца. Таму лічу, што замку трэба даць прыкладна год часу на тое, каб “адсталяцца”, каб мог аднавіцца натуральны прыродны ландшафт. І тады мы здолеем зрабіць больш уважанага высновы і, пры патрэбе, унесці тую або іншую карэктыву ў аблічча помніка...

Менавіта зменай функцыянальнага прызначэння замка можна патлумачыць і з’яўленне агароджы. Пакуль яна не за-

каляровы. Таму рэстаўратараў абвінавацілі ў безгустоўнасці і “самадзейнасці”.

Пра густы спрачацца не будзем, але што да гістарычнай абгрунтаванасці... Тут папрокі падаюцца неабгрунтаванымі.

— Хімічныя даследаванні картуша дазволілі выявіць фрагменты каляровага роспісу, які з цягам часу быў страчаны, — адзначыў навуковы кіраўнік і галоўны архітэктар аб’екта Дзмітрый Бубноўскі. — Тым болей, гэта цалкам адпавядала традыцыі. Ды і поўнакаляровы выява герба Святаполк-Мірскіх, на шчасце, захавалася. Яго эталон быў замоўлены ў Санкт-Пецярбургу.

На адным з мінулых пасяджэнняў нямаля пытанню у членаў Рады ўзнікала таксама і адносна добраўпарадкавання набярэжнай. Сёння прапановы ўжо ўвасоблены ў жыццё: вы-

спачка аддзелена ад берага і

Рэстаўрацыяны “Ч.А.П.” Мірскага замка

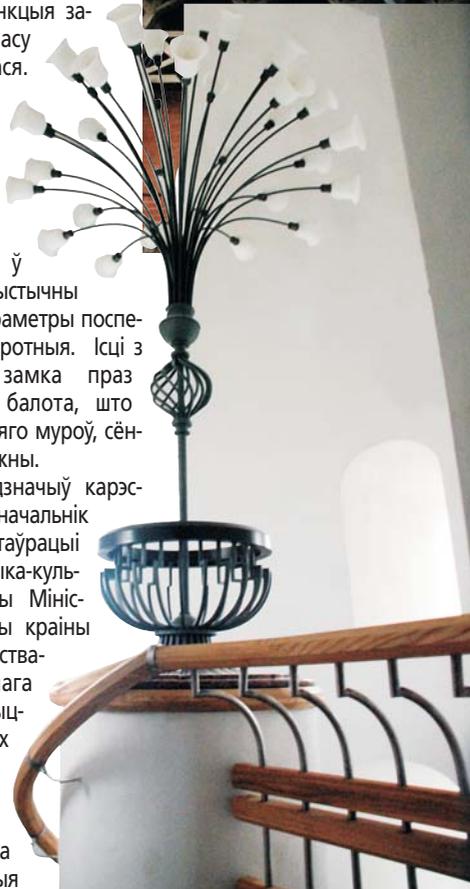
Параметры поспеху для “аб’екта ўвагі № 1”

Пытанне меры і густу

Слова “навадзел” сёння мае відавочна негатыўныя канатацыі. Але што рабіць, калі без новых элементаў не абысціся?

Выбрукаваныя пліткай дарожкі, што вядуць да Мірскага замка, выклікалі сапраўдную хвалю крытыкі з боку некаторых наведвальнікаў. Маўляў, ці ж была плітка ў Сярэднявеччы? Але варта нагадаць, што і функцыя замка з таго часу моцна змянілася. Фартыфікацыйная пабудова, галоўнай якасцю якой была непрыступнасць, сёння ператварылася ў папулярны турыстычны аб’ект, чые “параметры поспеху” акурат адваротныя. Ісці з аўтобуса да замка праз “аўтэнтчнае” балота, што некалі было ля яго муроў, сёння захаца не кожны.

Таму, як адзначыў карэспандэнт “К” начальнік упраўлення рэстаўрацыі і аховы гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры краіны Ігар Чарняўскі, стварэнне сучаснага цвёрдага пакрыцця на такіх аб’ектах у сучаснай практыцы лічыцца дапушчальным. Да таго ж, бетонныя элементы нярэдка

У інтэр’еры замка шмат сучасных дэталей.

мкнулася па перыметры комплексу, факты “побытавага вандалізму” на яго тэрыторыі агульнай плошчай у 27 га, на вялікі жаль, здараюцца досыць часта. Іншая справа — ці не бярэ гэты новы элемент зашмат увагі, “цягнуць коўдру” ў свой бок?

— Магчыма, гэта і так, падобныя заўвагі і сапраўды ўжо выказваліся, адзначыў Ігар Чарняўскі. — Зрэшты, агароджа — гэта элемент часовы, і калісьці ён можа быць беспраблемна заменены.

У многіх публікацыях ды інтэрнэт-водгукіх мішэнню для крытыкі таксама стаў і картуш з фамільным гербам Святаполк-Мірскіх, размешчаны на іх спачывальні. Раней ён быў “аблезла-брунатным”, сёння ж — яркі

будзе выконваць чыста дэкаратыўную функцыю, а работы на самім беразе бліжэй да завяршэння. Пад час аднаго з мінулых пасяджэнняў Навукова-метадычная рада прыйшла да высновы, што пры будаўніцтве набярэжнай трэба па магчымасці выкарыстоўваць менавіта натуральныя матэрыялы, робячы драўляныя адбойнікі замест бетонных бардзюраў. Без бетону ўсё ж не абышлося. Хаця чалавека, які не быў у тых мясцінах хаця б пару месяцаў, яны могуць прыемна ўраціць.

— А яшчэ тут неабходна паставіць як мага больш сметніц, — дадаў сваю заўвагу галоўны архітэктар Мінска Віктар Нікіцін. — Бо іначай усе высілкі па добраўпарадкаванні будуць марнымі.

“Выхад” з пагружэння ў даўніну

Віктар Нікіцін станоўча ацаніў рэстаўрацыю фасадаў Мірскага замка, але выказаў шмат прэтэнзій да яго інтэр’ераў, іх запаўнення і колеравага вырашэння.

— Навошта ў Мірскім замку габелен з выявай Мірскага замка? — задаўся пытаннем архітэктар. — Экстэр’ер помніка спадчыны настолькі прыцягальны сам па сабе, што ніякіх асаблівых дапаўненняў ён не патрабуе. Што да колеравага рашэння інтэр’ераў... Так, гэта справа густу, але ж тут таксама павінна быць пэўная логіка. На жаль, яна прасочваецца не заўсёды...

Неадназначную ацэнку членаў Рады выклікала таксама багатая ляпніна ў партрэтнай зале, кесонная столь у сталовай... Гаварылася пра “перагружанасць” інтэр’ераў дэкаратыўнымі эле-

Апошнія работы ва ўнутраным двары замка.

Сёння ўсе дэкаратыўныя элементы ўжо ўстаноўлены.

Кесонная столь і іншыя элементы аздаблення ўжо зроблены.

ментамі і пра неадпаведнасць некаторых з іх першапачатковай задуме: планавалі ўсталюваць адны бра, а пастаўшчык прывёз іншыя... Часам спрэчны вынік паходзіў таксама і з пэўных непаразуменняў, якія ўзніклі ў ходзе работ між заказчыкам, галоўным архітэктарам і генпадрадчыкам.

— Тое, што ў інтэр’ерах замка ёсць нюансы, над якімі трэба яшчэ працаваць, — гэта зразумела. І, зрэшты, непазбежна, калі гутарка вядзецца пра такі аб’ект, — адзначыў Ігар Чарняўскі. — Але перш чым прымаць тое або іншае рашэнне, неабходна ўбачыць тую інтэр’ераў у канчатковым выглядзе, у спалучэнні з экспазіцыяй. Бо цалкам магчыма, што ў комплексе пэўная дэталёвая будзе выглядаць зусім іначай, чым паасобку. Прыкладам, яшчэ нядаўна мы спрачаліся, ці не зашмат у сталовай печы. А калі над імі з’явілася багатая кесонная столь, якая бярэ на сябе багата ўвагі, печы не падаюцца дысануючым элемен-

там, — як тое было, калі яны стаялі ў пустым памяшканні...

Віктар Нікіцін таксама звярнуў увагу і на яшчэ адзін немалаважны аспект: гістарычныя элементы павінны візуальна адзінвацца ад функцыянальнага “навадзела”.

— Калі мы паказваем адноўленую старадаўнюю кроквенную сістэму, дык яе атачэнне павінна быць зроблена з чаго заўгодна — хай сабе гэта будуць нават хайтэкаўскія шкло і метал, — але толькі не з дрэва, — адзначыў галоўны архітэктар Мінска. — Кантраст тут неабходны, каб можна было зразумець, дзе — новае, а дзе — старое.

Арганічна спалучыць старое і новае — задача не з простых. І вельмі часта тут уступаюць у сілу фактары, пра якія ніколі не задумаецца шароговы турыст.

Прыкладам, члены Рады звярнулі ўвагу і на такі элемент, як стандартныя таблічкі са словам “Выхад” па-над

саблівую дыягностыку сучаснага ўзроўню беларускай рэстаўрацыі. Ён дастаткова высокі, каб “пацягнуць” такі маштабны і складаны аб’ект, як Мірскі замак, годна давесці яго да завяршэння, але...

— Неаспрэчна, тут нам ёсць куды ўдасканальвацца, — рэзюмаваў Віктар Кураш. — І сёння мы ставім перад сабой канцэптуальную задачу: стварыць праграму развіцця рэстаўрацыйнага майстэрства ў краіне, пераняўшы і ўкараніўшы найлепшыя сусветныя набыткі, падрыхтаваўшы ўласныя высокапрафесійныя кадры...

Ігар Чарняўскі ўпэўнены ў тым, што аднаўленне Мірскага замка стала найкаштоўнейшым досведам для ўсёй рэстаўрацыйнай галіны на Беларусі. І сёння, аналізуючы тую або іншую недапрацоўку, неабходна слухна вызначыць іх прычыны.

У прыватнасці, яны тычацца само

даўнікоў. На думку Віктара Кураша, Мірскі замак дазволіў выявіць агульную праблему. Справа ў тым, што пасля адменны ліцэнзавання рэстаўрацыйных работ займацца імі можа любая будаўнічая арганізацыя, без залежнасці ад кваліфікацыі яе работнікаў або наўнясці ў іх досведу працы менавіта на аб’ектах спадчыны. Хаця зразумела, што будаўнікі, якія спецыялізуюцца, скажам, на прамысловай архітэктуры, у замку могуць пачувацца ніякавата. А прэтэнзій адносна якасці работ, выкананых у Мірскім замку некаторымі субпадрадчыкамі, за гады рэстаўрацыі набіралася вагон і яшчэ вагон.

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

Галіна Салімава:
— Павел Паўлавіч, дык вось, хацелася б якраз удакладніць месцазнаходжанне будучага Цэнтра...

Павел Латушка:
— Міністэрства культуры лічыць прыныповавай неабходнасць стварэння Цэнтра сучаснага мастацтва менавіта ў парку Чалюскінцаў, і папярэдне нас падтрымаў Прэзідэнт краіны. Папершае, увесь год тут бывае шмат людзей — гэта патэнцыйныя наведвальнікі Цэнтра. Па-другое, побач ёсць пляцоўка для правядзення скульптурных або жывапісных пленэраў, арганізацыі разнастайных перформансаў. Праўда, пакуль канчатковае рашэнне не прынята Мінгарвыканкамам. На гэтую тэму ў мяне была гутарка са старшынёй Мінгарвыканкама. Таксама я дам даручэнне начальніку ўпраўлення мастацтваў падрыхтаваць на гэтым тыдні яшчэ адзін ліст да кіраўніцтва горада па дадзеным пытанні.

Галіна Салімава:
— А якія папярэднія тэрміны паўстання будучага Цэнтра?
Павел Латушка:
— Мы дамаўляліся з партнёрам, што завершым працу да 2014 года, да Чэмпіянату свету па хакеі...

Ірына Старнацкая, педагог, Мінск:
— Добры дзень! У мяне пытанне наконт актуальнага мастацтва, Павел Паўлавіч. Ці з’явіцца ў Беларусі адукацыйныя цэнтры, якія будуць выкладаць гэтую дысцыпліну? Усё ж Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў — нездарма ўстанова акадэмічная...

Павел Латушка:
— Ірына, у перспектыве Цэнтр сучаснага мастацтва мог бы ажыццяўляць і адукацыйныя праекты. Мяркую, многія хацелі б атрымаць веды падобнага кірунку. Што да Акадэміі мастацтваў, дык туды цяпер прыйшоў новы рэктар — Міхаіл Баразна. Ён — чалавек, які ўсё жыццё займаецца мастацтвам, чалавек новых поглядаў, новых падыходаў. Упэўнены, гэтыя тэмы ён таксама будзе ўзнямаць, а Мінкульт яму дапаможа.

Юрый Іваню, мастацтвазнаўца, Мінск:
— Павел Паўлавіч, Вам зараз даводзіцца прымаць шмат рашэнняў наконт мадэрнізацыі нацыянальнай культуры. На мой погляд, сёння няма інструментаў для аналізу, экспертызы стану айчыннай культуры. Вось з’явіліся дакументы аб стварэнні Інстытута культуры Беларусі, але з іх не бачна, ці будзе існаваць служба, якая займалася б даследаванням актуальнага мастацтва...

Павел Латушка:
— Ваша пытанне вельмі актуальнае і важнае. На калегіі ў студзені бягучага года ў якасці аднаго з прыярытэтаў працы Міністэрства культуры мной была пастаўлена задача развіцця аналітычнай дзейнасці ў сферы культуры, аналізу і абагульнення перадавога вопыту ў свеце з пункта гледжання культурнага развіцця. Падобная работа ўжо праводзіцца. Сумесна з Міністэрствам замежных спраў мы збіралі аналітычныя матэрыялы, звязаныя з падатковымі льготамі ў сферы культуры розных краін свету. Вынікам стаў падрыхтаваны праект Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб стварэнні сістэмы падатковых ільгот для нашай галіны. Ён узгоднены з міністэрствамі фінансаў і эканомікі краіны, і цяпер мы прадстаўляем яго на разгляд Урада.

Праз Міністэрства замежных спраў мы аналізавалі развіццё кінамастацтва, пытанні кінавытворчасці за мяжой. У якасці асновы для распрацоўкі праекта Закона “Аб кінамастацтвах” мы прымаем французскі вопыт, які, зрэшты, быў адаптаваны ў шэрагу краін свету. Гэтымі абагульненнямі і аналітыкай займаюцца не толькі структурныя падраздзяленні Міністэрства, але і Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў БДУКІМ, які пераўтвараецца ў Інстытут культуры Беларусі. Названы Вамі напрамак стане адным з ключавых у дзейнасці ўстановаў, аднаму ж з падраздзяленняў Інбелкульту гэтая функцыя наўпрост будзе пастаўлена ў абавязак.

Юрый Іваню:
— І яшчэ — наконт СМІ. У рэспубліканскім штотыднёвіку “Культура”, які цяжка знайсці ў сталічных газетных кіёсках, асабіста мне не хапае чагосьці кшталту лікбезу ў сферы культуры. Няшмат там, на маю думку, аналізу тых ж тэатральных падзей, знакавых мерапрыемстваў, затое шмат не першай значнасці рэгіянальных падзей. Гэтым не займаецца і тэлебачанне...

Павел Латушка:
— Юрый, дзякуй Вам за крытыку. Наша “гарачая лінія” праходзіць у Інфармацыйным цэнтры “Культура-Інфа”, які знаходзіцца ў рэдакцыі газеты “Культура”. Што да сур’ёзных аналітычных матэрыялаў, яны з’яўляюцца і ў часопісе “Мастацтва”, выдаўцом якога таксама з’яўляецца холдынг “Культура і мастацтва”. Але не пагаджуся з Вамі, што ў “Культуры” адсутнічае глыбокая размова на прафесійныя тэмы. Рэгулярна чытаю газету. Можа быць, мне першаму на стол кладзецца свежы нумар. Аналітычныя матэрыялы ў штотыднёвіку рэгулярна друкуюцца.

Ілля СВІРЫН, наш спецкарэспандэнт Мінск — Мір — Мінск Фота Юрыя ІВАНОВА

Дыягностыка на ўзроўні дэталей

Як адзначыў пад час пасяджэння Навукова-метадычнай рады яе старшыня Віктар Кураш, зробленыя прафесіяналамі заўвагі дазваляюць правесці своеа-

арганізацыі працы. Адна з іх — спалучэнне функцый навуковага кіраўніка і галоўнага архітэктара ў адной асобе.

— Над такімі маштабнымі аб’ектамі павінен працаваць цэлы калектыў, утвораны з гісторыкаў, архітэктараў, мастацтвазнаўцаў, — упэўнены начальнік упраўлення рэстаўрацыі і аховы гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры. — Прычым склад яго мае быць пастаянным — ад пачатку рэстаўрацыі і да згоды аб’екта. А калі аднаму чалавеку доводзіцца вырашаць шэраг рознародных пытанняў... У такім выпадку заўвага яму не ўнікнуць...

Іншая праблема заключаецца ў тым, што пад час вядзення рэстаўрацыйных работ неаднаразова змяняліся праектныя арганізацыі. І гэтую акалічнасць таксама нельга назваць задаткам стабільнага руху наперад.

Урэшце, як і трэба было чакаць, нямала крытыкі было выказана на адрас непасрэдных выканаўцаў работ — бу-

(Працяг на стар. 6.)

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

(Працяг. Пачатак на стар. 3 — 5.)

Што да тэлебачання: літаральна ў апошні месяц мы правялі аналіз айчынных тэлепраграм, якія тычацца асвятлення пытанняў культуры. Хачу падкрэсліць, што колькасць падобных перадач за апошнія два гады ўзрасла. Канешне, застаюцца пытанні якасці, тэматыкі, спосабу прадстаўлення інфармацыі, але рост — заўважны. Паверце мне, усё ж у сілу службовых абавязкаў апошнія шэсць гадоў быў за мяжой, і калі вярнуўся на Радзіму, сапраўды пабачыў: колькасць праграм павялічылася.

Юрый Іваню:

— А хацелася б бачыць асобны канал, прысвечаны мастацтву...

Павел Латушка:

— Пагаджуся з Вамі, што патрэбна ўзнімаць пытанне аб асобным тэлеканале па тэматыцы сферы. Цяпер ідзе папярэдняе абмеркаванне магчымасці стварэння культурна-спартыўнага тэлеканала. Разумею, што хтосьці падобным сімбіёзам будзе незадаволены, але дзяржава ўсё ж не можа затраціць на стварэнне вузкасцэпулярных тэлеканалаў па спорце і культуры мільёны долараў, а потым выдаткоўваць яшчэ мільёны, каб іх падтрымліваць. Але важна, што мы ўжо гаворым аб самой магчымасці стварэння такога важнага для беларусаў канала.

Юрый Іваню:

— Як вядома, са школьнай праграмы выключана дысцыпліна “Сусветная мастацкая культура”. Ці можа Міністэрства культуры ініцыяваць пытанне аб вяртанні гэтага ўрока?

Павел Латушка:

— Мною месяцы чатыры таму было дадзена даручэнне прааналізаваць выкладанне дысцыплін у школе, звязаных з культурай і мастацтвам. У бліжэйшы час будзем звяртацца ў Міністэрства адукацыі.

Пагаджуся, што самыя эфектыўныя працэсы — навучальныя. Але ёсць і іншыя варыянты. Меў магчымасць пры адкрыцці расійскага Цэнтра культуры і навукі ў Мінску ўбачыць інтэрнэт-тэхналогіі, якія дазваляюць інтэрактыўна ўвасці ў расійскі Дзяржаўны гістарычны музей, наведваць кожную залу, нават зірнуць на якую-небудзь з карцін з тыльнага боку. Іншымі словамі, магчымасці цяпер пашыраюцца.

Абсалютна падзяляю Вашу заклапочанасць, але Вы павінны разумець, што Міністэрства адукацыі, з улікам апошніх рэформ, не скіравана да ўвядзення якіх-небудзь дадатковых дысцыплін або гадзін па любым напрамку. Тут усё даволі складана, аднак мы будзем займацца гэтай тэмай.

Юрый Іваню:

— Вялікі дзякуй, Павел Паўлавіч! І ёсць яшчэ адна заўвага: сумнаваты сайт Міністэрства культуры. Можа, міністру варты блог завесці, каб можна было да Вас звяртацца наўпрост?

Павел Латушка:

— Не супраць, толькі хто ж будзе адказваць у гэтым блогу? (Усмixaецца.) Пайшоў учора з працы а палове адзінаццатай вечара, і, паверце, гэтак — штодзённа. Я — за інтэрнэт-тэхналогіі, за новыя падыходы. Тэрмінова, паўтарыся, з’явіцца зменены інтэрнэт-рэсурс Міністэрства www.kultura.by, і падумаем пра блог.

Запрашайце ў ваш тэатр!, або Кіно — будзе!

Раман Цыркін, галоўны рэжысёр Мазырскага драматычнага тэатра імя Івана Мележа:

— Паважаны Павел Паўлавіч, да нас прыйшло Палажэнне аб парадку фарміравання і выкарыстання фонду накаплення і спажывання асобнымі арганізацыямі культуры. У сувязі з гэтым хацеў бы даведацца: калі ўступае ў сілу дадзенае палажэнне?

Павел Латушка:

— Змяненні ў заканадаўстве, якое рэгулюе парадок фінансавання тэатральна-відовішчных арганізацый, былі звязаны з вынікамі праверкі Камітэтам дзяржаўнага кантролю шэрагу тэатральных устаноў нашай краіны. У выніку гэтай праверкі была ўстаноўлена неадпаведнасць фінансавання новаму Бюджэтнаму кодэксу нашай краіны. Міністэрства культуры ў выкананне вынікаў гэтай праверкі па даручэнні Прэзідэнта распрацавала новы Указ аб парадку фінансавання, пастанову Урада і адпаведную інструкцыю. Гэтыя дакументы маюць адну вельмі важную мэту: стварыць магчымасць для большага заробку сродкаў тэатральна-відовішчнымі арганізацыямі краіны. А гэта значыць, што Ваша ініцыятыва ў выглядзе якаснай пастановы і тэатральных прадстаўленняў заўсёды будзе заахвочвацца, і перш за ўсё — у выглядзе заробатнай платы. Што да нарматыўнай базы — яна ўступае ў сілу з 1 студзеня 2011-га. Цягам гэтага года мы будзем ажыццяўляць маніторынг эфектыўнасці яе рэалізацыі ў нашых тэатрах. Па выніках будучы прадстаўлены адпаведныя прапановы — і ў Камітэт дзяржаўнага кантролю, і ў наш Урад. Што да фонду накаплення і спажывання, то Міністэрства культуры пры распрацоўцы Указа Прэзідэнта прынята адстойвала прапорцыю “10:90” — для таго, каб стварыць максімальна спрыяльную магчымасць для росту заробатнай платы артыстам і адміністрацыйнаму персаналу. Мы спадзяёмся, што да гэтага і прывядзе новая заканадаўчая база.

ёсць пытанне!

Незадоўга да Дня беларускага кіно хочацца надаць увагу арганізацыі, што павінна аб’ядноўваць усіх тых, хто служыць “дзясятнай музе” ў нашай краіне. На жаль, сёння назваць Беларускі саюз кінематаграфістаў квітнеючым вельмі цяжка: БСК не мае дастатковых памяшканняў, мерапрыемстваў і... новых членаў. “Залатыя часы” элітарных паказаў, зорных візітаў і творчых сустрэч у знакамітым ДOME кіно ў Чырвоным касцёле застаюцца залатым жа ўспамінам...

Цвяткова члены Саюза не здолелі сабрацца ў патрэбнай колькасці, каб выбраць новага старшыню. Другі факт: на дзверы памяшкання БСК у сталічным кінацэнтры “Дом кіно” была наклеяная пячатка, бо Саюз быў вінен грошы за арэнду. І тое, што старшыня быў усё-такі абраны на сходзе ў лістападзе, а пячатка нарэшце знікла, нічога не змяніла: будучыня БСК пакуль туманная.

...у руках саміх тапельцаў

— На жаль, сёння даводзіцца казаць толькі пра выжыванне нашай, некалі слышняй, арганізацыі, бо яе дзейнасць зведзена да мінімуму, — кажа рэжысёр, член Праўлення БСК Сяргей Сычоў. — А выжыванне гэтае будзе залежыць ад нас, кінематаграфістаў. Апафеозам і сімвалам ганебнай сітуацыі стала пячатка на пакоі, які займае праўленне, і тыя словы, што даводзілася чуць пад час апошняга кінафестываля “Лістапад”: нашых

“Перазагрузка”. Паміж тым і гэтым БСК

Выратаванне тапельцаў...

Беларускі саюз кінематаграфістаў быў заснаваны ў 1962 годзе, напярэдадні самага значнага ўздыму айчыннага кінамастацтва. Прынамсі, тагачасныя ўмовы існавання БСК сёння выглядаюць цалкам цяжкімі, балазе сур’ёзных канкурэнтаў кіно тады не існавала. Увага грамадства была сканцэнтравана на кінематаграфістах і іхніх творах; не будзе памылкай сказаць, што Дом кіно на тагачаснай плошчы Леніна быў адным з самых папулярных месцаў у Мінску.

Але галоўную выгаду ад дзейнасці БСК атрымлівалі самі кінематаграфісты. Саюз даваў магчымасць адчуць сябе часткай агульнага цэлага, адчуць сваю прыналежнасць да прэстыжнай прафесіі. А тое, што актыўная дзейнасць БСК спрыяла гэтаму прэстыжу, — бяспрэчна.

На сённяшні дзень казаць, што здымаць кіно — не модна, ужо не даводзіцца. Сотні, калі не тысячы, маладых людзей марыць аб працы ў кіно, спрабуюць паступіць у творчыя ВНУ адпаведнай спецыяльнасці, а пэўная іх колькасць у хуткім часе звязвае жыццё са здымачнай пляцоўкай і мантажным пакоем. Але дзейнасць БСК у апошнія гады ішла неяк паралельна айчыннаму кінапрацэсу, абмяжоўваючыся некалькімі мерапрыемствамі ў год ды дапамогай для сваіх членаў. На жаль, самае большае, што можа Саюз зрабіць для сваіх членаў, — дапамагчы сімвалічнай сумай у самых экстрэмальных выпадках.

Невясёлае становішча Саюза красамоўна ілюструюць некалькі фактаў. Апошнія паўтара года БСК кіраваў не старшыня, а выконваючы абавязкі — акцёр і рэжысёр Віктар Васільеў, бо пасля вымушанага зыходу з пасады па стане здароўя Юрыя

членаў на ўваходзе ў фестывальныя залы наўпрост пыталі: “А вы хто такія?..”

Горкія думкі творцы аб падзенні аўтарытэту Саюза кінематаграфістаў і абставіны выбараў новага старшыні, у якіх прыняло ўдзел толькі крыху больш за палову членаў БСК, наводзяць на заканамернае пытанне: а ці патрэбна кінематаграфістам сваё асобнае аб’яднанне? Не скарэц, што ў новых рыначных умовах існавання кожны з твораў вымушаны зарабляць паасобку, вольнага часу для працы на грамадскіх пачатках на карысць сваёй арганізацыі амаль не застаецца. Але ўсім добра вядома, што ліквідаваць шэраг праблем, якія існуюць у нашым кінамастацтве, можна толькі агульнымі высілкамі. Дарчы, шмат хто гэта разумее, напрыклад, члены Гільдыі акцёраў беларускага кіно, якая ніколі не прыпыняла сваю працу і таксама, як і БСК, існуе на дапамогу спонсараў.

— Лічу, Беларускаму саюзу кінематаграфістаў вельмі пашкодзіла рознагалоссе, што існавала ў арганізацыі па прыяцельных пытаннях цягам апошніх дзесяцігоддзяў, — мяркуе старшыня Гільдыі, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Святлана Сухавей. — Трэба разумець, што адзіны шлях выхаду з крызісу — павага адна да аднаго, адстойванне агульных інтарэсаў. Напрыклад, цяпер у нашай парламенцкай Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры, навукі і навукова-тэхнічным прагрэсе ў Палаце прадстаўнікоў разглядаецца новая рэдакцыя Закону аб аўтарскіх правах — аднаго з самых складаных і спрэчных законаў для любой краіны. Зразумела, усе кінематаграфісты зацікаўлены ў тым, каб патэнцыйныя прыбыткі ад нашай дзейнасці размяркоўваліся па

справядлівасці, і актыўная дзейнасць членаў БСК можа быць тут вельмі важнай.

— Калісьці Саюз быў надзейнай гаванню для ўсіх кінематаграфістаў, — вобразна выказвае сваю думку рэжысёр і аператар Дзмітрый Зайцаў. — А сучасны Саюз нагадвае мне човен у бязмежным акіяне, цалкам адарваны ад берагоў... Раней кожны з нас ведаў: у любы момант можна было зайсці ў Дом кіно, атрымаць інфармацыю, пуцёўку на адпачынак, проста пагутарыць з калегамі. У тыя часы кінематаграфісты адчувалі сябе не паасобку, а часткай агульнай вялікай справы. Безумоўна, гэтае самаадчуванне таксама спрыяла творчасці. Наступілі часы з зусім іншым стаўленнем да творчасці, таму нам, кінематаграфістам, як ніколі патрэбна актыўная дзейнасць БСК. Справа ў тым, што галоўнай асабой у сучасным кінапрацэсе паступова становіцца прадзюсар. Пры гэтым, пры стварэнні твора кінамастацтва на першы план выходзяць эканамічныя, а не творчыя чыннікі. Даходзіць да такіх выпадкаў, ка-

кшталту аплаты арэнды памяшкання і паслуг бухгалтара, які вядзе рахунак арганізацыі.

Што да фінансавання: пакуль творчыя саюзы маюць той самы юрыдычны статус, што і звычайныя грамадскія аб’яднанні, зарабляць грошы самастойна БСК не будзе мець магчымасці. Адзінае выйсце — стварэнне пры БСК камерцыйнай структуры, з дапамогай якой можна будзе зарабляць. Але, зразумела, для гэтага неабходны пэўныя рэсурсы, у тым ліку чалавечыя: займацца такой структурай на грамадскіх пачатках згодзіцца не кожны... А далучаць да дзейнасці БСК людзей з грашыня, якія не маюць дачынення да кіно, будзе досыць рызыкаўна. Справа можа змяніцца пасля надання творчым саюзам асобага статусу самастойнай эканамічнай дзейнасці, але гэта пакуль толькі ў перспектыве.

— Члены БСК, як і іншых творчых саюзаў, павінны быць больш актыўнымі, у тым ліку ў эканамічных пытаннях, — лічыць першы намеснік міністра культуры нашай краіны Уладзі-

мір Карачэўскі. — Магчымасць зарабіць на існаванні ёсць заўсёды, не трэба чакаць толькі прамой дапамогі з боку дзяржавы, а самім імкнуцца арганізоўваць запатрабаваны публікай мерапрыемствы — тыя ж самыя канцэрты зорак айчыннага кіно. Трэба таксама актыўна цікавіцца становішчам спраў: шмат якіх прапаноў, што выказваліся на апошнім сходзе БСК, былі неактуальнымі, бо Міністэрства культуры ўжо вырашыла звязаныя з імі праблемы, зрабіла неабходныя захады, у тым ліку прапановы па ўнясенні змяненняў у дзеючае заканадаўства. Але асабіста мяне вельмі ўсцешыла, што выступленні кінематаграфістаў на сходзе былі вельмі эмацыйнымі, гэта значыць, што ў БСК ёсць шанцы, калі яго члены неабякава да лёсу сваёй арганізацыі.

— Шмат якія праблемы нашай студыі ўзнікаюць з-за таго, што няма агульнага нагляду за творчымі пытаннямі, часцяком яны адыходзяць на другі план. З’яўленне агульнага мастацкага кіраўніка, рэкамендаванага, у тым ліку, БСК, можа дапамагчы сітуацыі.

Зарабляць на новым самастойна

— Мэты існавання Беларускага саюза кінематаграфістаў застаюцца ранейшымі, — кажа акцёр Віктар Васільеў, які некалькі тыдняў таму стаў паўнаважным старшынёй БСК. — Галоўнае — справа па захаванні і развіцці лепшых традыцый нацыянальнага кіно. У 2009 — 2010 годзе Саюз папоўніўся 11 новымі членамі, але, на вялікі жаль, шэраг нашых членаў пайшоў за гэты час з жыцця... Што да нашай дзейнасці, то мы, як і раней, займаемся арганізацыйнымі, выдавецкімі справамі, праводзім творчыя вечары, прэм’еры, сумесна з Нацыянальнай кінастудыяй выдалі ўнікальны на абшарах былога СССР даведнік “Беларускае кіно. Персаналі”, дзе ёсць даныя пра ўсіх творцаў, у тым ліку тых, хто не жыў на Беларусі, але быў звязаны з нашым кіно. Я хачу ўсім давесці: БСК існуе і працуе, у цяжкіх абставінах, але — працуе. Канешне, галоўнай праблемай з’яўляюцца грошы: тых узносаў, што плацяць нашы члены, хапае толькі на самае неабходнае,

мір Карачэўскі. — Магчымасць зарабіць на існаванні ёсць заўсёды, не трэба чакаць толькі прамой дапамогі з боку дзяржавы, а самім імкнуцца арганізоўваць запатрабаваны публікай мерапрыемствы — тыя ж самыя канцэрты зорак айчыннага кіно. Трэба таксама актыўна цікавіцца становішчам спраў: шмат якіх прапаноў, што выказваліся на апошнім сходзе БСК, былі неактуальнымі, бо Міністэрства культуры ўжо вырашыла звязаныя з імі праблемы, зрабіла неабходныя захады, у тым ліку прапановы па ўнясенні змяненняў у дзеючае заканадаўства. Але асабіста мяне вельмі ўсцешыла, што выступленні кінематаграфістаў на сходзе былі вельмі эмацыйнымі, гэта значыць, што ў БСК ёсць шанцы, калі яго члены неабякава да лёсу сваёй арганізацыі.

Да ўсяго сказанага можна дадаць толькі старую прымаўку аб тым, што “не месца ўпрыгожвае чалавека, а чалавек — месца”. Большая частка членаў БСК дасюль настальгіруе па ўтульных пакоях старога Дома кіно. Колішняя страта свайго будынка, безумоўна, паўплывала на становішча ў БСК, але, будзем шчырымі, з таго моманту прайшло амаль два дзесяцігоддзі. Да таго ж, утрымліваць новы Дом кіно за кошт асабістых сродкаў членаў Саюза на сённяшні дзень немагчыма. Але галоўнае пытанне — у тым, якімі імпрэзамі будзе напоўнены той Дом? Былы сталічны кінацэнтр “Партызан” з новай-старой назвай “Дом кіно” належыць гораду і зарабляе грошы кінапаказамі сучаснага рэпертуару, аднак па першым патрабаванні прадстаўляе сваю залу для мерапрыемстваў Саюза. Нешта падказвае, што калі гэтых мерапрыемстваў будзе болей, а зала на іх будзе цалкам запоўнена глядачамі, то чаканая “перазагрузка” БСК адбудзецца хутчэй...

Антон СІДАРЭНКА

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

Раман Цыркін:

— Як пытаюцца ў мяне акцёры, ці ліквідуюцца ў сувязі з ім надбаўкі і прэміі работнікам тэатра? Бо раней мы і так тое, што зараблялі, трацілі на заробкі супрацоўнікам калектыву...

Павел Латушка:

— Ніякіх абмежаванняў па надбаўках і прэміях не ўводзіцца, наадварот: у Вас з’яўляецца магчымасць да 90 працэнтаў пазабюджэтнага фонду, які вы атрымліваеце, накіроўваць на зарплату. Раней гэтага не было.

Раман Цыркін:

— Наш будынак 1932 года пабудовы з’яўляецца помнікам архітэктуры, мы — у плане рэканструкцыі. Вось ужо другі год пайшоў як закрылі вялікую сцэну, і для работы мы вымушаны былі мадэрнізаваць нашу малую сцэну, якая змяшчае 133 месцы. Даводзіцца вельмі шмат ездзіць. І хаця мы ў сезон іграем каля 300 спектакляў, ведаю, што ў сувязі з рамонтам план па спектаклях можна скарачаць. Як гэта можна зрабіць?

Павел Латушка:

— У адпаведнасці з заканадаўствам, Вам даводзіцца нарматыў у 240 спектакляў. Але ў тым выпадку, калі ажыццяўляюцца рамонтныя работы на Вашай асноўнай пляцоўцы, упраўленне культуры вобласці як заснавальнік вашага тэатра мае права яго зніжаць, зыходзячы з рэальных магчымасцей установы. У якасці прыкладу скажу: Міністэрству культуры напamую падпарадкоўваецца 14 тэатраў краіны, і практычна ўсім ім мы давалі паказчык 240 або 280 спектакляў. А вось Купалаўскаму тэатру, які, як Вы ведаеце, закрыты на рэканструкцыю, мы давалі паказчык 180 спектакляў на працягу года. Але ж хачу адзначыць: цудоўна, што ў нас у краіне ажыццяўляюцца рэканструкцыі тэатраў!

Раман Цыркін:

— Але ў нас яшчэ пакуль што вядзецца стварэнне практнай дакументацыі, якая будзе гатова хіба толькі напрыканцы наступнага года...

Павел Латушка:

— Міністэрства культуры гатова напісаць запыт кіраўніку Гомельскай вобласці, каб атрымаць інфармацыю аб падыходах і перспектывах завяршэння рэканструкцыі вашага тэатра: каб мы таксама валодалі сітуацыяй і трымалі гэта на кантролі.

Раман Цыркін:

— Вялікі дзякуй! І яшчэ адно пытанне — кадравае. Не сакрэт, што выпускнікі Акадэміі мастацтваў вельмі неахвотна едуць у рэгіёны, асабліва — у такія маладыя тэатры, як наш, Слоні́мскі, Маладзечанскі... І ў нас на сённяшні дзень стаіць вострае пытанне аб наяўнасці ў трупце акцёраў-мужчын...

Павел Латушка:

— Мне Наталля Шмакава, начальнік аддзела навучальных устаноў і па рабоце з творчай моладдзю, падказвае, што не падаюцца заяўкі з боку ўпраўлення культуры вобласці на размеркаванне выпускнікоў Акадэміі да Вас. Думаю, па гэтым пытанні Вам неабходна больш шчыльна папрацаваць і з самой ВНУ, і з нашым аддзелам.

І — запрашаеце ў Ваш тэатр! Буду рады яго наведаць!
Вольга Мядзведзь, супрацоўнік кінатэатра “Юбілейны”, Жабінка:

— Шаноўны Павел Паўлавіч! Ці плануеце на кінастудыі “Беларусьфільм” здымаць больш фільмаў для дзяцей?

Павел Латушка:

— Паважаная Вольга, папярэдне павінен адзначыць, што за апошні час мы ў прынцыпе ўзнавілі нацыянальную кінавытворчасць. Цяпер у нас штогод — каля васьмі мастацкіх фільмаў, прысвечаных нацыянальнай тэматыцы ці звязаных з сумеснай з нашымі суседзямі гісторыяй. Канешне, у рамках гэтай кінавытворчасці важнае месца займае дзіцячае кіно, і, зазначу, шэраг такіх карцін з’явіўся. Але нельга чакаць, што іх з’явіцца дзясяткі. Гэта звязана, у тым ліку, і са сцэнарыямі. Мы цяпер праводзім рэформу кінавытворчасці і ў ёй закладваем прынцыповы падыход, што для здымак дзіцячага кіно мы захоўваем стопрацэнтнае дзяржаўнае фінансаванне. Зрэшты, прадоўжыцца падтрымка і анімацыйнага кіно. Кінастудыя ўжо здымае пяць мультфільмаў на год. Праз два гады яна павінна выйсці на здымкі 1,5 гадзіны мультфільмаў у год.

Вольга Мядзведзь:

— Дзякуй за адказ!

Аляксей Іванюшка, Мінск:

— Добры дзень! Налета спаўняецца 70 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Мулявіна. Ці плануеце правесці з гэтай нагоды нейкія мерапрыемствы?

Павел Латушка:

— Уладзімір Мулявін — вельмі важная постаць у нашай культуры. Яго ведаюць не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі. Канешне, мы рыхтуем да гэтага юбілею. Міністэрства культуры распрацоўвае адмысловы план мерапрыемстваў святкавання ўгодкаў: у яго ўвойдуць канцэртныя праграмы, выстаўкі... Асабіста мне хацелася б, каб помнік знаману беларускаму творцу з’явіўся ў Екацерынбургу. З гэтай нагоды выходзіў на мясцовае аддзяленне Пасольства Беларусі ў Расійскай Федэрацыі, але яшчэ не атрымаў зваротнай сувязі.

(Працяг на стар. 8.)

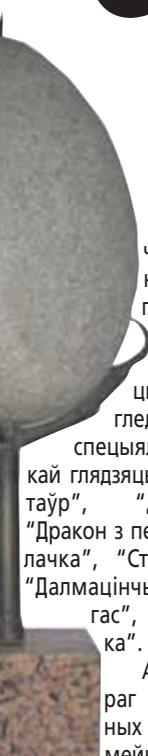

В.Талкачоў. “Замак з пяску”.

“Стары мамант” і крыху... ВЯСНЫ

Максімальную выкладку сваёй творчасці, пачынаючы з самых ранніх работ і заканчваючы сучаснасцю, прадставіў Уладзімір Ламейка. Скульптар пачынаў творчую кар’еру з дыпломнай работы, прысвечанай народнай мастаццы са Случчыны — Алене Кіш, якая праславіла сваю зямлю дзіўнымі самабытнымі маляванымі дыванамі, што з’яўляюцца цяпер набыткам сусветнага інстытута мастацтва.

Экспазіцыя змяшчае цэлы раздзел станковых кампазіцый, партрэтаў і графічных работ. Мастак закранае ў сваёй творчасці хрысціянскую тэматыку (“Дзеянне”, “Хрыстос і Іуда”, “Сон”). Усе работы створаны з гіпсу, дрэва, бронзы. Асобнай сюітай у метале, дрэве і гіпсе экспануюцца творы ў жанры ню. Але вяршыняй мастацкага майстэрства скульптара, на мой погляд, з’яўляюцца прадметы дробнай пластыкі са слановай косці, косці маманта, бурштыну, рога буйвала і алена, дрэва венге: яны вылу-

У.Ламейка. “Жыццё”.

чаюцца тонкай ювелірнай працоўкай, дзівоснай вытанчанасцю, грацыёзнасцю. Гледача з вітрын са спецыяльнай падсветкай глядзяць “Тэсей і Мінатаўр”, “Дзюймовачка”, “Дракон з перлінай”, “Русалачка”, “Стары мамант”, “Далмацінчык”, “Поні-Пегас”, “Царэўна-жабка”.

Акрамя таго, шэраг манументальных скульптур Ламейкі ўпрыгожваюць вуліцы яго роднага Салігорска: мемарыял воінам-інтэрнацыяналістам “Чорны цюльпан”, манументальна-дэкаратыўная кампазіцыя “Жыц-

цё”, гарадскі фантан з медзі “Месяцовы горад”. Каляровыя фотаздымкі гэтых аб’ектаў таксама ўвайшлі ў экспазіцыю.

Валерыя Талкачоў прадставіў на выстаўцы жывапісныя палотны і акварэль. Выхаванец Украінскай акадэміі друку імя І.Фёдаравы ў Львове, ён пачынаў свой творчы шлях з манументальных роспісаў праваслаўных храмаў і розных дзяржаўных устаноў роднага горада. Найбольш буйныя з іх — манументальныя кампазіцыі з жыцця гараджан: “Салігорск — горад шахцёраў”, “Салігорск — горад будаўнікоў”, “Салігорск — зямля хлебарабаў”. Не менш важную ролю творца надае мастацтву акварэлі: “Падблокі”, “Падрыны вясны”, “Днее”. Сярод іншых работ — пейзажы Кракава, Таліна, Львова, Сынкавічаў. Ёсць і жывапісныя творы, прысвечаныя

беларускім народным святам, гістарычным персанажам.

Творчы саюз У.Ламейкі і В.Талкачова склаўся даўно: яшчэ ў студэнцкія гады ў Мінскім мастацкім вучылішчы. Менавіта тады ў будучых творцаў сфарміравалася ўменне не толькі сябраваць, але і плённа працаваць. Канешне, некаторыя работы мастакоў, верагодна, успрымаюцца на выстаўцы неадназначна, але гледачу прадастаўлена права выбару адпаведна свайму густу, інтарэсам, эстэтычнаму ўспрыняццю. Верагодна, таму выстаўка выклікала вялікую цікавасць у спецыялістаў і атрымала шырокі грамадскі рэзананс у жыхароў слупкай і салігорскай зямлі.

Ірына ЛЯВЧУК, старшы навуковы супрацоўнік Слупкага краязнаўчага музея

У галерэі Тызенгаўза ў Гродне экспанаванымі твораў украінскі мастак Алег Гіжы. Ягоная выстаўка “Настальгія” стала адным з этапаў шматгадовага супрацоўніцтва львоўскіх і гродзенскіх мастакоў.

А.Гіжы. “Варажбітка”.

“Дэкаданс” на... балконе

Прасторы залы напauняюць выявы людзей, што ўнутрана апелююць да тых або іншых успамінаў аўтара і эмацыйна афарбаваны рознымі адценнямі эстэтычнай імпрэсіі. Элегічны вечаровы настрой атуляе постаць “Дзючыны на балконе”, а фігуры двух белых каткоў на парэнчах дадаюць твору дабрыві і пяшчоты. Знешне падобныя, на першы погляд, сюжэты напоўнены асабістым сэнсавым гучаннем кожны за кошт увядзення ў выяўленчы лад твора характэрных дэталей. Так, у рабоце “Галубы і вішні” радасць жыцця перапаўняе душу рыжай прыгажуні з сабакам, а белы галубінага пер’я і чырваня спелых вішняў узмацняюць пазітыў твора.

Алег Гіжы мадэлюе жыццёвыя сітуацыі, як бы выхаленыя з нашай паўсядзённасці, таму вельмі блізкія, зразумелыя, прыцягальныя для кожнага.

Аўтар — выдатны каларыст, ягоныя фарбы — яркія, выразныя, гучныя, дакладна перадаюць настрой твора. Работы, выкананыя, здаецца, некалькімі ўзмахамі пэндзля, падаюцца лёгкімі, нязмушанымі, па выглядзе амаль акварэльнымі, дзе не выпісваюцца падрабязнасці, а схопліваецца абагулены вобраз-экспрэсія. Асаблівы шарм твора дадаюць “настальгічныя” капляюшыкі-панамкі на галовах жанчын, рознакаляровыя сарафаны ў белы гарошак, а ўся пластыка твораў арганічна ўпісалася б у эпоху “дэкаданса”.

Марына ЗАГІДУЛІНА

Гродна

КУЛЬТУРА • ИНФА
"гарачая лінія"

"Важна з першых вуснаў пачуць адказ"

(Працяг. Пачатак на стар. 3 — 7.)

2011-ы: даводзіць паказчыкі — не плануецца

Мікалай Кавалёў, начальнік аддзела культуры Касцюковіцкага райвыканкама:

— Добры дзень! Вы, Павел Паўлавіч, ведаеце, што ў нашых работнікаў культуры маюцца да Вас пытанні, на якія мы не ў поўнай ступені на сённяшні дзень атрымалі адказы. Я хацеў бы зараз агучыць гэтыя дзевяць пытанняў, якія на цяперашні час не вырашаны.

Павел Латушка:

— Выберыце, калі ласка, ключавыя, і я буду гатовы даць на іх адказ. Зрэшты, літаральна ўчора мы накіроувалі чарговы адказ у Савет Міністраў у сувязі з Вашым запытам, і па памяці магу сказаць, што галоўнымі там сталіся пытанні плана аказання платных паслуг, энергазберажэння і тыпавых штатаў.

Што да пытання аб плане аказання платных паслуг — рашэнне яго знаходзіцца ў выключнай кампетэнцыі Савета Міністраў і Прэзідэнта нашай краіны. Кіраўнік дзяржавы штогод прымае Указ, якім даводзіць асноўныя паказчыкі сацыяльна-эканамічнага развіцця нашай краіны. У іх уключаецца рост ВУП, рост прамысловай вытворчасці, сельскай гаспадаркі і, у тым ліку, паслуг. Міністэрства культуры цягам многіх гадоў, у прыватнасці, мае папярэднікі (а з часу майго прыходу начальнік эканамічнага ўпраўлення напэўна, напісала лістоў з дваццаць у Міністэрства эканомікі, у Савет Міністраў), адстойвае пазіцыю аб нефэфектыўнасці давядзена платных паслуг культуры насельніцтву, у сувязі з тым, што гэта фактычна прыводзіць не да стымулявання зарабляння ўстановамі культуры сродкаў, а, хутчэй, да працэсу тармажэння.

Мікалай Кавалёў:

— Так, я за сваіх работнікаў магу сказаць, што яны, каб выканаць гэтыя паказчыкі, часта мусяць аддаваць уласныя грошы...

Павел Латушка:

— Ведаю гэта цудоўна, бо вельмі шмат езджу па краіне. З першага дня работы міністрам мне гэтую праблему ставяць ва ўсіх рэгіёнах. І з першага ж дня пачаў ёю займацца. На цяперашні час у планах паказчыкаў на наступны год платных паслуг устаноў культуры насельніцтву няма: Урад у 2011 годзе даводзіць гэты пункт не плануе.

Наступнае пытанне — энергаэфектыўнасць. Міністэрства даводзіць дадзены паказчык па падпарадкаваных установах, у рэгіёнах жа лічыць вызначаюцца абласнымі ўладамі. Што да Магілёўскай вобласці, вам у мінулым годзе па вобласці быў даведзены паказчык "мінус 12", а па культуры — "мінус 6". Пазіцыя аблвыканкама грунтуецца на тым, што вы ў стане выканаць яго, таму заклікаю вас, у першую чаргу, наладзіць больш цесныя ўзаемаадносіны з вобласцю, якая непасрэдна і вызначае для раёнаў гэтыя лічбы.

Мікалай Кавалёў:

— Калі ўзяць даныя па раёне і зрабіць пралік за апошняю п'яцігодку, мы, строга выконваючы планы, на сённяшні дзень спажываем усяго толькі 15 працэнтаў ад таго, што выкарыстоўвалі ў 2006 годзе! І такую справаздачу дасць вам кожны раён. Гэта можа быць аргументам? Мы ж павінны вытрымліваць тэмпературны рэжым з мінімумам у 18 градусаў, а ў нас у школах хварэюць дзеці!

Павел Латушка:

— Абсалютна згодны з тым, што гэта — важкі аргумент. Намеснік міністра культуры Віктар Кураш (у яго кампетэнцыі гэтае пытанне) знаходзіцца ў пастаянным кантакце з Дэпартаментам па энергаэфектыўнасці краіны, і, паверце, усе тыя аргументы, якія Вы агучаеце, прыводзім ім і мы. Думаю, нам варта зрабіць яшчэ дадатковыя эканамічныя пралікі.

З іншага боку, хачу звярнуць увагу на тое, што Вы, Мікалай Андрэевіч, — дзяржаўны служачы, і таксама павінны клапаціцца аб разумным і рацыянальным выкананні ўсіх тых задач, якія ставіць перад вамі дзяржава. І энергаэфектыўнасць не павінна прыводзіць да таго, каб дзеці мерзлі ў школах! Літаральна ў пятніцу быў у Аршанскім раёне і наведваў адну са школ мастацтваў, дзе якраз было гэткае ж нараканне. Былі дадзены вельмі жорсткія заўвагі раённым уладам аб недапушчальнасці падобнай сітуацыі.

Мікалай Кавалёў:

— Я лічу, што неабходна планавачы мэтавыя сродкі на мадэрнізацыю сістэм энергазберажэння, але ж у нас у раёне на сістэму ўстаноў культуры на гэта за пяць гадоў не было выдзелена грошай!

Павел Латушка:

— Згодзен, энергазберажэнне павінна мець два шляхі: адзін — само зберажэнне, другі — каб яго дасягнуць, неабходна ўкладаць сродкі ў мадэрнізацыю і адпаведныя тэхналогіі. Тэма для нас не новая, і мы будзем ёй займацца і надалей.

Што да тыпавых штатаў — тут, канешне, бачу праблему па лініі Міністэрства культуры: да апошняга часу гэтым пытаннем мы займаліся, скажам так, спусціўшы рукавы. Асабіста я гэтую праблему пачуў у мінулым годзе на калегіі ўпраўлення культуры Брэсцкага аблвыканкама, і з таго моманту мной было дадзена жорсткае даручэнне заняцца гэтым пытаннем. На жаль, праблема на сённяшні дзень заключаецца ў тым, што гэта вельмі складаны дакумент, і мы не можам да дадзенага часу атрымаць узгадненне ад усіх аблвыканкамаў. Але, нягледзячы на тое, што Гомельскі аблвыканкам не ўзгадніў тыпавыя штаты, намі прынята рашэнне ўносіць іх на зацвярджэнне з рознагалоссямі. Не магу сказаць, што заўтра, але ў бліжэйшай перспектыве, думаю, мы прыйдзем да выніку.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў удзельнікаў І Міжнароднага фестывалю "Уладзімір Співакоў запрашае" з яго адкрыццём.

Пра гэта паведамляе Прэс-служба Кіраўніка дзяржавы.

"Гэтае цудоўнае свята мастацтва сабрала на беларускай зямлі цэлае сузор'е выдатных майстроў, аб'яднаных імем праслаўленага музыканта сучаснасці Уладзіміра Співакова", — гаворыцца, у прыватнасці, у прывітанні.

Кіраўнік дзяржавы лічыць, што важнае прызначэнне фестывалю — папулярызацыя лепшых дасягненняў сусветнага і нацыянальнага выканальніцкага майстэрства, падтрымка маладых талентаў, станаўленне і павышэнне іх прафесіяналізму. Аляксандр Лукашэнка перакананы, што такая творчая акцыя будзе незабыўным падарункам для знаўцаў класічнай музыкі.

Прэзідэнт Беларусі жадае ўдзельнікам фестывалю натхнення, яркіх уражанняў, поспехаў у высакародных пачыненнях, шчасця і добра.

Чараўніцтвы і запрашэнні

Гэтымі днямі па Беларусі крочыць Міжнародны музычны фестываль "Уладзімір Співакоў запрашае". Прапісаны сёлета ў Мінску пасля Масквы і Францыі, дзе аднайменная (але зусім іншыя па праграмах) фестывалі адбываюцца ўжо цягам некалькіх гадоў, ён паспеў учора-пазаўчора павандраваць па Гомелі і Магілёве. Адкрыўся ж фестываль 1 снежня выбітным канцэртаў у Вялікай зале Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

Як жартавалі музыканты, народны артыст Беларусі Сяргей Картэс аказаўся настолькі вынаходлівым і крэатыўным, што да XV З'езда беларускіх кампазітараў прымеркаваў... сваё 75-годдзе.

Хто ў джынсах, а хто...

У выніку спачатку ў Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі, а потым у Беларускай дзяржаўнай філармоніі адбыліся яго юбілейныя вечары. У нядаўнім эпітажным канцэрце "Гэраем у джынсах" Дзяржаўнага камернага аркестра Беларусі ўпершыню гучала яго новая цымбальная сюіта "Маскі-2" (салістка — Вераніка Прадзед). А на XII музычным фестывалі "Пакроўская восень" у Новасібірску прайшла канцэртная прэм'ера яго оперы "Мядзведзь" паводле А.Чэхава.

Дзякуючы фінансавай дапамозе Міністэрства культуры Беларусі, кампазітар прысутнічаў не толькі на фестывальным выкананні ў Новасібірскай дзяржаўнай філармоніі, але і на тамтэйшых рэпетыцыях свайго твора. Новасібірскім акадэмічным сімфанічным аркестрам дырыжыраваў наш Аляксандр Анісімаў, які летась адкрыў гэтую оперу беларускай публіцы. Сваю рэжысёрскую версію прадставіў Уладзімір Калужскі, салістамі выступілі Алесь Жураўкіна, Аляксей Бажнаў і заслужаны артыст Расіі Мікалай Ласкуткін. Опера выклікала самую жывую рэакцыю публікі, бурныя апладысмента і высокую ацэнку прафесіяналаў.

А тым часам без удзелу ў З'ездзе, але ў межах Года Францыі ў Расіі беларуская оперная прымадонна Настасся Масквіна праспявала цэнтральную партыю Любові Ранейскай у сусветнай прэм'еры оперы "Вішнёвы сад" французскага кампазітара Філіпа Фенелона. Лібрэта паводле А.Чэхава склаў знакаміты маскоўскі музычны крытык Аляксей Парын. Учора і пазаўчора ў Вялікім тэатры Расіі прагучала напаяўка канцэртная версія твора, а праз

быццам у знак таго, што гэты фестываль адбываецца адначасова з Міжнародным фартэпіянным конкурсам "Мінск-2010" (а праслухоўванні яго таксама праходзяць у сталічнай філармоніі, толькі ў Малой зале імя Р.Шырмы), у адкрыцці "співакоўскага запрашэння" саправаў сусветна вядомы піяніст Дзяніс Мацуеў. Выканаўшы з аркестрам "Віртуозы Масквы" Фартэпіяны канцэрт Д.Шастаковіча, ён прадэманстраваў адразу і конкурснае Гран-пры, і пазаконкурсны майстар-клас, і арыгінальную "музычную паўзу" паміж першым турам спаборніцтва, што завяршыўся напярэдадні, і другім, які пачынаўся наступнай раніцай.

З сённяшняга дня фестываль зноў у Мінску — не прапусціце! Сёння вы можаце стаць сведкамі "Чараўніцтва аргенцінскага танга" — так названа праграма з удзелам караля кларнета Гіёры Фейдмана (Аргенціна) і дырыжора Аркадыя Берына, што раней працаваў у нас, а цяпер знакаміты на ўсю Еўропу. Заўтра наш Прэзідэнтскі аркестр на чале з Віктарам Бабырыкіным будзе чараваць над "Рапсодыяй у стылі рок" разам са шведскім піяністам і кампазітарам Робертам Уэлсам. А ў панядзелак, пад час закрыцця фестывалю, слухачоў зачаруе Нацыянальны філарманічны аркестр Расіі на чале з галоўным віноўнікам урачыстасці — маэстра Співаковым. А сярод салістаў будзе наша оперная прымадонна Аксана Волкава.

Ды і на прэс-канферэнцыі У.Співакоў неаднаразова падкрэсліваў папраўдзе сусветны ўзровень беларускіх выканаўцаў і, шырэй, нашай музычнай школы. Невыпадкова нашы юныя таленты станавіліся стыпендыятамі Міжнароднага дабрачыннага фонду Співакова, а Івану Карызне, які цяпер працягвае навучанне ў Францыі, маэстра падарыў віяланчэль. Яшчэ адна наша стыпендыятка фонду, навучэнка Рэспубліканскага каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, габаістка Насця Алясюк саправавала з "Віртуозамі Масквы" на сёлетнім фестывалі.

**На здымку:
Уладзімір Співакоў
на прэс-канферэнцыі.
Фота Юрыя ІВАНОВА**

неякі час на сцэне Парыжскай оперы адбудзецца сцэнічная пастаноўка, што можа быць перанесена і ў Маскву. І ўсё гэта — "міжнародным" складам артыстаў, сярод якіх пачэсна прадстаўлена і наша краіна.

**На здымку:
Настасся
Масквіна.**

Трэнд ад IFCSM

Вы размаўляеце на суахілі?

Пераможцамі XXIII Міжнароднага фестывалю сучаснай харэаграфіі ў Віцебску сталі танцоры з Кітая. Харэаграфічная мініяцюра адрагарафа Ліу Лі Дзяржаўнага ансамбля танца Кітайскай народна-вызваленчай арміі "Асэнсаванне" скарыла журы яснай формай і глыбінным сэнсам. Усходні светапогляд, перададзены праз мову класічнага і сучаснага танца, яшчэ раз падкрэсліў актуальны трэнд сучаснай харэаграфіі: сучасны танец не мае стылёвых абмежаванняў — ёсць толькі межы аўтарскага мыслення.

Уладальнік Гран-пры фестывалю — мініяцюра "Асэнсаванне".

Хто ў лідарах?

У прывірахах форуму — японскі калектыў "Jazz Dance Studio PAL" (Другая прэмія ў намінацыі "Аднаактовы балет"), эстонка Кулі Росна з вядомага "Fine Fave Dance Theatre" (Першая прэмія ў намінацыі "Аднаактовы балет") і — беларусы. Вядомыя лідары айчыннай сучаснай харэаграфіі Тэатр танца "Karakuli" з Мінска (Другая прэмія ў намінацыі "Харэаграфічная мініяцюра") і Тэатр сучаснай харэаграфіі "D.O.Z.S.K.I." (Першая прэмія ў аднайменнай намінацыі) засведчылі: у нас з неардынарнаасцю мыслення і густам усё ў парадку. Больш за тое: Дзмітрый Залескі, кіраўнік і харэограф тых самых "D.O.Z.S.K.I.", быў прызнаны на фестывалі лепшым харэографам, атрымаўшы прэстыжную спецыяльную прэмію імя Яўгена Панфілава. "Спадзяюся, што гэты калектыў атрымае статус дзяржаўнага", — сказаў са сцэны Цэнтра культуры "Віцебск" член журы Радз Паклітару, уручаючы ўзнагароду Дзмітрыю.

Зрэшты, "D.O.Z.S.K.I.", відавочна, і не ўпершыню, былі прызнаны лідарамі беларускай сучаснай харэаграфічнай сцэны, і таму пытанне аб іх статусе неаднаразова ўзнімалася на сцэне і па-за сцэнай віцебскага форуму.

Пэралік пераможцаў не будзе поўным і без імя Кацярыны Квіткаўскай, студэнткі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Сваёй незабыўнай пластыкай яна не пакінула аб'якавымі членаў журы і была адзначана спецыяльнай прэміяй "За выключнае майстэрства".

Што да выканальніцкага ўзроўню цэлага калектыву, тут спецыяльную прэмію "За высокі прафесіяналізм" атрымаў эстонскі "Fine Fave Dance Theatre" на чале з харэографам Цінай Олеск.

Пэраможцы, як вядома, вызначаюць трэнды ў тым або іншым накірунку. І, згодна з пазіцыямі, прапанаванымі віцебскім IFCSM, моду ў сучаснай харэаграфіі сёння дыктуюць калектывы і выканаўцы, якія, з аднаго боку, валодаюць цэлам, але з іншага — трымаюць пад кантролем і свой розум, дакладна ўсведамляючы тое, што яны хочуць данесці да публікі.

Што ж такое харэаграфія?

26 творчых калектываў прымаі ўдзел у форумі і, нягледзячы на прызнанне лепшымі толькі не-

калькіх, здолелі расказаць нямала ўласна пра сучасную харэаграфію ў Беларусі і іншых краінах. Сучасны танец — што гэта? Спроба выявіць сябе? Імкненне да фізічнай дасканаласці? Пошук? Размова са светам? З самім сабой? Варыянтаў — мноства, але, на жаль, шэраг канкурсантаў IFCSM, не ўсведамляючы той колькасці магчымасцей, што дае сучасная харэаграфія, выбіраў зведанія на прамкі як у спосабах самай размовы з глядачом, так і ў тым, што ж распавесці сучасніку. Каханне, пачуцці і яшчэ раз пачуцці дамінавалі ў танцавальных "выказваннях" канкурсантаў, саступаючы месца роздумам на абстрактныя тэмы, спакусу паразважаць на якія, натуральна, трымае ў сабе рух. Актуальні жыцця сённяшняга, тым больш — сацыяльныя праблемы, не ўваходзілі ў поле ўвагі артыстаў. Выключэнні былі, але яны яшчэ больш выразна падкрэслівалі агульную тэндэнцыю дамінавання "абстрактнага" танца.

Невыпадкава экспрэсіўныя, творчыя работы выклікалі ўсплёск увагі

атрымлівае "разгадку" пад час уключэння вядомай песенкі "Жили у бабуся...".

Гледачы ўспрынялі гэтае выступленне "на ўра", вітаючы адмысловую жартаўліваасць нумара, між тым як аб'ектам увагі, згодна з задумай харэографа, пад час выканання мініяцюры з'яўляецца менавіта сам глядач. "Наш глядач любіць, каб усё было зразумела, — тлумачыць Дзмітрый, — і я прапаную яму пабыць у двух станах: калі трэба падумаць і пафантэзіраваць, і — калі ўсё якраз-такі зразумела: вось — песня, а вось — гусакі".

Цікава, што асабліва сучаснай харэаграфіі айчынным гледачом спрацавала не толькі ў дачыненні да нумара "D.O.Z.S.K.I.". У першую чаргу публіка чакала ад сучаснага танца відовішчасці, а не канцэптualityнасці, якую, у прыватнасці, прапаноувалі тэатры заходніх краін-суседак. Аднаактовы балет "Паколе" той жа эстонкі Кулі Росна быў

Тэатр сучаснай харэаграфіі "D.O.Z.S.K.I." атрымаў Першую прэмію за мініяцюру "Нічога агульнага".

Японская "Jazz Dance Studio PAL" узяла Другую прэмію за пастаноўку "Shiri".

публікі. "У сваёй рабоце я скрыжоўваю два погляды на мастацкі вобраз, — распавядае пра сваю харэаграфічную мініяцюру "Нічога агульнага" — адзін з яркавых нумароў конкурснай праграмы — Дзмітрый Залескі. У народзе работа займела назву "Гусакі", бо "фішкай" мініяцюры з'яўляецца своеасабліва харэаграфія танцораў, якая ў сярэдзіне нумара

ўспрыняты даволі стрымана. А танцоўшчыца прапанавала свой асабісты роздум на тэму развіцця жыцця, прагрэсу, цывілізацый па спіралі, па коле, уасоблены ў пераўтвараючы прастору танец. У дачыненні да кітайскага і японскага балета, вырашальным для гледача сталася як асабістае выказванне танцораў, якія прадстаўляюць сваю нацыянальную культуру,

абяпіраюцца на яе, так і безумоўная відовішчаснасць, школа і, разам з тым, — адкрытасць да новых накірункаў танца.

Але вернемся зноў да рэалій сучаснай харэаграфіі ў Беларусі. Пэрачытваючы вышэйнапісанае, аўтар злавіў сябе на ўжыванні ў дачыненні да харэаграфічных выступленняў слова "нумар". Гэта выпадковая "агаворка" сталася своеасаблівым ключом да разумення сітуацыі вакол сучаснага танца на прострах СНД, і асабліва — у Беларусі. І малая колькасць аднаактовых балетаў, якую заўважылі і эксперты, і госці фестывалю, і відавочна прыкладны характар большасці выступленняў беларускіх ды славянскіх танцораў увогуле выяўляюць даволі хістка пазіцыі сучаснай харэаграфіі сярод іншых мастацтваў. Яна сёння ўспрымаецца як аздабленне, жарт, незразумелая "цягамоціна", а не як самадастатковае мастацтва, вартае пільнай увагі і паважлівага стаўлення. І менавіта адгэтуль "растуць ногі" "абстрактнага" харэаграфічнага "выказвання", якое можна "ўставіць" як у навагодні ранішнік, так і ў паўзу паміж канцэртнымі нумарамі пэўных зорак.

Але ці пагаджаюцца з гэтым сённяшнямі паспяхова прадстаўнікі, у прыватнасці, беларускай сучаснай харэаграфіі?

— Так, безумоўна, наш калектыў значна палепшыў свае пазіцыі пасля перамогі летася на віцебскім форуме сучаснай харэаграфіі, — кажа той жа Дзмітрый Залескі, — "D.O.Z.S.K.I." пабывалі за гэты год на шматлікіх еўрапейскіх і расійскіх фестывалях, як, ведаю, і калектыў мінскага тэатра "Karakuli". Але ў дачыненні да агульных пазіцый сучаснай харэаграфіі магу сказаць прыкладна так: калі тры чалавекі ведаюць мову суахілі, ці значыць гэта, што на ёй размаўляе ўся краіна? Вядома, не.

Тым не менш, Міжнародны фестываль сучаснай харэаграфіі ў Віцебску робіць усё магчымае і немагчымае, збі-

размаўляць у прамым і пераносным сэнсе адно з адным.

— Калі б мне пятнаццаць гадоў таму казалі, што дзякуючы віцебскаму фестывалю з'явіцца такіх калектывы, як "D.O.Z.S.K.I.", "Karakuli" і "ТАД", я была б вельмі моцна ўражана, — кажа балетны крытык, музыказнаўца, крытык і даследчык музычнага тэатра, член экспертных саветаў і журы нацыянальнай тэатральнай прэміі "Залатая маска", старшыня Экспертнага савета IFCSM Ларыса Барыкіна, — Але сёння беларускі танец выйшаў на гэтым конкурсе на вядучыя пазіцыі. Таму, безумоўна, віцебскі фестываль — гэта ўнікальная з'ява.

Дар'я АМЯЛЬКОВІЧ Фота Сяргея СЕРАБРО

У час форуму наш карэспандэнт сустраўся з выхаванцам беларускай харэаграфічнай школы Радз Паклітару. Інтэрв'ю з ім чытайце ў бліжэйшых нумарах "К".

"Важна з першых вуснаў пачуць адказ"

Мікалай Кавалёў:

— Я хацеў бы звярнуць пільную ўвагу на тое, што ў тых распрацоўках, якія ўжо пачалі рабіцца, карэктуюцца штатныя адзінкі, але ж неабходна скарэктываваць яшчэ і самі тэмы ўстаноў. Мы ўжо стварылі шмат новых, што ў гэтых працоўках не прапісаны...

Павел Латушка:

— Тут прысутнічае намеснік начальніка ўпраўлення, адказнага за распрацоўку штатаў, — ён возьме пытанне на кантроль.

Мікалай Кавалёў:

— Яшчэ адно кардынальнае і вострае пытанне: у Законе аб культуры прапісана, што ўстанова галіны павінна быць юрыдычнай асобай. Але на якіх асновах?

Павел Латушка:

— Пытанне пракаменціруе начальнік юрыдычнага аддзела Міністэрства культуры.

Алена Вештарт:

— Гэта звязана са змяненнямі ў Грамадзянскім кодэксе, які прадугледжвае, што арганізацыя павінна мець статус юрыдычнай асобы.

Павел Латушка:

— Практыка развіцця любой арганізацыі паказвае: калі яна мае самастойны статус, то мае і магчымасці для развіцця, калі ж гэтага статусу няма — яна, як правіла, знаходзіцца ў стагнаруючым стане. Урад зыходзіць з таго, што наданне статусу юрыдычнай асобы ўстановам культуры, адукацыі стварае магчымасці для іх самастойнага развіцця. Тады адразу вельмі добра відаць, здольная гэта арганізацыя развівацца ці не.

Мікалай Кавалёў:

— Але ж гэта стварае такія хітрыя юрыдычныя спляценні, якія на практыцы будуць толькі замінаць нармальнай працы...

Павел Латушка:

— Давайце дамовімся так: чакаю ад Вас ліст на маё імя з аргументамі аб тым, чаму статус юрыдычнай асобы немэтазгодны для ўстаноў культуры. Не абячаю Вам, што на аснове гэтага пісьма мы ўнясем змяненні ў Закон аб культуры, але для мяне асабіста важна пры выпрацоўцы падыходаў разумець, да чаго прыводзяць падобныя рашэнні.

Мікалай Кавалёў:

— Ці не кожныя два гады ў нас адбываецца то аддзяленне, то далучэнне да сістэмы культуры раённай кінавідэаарганізацыі...

Павел Латушка:

— Па гэтым пытанні адказ даасць намеснік дырэктара Дэпартамента па кінематаграфіі.

Андрэй Бычкоў:

— Дэпартамент лічыць, што ў рэспубліцы павінна быць адзіная сістэма кінапракату, але пакуль мы да гэтага не гатовы. Яшчэ на пачатку года міністр даў даручэнне правесці маніторынг і прааналізаваць лічы: што адбылося пасля таго, як нас аддзялялі і злучалі. Напрыканцы года лічы будучы на стале ў міністра, і тады, магчыма, будучы прымацца рашэнні.

Мікалай Кавалёў:

— І апошняе пытанне: ці існуе нейкая сістэма маніторынгу якасці вучэбнай дзейнасці і падбору выкладчыкаў ва Універсітэце культуры і мастацтваў ды іншых ВНУ сістэмы Міністэрства культуры? Звярніце ўвагу на працэнт размеркавання па абласцях: такое ўражанне, што сталічныя ВНУ працуюць толькі на Міншчыну.

Павел Латушка:

— Праблему размеркавання кадраў у рэгіёны мы ведаем і пытанні гэтыя кантралюем жорстка. Іншая справа, што выпускнікі маюць шэраг магчымасцей для таго, каб не ехаць у рэгіёны: бяруцца шлюбом, прадпрымаюць іншыя захады, і тут наш уплыў — абмежаваны. Зараз мы адстойваем пазіцыю захавання філіялаў нашых ВНУ культуры і мастацтваў у абласцях — для мяне як для міністра гэта прынцыпова важнае пытанне. У выпадку ліквідацыі філіялаў, на чым настаяе Міністэрства адукацыі, мы прыйдзем да яшчэ больш дрэннай сітуацыі з забеспячэннем кадрамі культуры рэгіёнаў. Што да маніторынгу, гэтае пытанне патлумачыць начальнік аддзела навучальных устаноў і па рабоце з творчай моладдзю.

Наталля Шмакава:

— Маніторынг нашых ВНУ наладжваецца штогод Міністэрствам адукацыі. Сёлета ён праводзіўся Адміністрацыяй Прэзідэнта краіны з мая па чэрвень.

Мікалай Кавалёў:

— Дзякуй за грунтоўныя адказы!

Павел Латушка:

— І Вам дзякуй за актыўную пазіцыю: яна для нас неабходная. Міхаіл Зайцаў, начальнік Рагачоўскага аддзела культуры: — Дзень добры! Ці будуць паслаблены на наступны год па давадзеным планаў платных паслуг для рэгіёнаў?

Павел Латушка:

— Міхаіл Фёдаравіч, прынамсі, на рэспубліканскім узроўні гэтага не будзе. Спадзяюся, што і старшыні аблвыканкамаў адрагуюць гэтым жа чынам, і ў рэгіёнах план платных паслуг даводзіцца не будзе. Станем уводзіць іншы нарматыў: мы лічым, што патрэбна даводзіць забеспячэнне сацыяльнага стандарту.

(Працяг на стар. 10.)

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

(Працяг. Пачатак на стар. 3 — 9.)

Міхаіл Зайцаў:

— А ці будучы пераглядацца ў бок павышэння групы па апаце працы ўстаноў культуры новых тыпаў? Музеі, розныя ДК на сённяшні дзень працуюць па трэцяй-чацвёртай групе...

Павел Латушка:

— Па гэтым пытанні каментарый дасць начальнік эканамічнага ўпраўлення Міністэрства.

Вольга Кананюк, начальнік эканамічнага ўпраўлення:

— У цяперашні час распрацоўваюцца новыя паказчыкі, і ў бліжэйшым будучым Міністэрству працы і сацыяльнай абароны будучы перададзены канкрэтныя прапановы.

Супрацоўнікі Брэскага абласнога грамадска-культурнага цэнтра:

— Добры дзень! Вас турбуе Брэсцкі абласны грамадска-культурны цэнтр. Мы просім даць удакладненні па пастанове Міністэрства культуры ад 8 лютага 2010 года № 4 аб зацвярджэнні пераліку катэгорый. Адпаведна ёй у арганізацыях культуры ўсім установаў ваецца скарачэння працягласці працоўнага часу да 36 гадзін у тыдзень. Згодна з гэтым дакументам узнікае пытанне: ці павінен кіраўнік гуртка і акампаніятар калектыву знаходзіцца непасрэдна 36 гадзін на сваім рабочым месцы ў клубнай установе?

Павел Латушка:

— Падрабязны каментарый атрымаеце ад начальніка юрыдычнага аддзела Міністэрства культуры.

Алена Вештарт:

— Працоўным кодэксам устаноўлена працягласць працоўнага тыдня не менш за сорок гадзін. Нашай пастановай устаноўлена такая ж працягласць працоўнага тыдня па тым пераліку, што ўказаны ў пункце № 4: не менш за 36 гадзін. Гэта сведчыць аб тым, калі наймальнік канкрэтна не вызначыў працягласць працоўнага тыдня не менш за 36 працоўных гадзін, значыць, яна павінна быць менавіта такой. Такім чынам, кіраўнік таго ж гуртка павінен 36 гадзін на тыдзень адпрацаваць і быць на працоўным месцы. Калі ж наймальнікам устаноўлена, скажам, у калектывным дагаворы або ў іншым прававым акце іншая працягласць працоўнага тыдня, значыць, цягам той колькасці гадзін работнік павінен прысутнічаць на працы на працягу тыдня.

Справа ў тым, што ўвесь працоўны час наймальнік павінен распісаць такім чынам, каб было бачна, колькі часу ён мае займацца непасрэдна гурткавай работай, колькі — метадычнай (з літаратурай у бібліятэцы), колькі — акампаніраваць, і дзе непасрэдна ў азначаны час мусіць знаходзіцца работнік. Кожны наймальнік самастойна ўстанаўлівае, калі пачынаецца і калі заканчваецца працоўны дзень.

Супрацоўнікі Брэскага абласнога грамадска-культурнага цэнтра:

— Такім чынам, заняткі самападрыхтоўкай можна ўлічваць у гэтыя 36 гадзін?

Алена Вештарт:

— Па вялікім рахунку, так.

Супрацоўнікі Брэскага абласнога грамадска-культурнага цэнтра:

— А ці павінны кіраўнік гуртка і акампаніятар весці ўлік працоўнага дня ў журнале?

Алена Вештарт:

— Улік працоўнага часу павінен весці наймальнік.

Спадчына: давайце браць прыклад адно з аднаго

Віктар Сцяпаняў, Віцебск:

— Павел Паўлавіч, добры дзень! Я нарадзіўся ў Оршы, там разбураецца помнік архітэктуры XIII стагоддзя — манастыр базільянаў: будынак гэты ў свой час аддалі Беларускай Праваслаўнай Царкве, але там нічога не робіцца для яго выратавання. У сувязі з гэтым — мае пытанне: калі ўласнік так доўга нічога не прадпрымае для таго, каб выратаваць гэты гмах, чаму б дзяржава не ўзяла яго назад: зрабіць майстэрні для мастакоў, што раней месціліся там? І чаму б у гэтай сітуацыі не ахвяраваць на рэстаўрацыю манастырскага будынка грошай іншым канфесіянам?

Павел Латушка:

— Віктар, патрэбна зразумець адну рэч: вельмі важна, што сёння мы ўвогуле пачалі так гучна заяўляць аб праблемах нашай гісторыка-культурнай спадчыны. Але перш чым крытыкаваць, на што Вы, канешне ж, маеце права, мы павінны ўсвядоміць: тое, што адбываецца за апошнія гады ў Беларусі ў справе аднаўлення помнікаў, ніколі не мела месца, нават у часы СССР або БССР. Фактычна дзясяткі мільёнаў долараў у рублёвым эквіваленце штогод, цэнтралізавана, з рэспубліканскага бюджэту, выдаткоўваюцца на аднаўленне помнікаў гісторыка-культурнай спадчыны, мільёны долараў выдаткоўваюцца з абласных бюджэтаў. На сённяшні год мы прафінансуюем з Дзяржінвестпраграмы каля 80 — 90 мільярдаў рублёў менавіта на аднаўленне помнікаў. Але немагчыма чакаць, што цягам года або нават дзесяці мы адновім усё. Таму мы шукаем розныя спосабы вырашэння пытанняў: першы — рэспубліканскі бюджэт, другі — абласныя бюджэты, трэці — падтрымка ўсіх грамадскіх асацыяцый, якія звязаны з аднаўленнем помнікаў, як, скажам, у Любчы.

Адраджэнне і развіццё сяла: сацыякультурны зрэд

Гэтым разам, згодна з планам нашых паездак па рэгіёнах, выправіўся ў Крычаўскі раён Магілёўскай вобласці. Шмат гераічных старолак у гісторыю Беларусі запісала славуце паўстанне XVIII ст., а найпрыгажэйшы палац Пацёмкіна, без перабольшання, — знакавая архітэктурная “перліна” ўсяго ўсходу Магілёўшчыны...

Культурнае жыццё ў раёне — насычанае і шматстайнае. Крычаўская ЦБС — адна з лепшых у вобласці, а мясцовыя культработнікі могуць пахваліцца поўнай забяспечанасцю высокакваліфікаванымі кадрамі як у клубных, так і ў бібліятэчных установах. Да таго ж, прыемнай навіной для сферы культуры сталася значнае — на пяцьдзят працэнтаў — павышэнне сярэднямесячнага заробку ў другой палове гэтага года... Але ёсць на Крычаўшчыне і нявырашаныя праблемы. І галоўная з іх — даволі слабая матэрыяльна-тэхнічная база гарадскіх і сельскіх устаноў культуры. Да таго ж, у раёне пакуль няма свайго брэндаўтваральнага фестывалю, які здольны “прапіраць” Крычаўшчыну не толькі на ўзроўні вобласці, але і ўсёй Беларусі.

Усе праблемныя пытанні ў развіцці культурнай сферы Крычаўшчыны былі абмеркаваны на райвыканкамаўскай лятучцы, ініцыяванай “К”. У ёй прынялі ўдзел першы намеснік старшыні Крычаўскага раённага выканаўчага камітэта Сяргей МАРОЗАЎ і начальнік аддзела культуры Марына МАКСІМАВА.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Сяргей Анатольевіч, як ацэньваеце дзейнасць аддзела культуры? Цяперашні начальнік Марына Максімава працуе на сваёй пасадзе адносна нядаўна — толькі год, але некаторыя папярэднія высновы зрабіць ужо, напэўна, можна...

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Самае галоўнае, што мы закрывілі тыя балючыя пытанні, якія ў нас былі з падрыхтоўкай устаноў культуры да зімовага ацяпляльнага сезона. А калі казаць пра працу аддзела культуры ўвогуле, на працягу года, дык я ёю задаволены. Усе пастаўленыя задачы выконваюцца. Напрыклад, на Крычаўшчыне цяпер у сферы — стопрацэнтная забяспечанасць прафесійнымі кадрамі, шмат супрацоўнікаў СДК, СК і бібліятэк павышаюць сваю кваліфікацыю: навуваюцца завочна або вочна ў ВНУ краіны. Ёсць у нас і стыпендыяты спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, з года ў год павышаецца коль-

касць калектываў, што носяць ганаровыя званні “народны” і “ўзорны”. Іх, калі не памыляюся, у нас трынаццаць.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Але ж, як вы казалі, кадрамі сфера культуры Крычаўшчыны забяспечана амаль на сто працэнтаў...

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Маю на ўвазе, што на сяле не хапае прафесіяналаў, якія змаглі б давесці працу з калектывам да звання “народны” або “ўзорны”. Гэта — як у спорце: шмат “каманд”, шмат “трэнераў”. Але ёсць толькі адзін ці некалькі сапраўдных трэнераў-спецыялістаў, здольных прывесці каманду да перамогі ў нейкім відзе спорту. Тое ж самае — і ў сферы культуры.

Марына МАКСІМАВА:

— Цалкам згодная. Спецыяліст, нават з вышэйшай адукацыяй, не заўсёды здольны паспяхова працаваць з калектывам. Тут, акрамя адукацыі, патрэбны яшчэ і талент арганізатара, псіхолага, настаўніка... На тое здатныя адзінкі...

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Так. І ў гэтым плане нам яшчэ трэба працаваць. Але, паўтаруся, усе задачы, якія стаяць перад аддзелам культуры ў гэтым годзе, паспяхова выконваюцца. Маю на ўвазе і арганізацыю культурна-асветніцкіх мерапрыемстваў, і працу над планам платных паслуг...

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— А чым яшчэ можа пахваліцца аддзел культуры?

Пакуль бюджэт

“Можна, канешне, павесіць шыльду...” і ўключыць стары мікрафон

касць калектываў, што носяць ганаровыя званні “народны” і “ўзорны”. Іх, калі не памыляюся, у нас трынаццаць.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Адрозніе пытанне: усе калектывы са званнямі ў вас маюць гарадскую “прапіску”. На маю думку, варта ствараць падобныя ансамблі і на сяле. Напрыклад, у Пастаўскім раёне Віцебскай вобласці, дзе таксама давалося нядаўна пабыць, паставілі задачу стварыць “народны” ці “ўзорны” калектыв пры кожным аграгарадзім СДК або пры ДШМ...

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Цікавая задумка. У прыцыпе, цяпер мы плануем працаваць у гэтым кірунку. Напрыклад, у аграгарадку “Касцюшкавічы” ўзялі на працу здатнага мастацкага кіраўніка. Спадзяёмся, з цягам часу калектыв са званнем там з’явіцца. Але на ўсё патрэбны час, гэта па-першае. А па-другое — для правядзення падобнай

У гэтым палацы хутка распачнуцца “Пацёмкінскія вечары”.

Дэталі да агульнай карціны

“Бэбі-бум” у Бацвінаўцы

Летась дыскаклуб “Рэ-актар” Бацвінаўскага СДК заняў II месца ў Рэспубліканскім аглядзе конкурсе на лепшую арганізацыю дыскатэчных маладзёжных мерапрыемстваў у сельскіх клубных установах Беларусі. Але аграгарадок “Бацвінаўка” вядомы на Крычаўшчыне не толькі з гэтай прычыны. З 2006 года пры мясцовай бібліятэцы запрацавала Школа будучых мам “Калысачка”.

— Школа пры ўстанове культуры вельмі патрэбна, — лічыць маці траіх дзяцей Аксана Алёнікіна-Бялова. — Бо часта бывае так, што дзяўчаты не могуць ці саромеюцца распытаць сваіх бацькоў пра тыя або іншыя пытанні, звязаныя з нараджэннем дзіцяці. А калі прыходзяць сюды, дык атрымліваюць поўную і ўсебаковую кансультацыю ад больш вопытных мам, а таксама дзякуючы той літаратуры, якая ёсць у бібліятэцы...

Каб працаваць з маладымі маці, бібліятэкар Галіна Таргонская самастойна распрацавала праграму “Каб беларусаў стала больш” на 2007 — 2011 гады. З яе дапамогай яна не толькі кансультуе маладых мам, але і прывівае любоў да чытання ў сям’і, не забываючыся, натуральна, на галоўную функцыю бібліятэчнай установы.

А ў далейшых планах бібліятэкаркі — дарэчы, маці дваіх дзяцей — адкрыць Школу будучых татаў, яшчэ адно аб’яднанне “Дзеці “Калысачкі”, а таксама — пайсці ў чарговы дэкрэтны адпачынак.

За гады дзейнасці гэтага аб’яднання ў “Бацвінаўцы” пачаўся сапраўдны “бэбі-бум”: нарадзілася 67 дзяцей! І, як лічыць мясцовы бібліятэкар Галіна Таргонская, у гэтым, безумоўна, ёсць і заслуга Школы.

— На пасяджэннях, якія адбываюцца раз у месяц, — патлумачыла бібліятэкар, — мы ладзім тэматычныя гутаркі, глядзім вучэбныя фільмы і, канешне ж, дзелімся досведам з маладымі будучымі мамамі...

А для таго, каб кожная маладая маці атрымала ўсе магчымыя адказы на тыя пытанні, што яе хваляюць, у бібліятэцы ёсць шматлікая спецыялізаваная літаратура, дыскі, а на пасяджэнні “Калысачкі” прыходзяць акушэр-гінеколаг, педагог, сацыёлаг і нават псіхолаг.

Бацвінаўскі СДК.

Народ пытаецца і прапануе

“Ці займеем сучаснае абсталяванне?”

Пад час традыцыйнага апытання, праведзенага як у самім Крычаве, так і ў раёне, пераканаўся, што ў культурным жыцці гэтага рэгіёна Магілёўшчыны яшчэ хапае нявырашаных пытанняў, якія добра бачныя мясцовым жыхарам.

Раіса Міхайлаўна, служачая, г. Крычаў:

— Будынак раённага Цэнтра культуры рамантаваўся, наколькі я памятаю, гадоў сем таму. Цяпер у памяшканнях РЦК патрэбны рамонт, ды і фасад установы культуры выглядае не надта добра. Ці будзе рамонтаваць будынак і калі?..

Арцём, супрацоўнік РЦК, г. Крычаў:

— Галоўная праблема ўстановы — састарэласць наяўнай гуказапісваючай апаратуры. Ды і камп’ютар, які выкарыстоўваецца для студыйнай працы, таксама далёка не новы. Што да гукаўзмацняльнай апаратуры, дык, напрыклад, калонкі для РЦК былі куплены гадоў восем таму. А калі займеем сучасную апаратуру? Пакуль яе не набудзем, казаць пра паспяхова працу ўстановы ў наступным годзе будзе досыць складана...

Ганна Мікалаеўна, пенсіянерка, жыхарка вёскі “Лабковічы”:

— І апаратура ў нашым СДК “кволая”, і новых касцюмаў для калектыву ніяк не прыдбаюць. Ды і выглядае наш Дом культуры не надта добра: патрэбны рамонт...

Першы намеснік старшыні Крычаўскага райвыканкама Сяргей Марозаў і начальнік мясцовага аддзела культуры Марына Максімава.

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Не магу не сказаць і пра тое, што мы сёлета змаглі павысіць тарыфныя стаўкі да 50% работнікам сферы культуры раёна ў адпаведнасці з Дэкрэтам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 29 ад 26.07.1999 г. А гэта даволі вялікія грошы. Зрабілі так таму, што да гэтага часу заробак

кіраўніцтвам упраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама, і там нашу задумку падтрымалі.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Калі займацца адраджэннем народных традыцый, варта задумацца і пра стварэнне галаў-

таксама ў наступным годзе і запросім гасцей як з раёнаў Магілёўшчыны, так і з суседняй нам Смаленшчыны. З цягам часу, магчыма, гэты фестываль таксама можа стаць “фішкай” раёна, прычым не толькі рэгіянальнага, а і абласнога ўзроўню.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Не магу не закрануць пытанне матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў культуры горада і раёна. У РЦК — састарэлая гуказапісваючая апаратура, як, дарэчы, і ў шэрагу СДК раёна, дзе давялося пабываць... Ці будзе вырашацца гэтае пытанне?

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Ёсць патрэба ў абнаўленні тэхнічнага абсталявання, у замене гукаўзмацняльнай апаратуры... І гэта сапраўды праблема. Калі аграгарадоцкія СДК за-

дынка выглядае не надта прывабна. Ці будучы вырашацца гэтыя пытанні?

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Ремонт у РЦК, дзе месціцца таксама і Цэнтральная раённая бібліятэка, праводзіўся сем гадоў таму. І, натуральна, цяпер там патрэбна абнавіць фасад, адрамантаваць шэраг памяшканняў, як і ў Раённай дзіцячай бібліятэцы, ды і ў некаторых сельскіх СДК і СК. Але ўжо два гады на капітальны і бягучы ремонт устаноў культуры грошы з раённага бюджэту не выдаткоўваліся. Бюджэт на наступны год яшчэ не звярстаны, таму казаць пра будучыя рамонтныя работы ў тых або іншых СДК яшчэ зарана. Але гэта, сапраўды, яшчэ адна наша досыць балючая праблема.

Райвыканкамаўская “лятушка” з “К”

НЕ ЗВЯРСТАНЫ... або Шанс для праектаў

у сферы культуры быў, на жаль, у паўтара раза меншы за агульнараённы паказчыкі. Па выніках 10 месяцаў выйшлі на сярэднюю зарплату ў 250 долараў у эквіваленце, да канца года спрацуюм прыкладна на 350 долараў. Такім чынам максімальна наблізім заробкі ў сферы культуры да агульнараённага паказчыка.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Грошы гэта, канешне, неабліга. І, увогуле, матэрыяльны складнік — надзвычай важны. Але каб маладыя спецыялісты прыежджалі да вас у раён і — галоўнае — заставаліся ў ім працаваць, гэтага не заўсёды дастаткова. Патрэбна, на маю думку, каб для тых жа высокакласных спецыялістаў існавала таксама і магчымасць праявіць сябе. А ў Крычаўскім раёне дасюль не стварылі ніякага брэндавага фестывалю абласнога ўзроўню...

Вяду гаворку пра тое яшчэ і таму, што за прыкладамі паспяховавай “раскруткі” хадзіць далёка не трэба: побач з вашым раёнам знаходзіцца Клімавічкі, чью “Залатую пчолку” ведае, не раўнуючы, уся Беларусь. Пабываў у шэрагу устаноў культуры Крычаўшчыны, і дазнаўся, што амаль пры кожным СДК або СК створаны музейныя куткі, дзе сабраны разнастайныя этнаграфічныя рэчы... Музейных экспазіцый даволі многа, а значыць, і праца па захаванні і зберажэнні традыцый праводзіцца на даволі высокім узроўні. Дык мо варта паспрабаваць “раскруціць”, напрыклад, фестываль традыцыйнай культуры?

Марына МАКСИМАВА:

— Сапраўды, гэта ёсць у нашых планах. Справа ў тым, што тыя ж музейныя куткі пры СДК або СК не проста збіраюць этнаграфічныя матэрыялы, але і запіваюць фальклорныя песні, старадаўнія абрады і звычкі... Плануем з цягам часу пераводзіць гэтыя запісы ў “лічбу” і выдаваць на электронных носбітах. Сёлета правялі раённы агляд-конкурс “Карункі роднай спадчыны”. Магчыма, у наступным годзе з гэтага раённага мерапрыемства паўстане рэгіянальны фестываль традыцыйных беларускіх песень. Дарэчы, я ўжо мела папярэдняю гутарку з

ной каардынацыйнай устаноў — Дома або Цэнтра рамёстваў. Сетка падобных устаноў вельмі добра зарэкамендавала сябе на Віцебшчыне. Тут жа можна наладзіць продаж сувеніраў, выстаўкі майстроў народнай творчасці...

Марына МАКСИМАВА:

— Сёлета, дарэчы, мы на базе нашага краязнаўчага музея, што месціцца ў Палацы Пацёмкіна, адкрылі салон-краму па рэалізацыі сувенірнай прадукцыі... Там ладзім і выстаўкі майстроў народнай творчасці...

Сяргей МАРОЗАЎ:

— І мы ўжо даўно плануем стварыць Школу або Цэнтр рамёстваў у Крычаве. Нават меркавалі, што гэтая ўстанова паўстане на базе ДК завода гумавых вырабаў, які цяпер плануецца перадаць на баланс аддзела культуры, але адмовіліся ад гэтых планаў.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Чаму? Не стае спецыялістаў або майстроў народнай творчасці?

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Спецыялістаў хапае, ды і майстроў традыцыйных рамёстваў у раёне — дастаткова. Галоўная праблема тут — недахоп фінансаў на набыванне спецыялізаваўнага абсталявання. Напрыклад, для вырабу гліняных рэчаў патрэбна печ, ганчарныя кругі і гэтак далей. Можна, канешне, павесіць шылду: маўляў, мы стварылі Дом рамёстваў. Але, на маю думку, калі такая ўстанова не абсталявана, дык казаць пра паспяховаю працу ў галіне адраджэння традыцыйнай культуры не выпадае...

Марына МАКСИМАВА:

— Не магу не падзяліцца і яшчэ адной сваёй задумкай. Пра яе пакуль і Сяргей Анатольевіч яшчэ не ведае, але, спадзяюся, кіраўніцтва райвыканкама падтрымае мае планы. Справа ў тым, што сёлета пры Палацы Пацёмкіна мы адкрылі “Музейны салон”. Раз на месяц ладзім у ім вечары камернай музыкі, бардаўскай песні... Таму і выспела ідэя ладзіць там “Пацёмкінскія вечары” — рэгіянальны фестываль камернай музыкі. Пачнём яго правядзенне

бяспечаны ў тэхнічным плане яшчэ даволі няблага, дык іншыя СДК і СК раёна гэтым пахваліцца не могуць. Ёсць пытанні і з забеспячэннем нашых дзіцячых музычных і мастацкіх школ патрэбнымі інструментамі... На жаль, пры фарміраванні раённага бюджэту пад падобныя мэты звычайна прадастаўляюцца досыць мізэрныя сродкі, альбо фінансаванне ўвогуле не прадугледжваецца...

Марына МАКСИМАВА:

— Выйсце тут адно: закупка патрэбнай апаратуры за кошт пазабюджэтных сродкаў.

Сяргей МАРОЗАЎ:

— Але пазабюджэтыя сродкі таксама не такія ўжо і вялікія. Да таго ж, акрамя набыцця апаратуры, выкарыстоўваем гэтыя грошы і на дробны рамонт у СК і СДК, закупку запчастак і расходных матэрыялаў, вырашэнне іншых пытанняў. А пазабюджэт, пагадзіцеся, не гумава. Таму вырашаем пытанні паляпшэння і абнаўлення тэхнічнай базы устаноў культуры раёна, зыходзячы з наяўных магчымасцей.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— Пабываў у шэрагу устаноў культуры горада. У Раённай дзіцячай бібліятэцы, у РЦК патрэбны рамонт... Ды і на раёне, напрыклад, у Лабковіцкім СДК, фасад бу-

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ:

— У чым бачыце выйсце з гэтай сітуацыі?

Сяргей МАРОЗАЎ:

— На маю думку, усе пытанні, звязаныя з матэрыяльнай базай, без комплекснага планавання на дзяржаўным узроўні не вырашыць. Патрэбна фінансаванне з абласнога або рэспубліканскага бюджэту. У гэтым плане мы вельмі спадзяёмся на новую Дзяржаўную праграму “Культура Беларусі” на 2011 — 2015 гады. Бо, зыходзячы з уласнага вопыту на пасадзе першага намесніка старшыні райвыканкама, магу сказаць, што ў тых жа адукацый, медыцыне прыняццям комплекснага планавання праз мэтавыя праграмы дазваляе вырашаць цэлы шэраг праблем. Наколькі я ведаю, гэта першая, менавіта дзяржаўная, праграма ў сферы культуры, якая, спадзяюся, дапаможа як Крычаўскаму, так і іншым раёнам Беларусі вырашыць набыццёвыя пытанні як па паляпшэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы устаноў культуры, так і па набыцці сучаснай тэхнічнай апаратуры і музычных інструментаў.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ, наш спецыяльны карэспандэнт
Мінск — Крычаўскі раён — Мінск
Фота аўтара

Пасляслоўе да райвыканкамаўскай “лятучкі”

Начальнік упраўлення культуры Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта Анатоль СІНКАВЕЦ:

— На Крычаўшчыне цяпер праводзіцца вельмі інтэнсіўная праца ў сферы культуры, дзякуючы, у тым ліку, і актыўнаму новаму начальніку аддзела. Адчуваецца і падтрымка з боку раённага ўлад пры правядзенні шматлікіх культурна-масавых мерапрыемстваў, а матэрыяльная база ў аграгарадоцкіх СДК “Бавцінаўка”, “Бель”, “Чырвоная Буда” — на належным узроўні. Адзначу, што забеспячэнне РЦК, СДК якасным сучасным тэхнічным абсталяваннем — праблема не толькі Крычаўскага раёна, але і ўсёй Магілёўшчыны. На жаль, у нас, як вядома, набыць апаратуру замежнай вытворчасці практычна немагчыма. А тое абсталяванне, што прапаноўвае РУП “Светокон”, — разавое, і не заўсёды добра якасці. Гэта датычыць як праекцыйнай, светлавай, так і гукаўзмацняльнай апаратуры. Згодны з тым, што будучая Дзяржаўная праграма “Культура Беларусі” на 2011 — 2015 гады, якая цяпер абмяркоўваецца, вельмі дапаможа кожнаму раёну Беларусі. Абласное ўпраўленне культуры заклала ў яе ўсе свае пажаданні і прапановы. Цяпер застаецца толькі чакаць прыняцця гэтага важнага дакумента.

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

Навагрудскі замак — прыклад выкарыстання грашовай латарэі Міністэрства культуры і грамадскіх укладанняў нашых суграмадзян і беларусаў замежжа. Наступны накірунак — стварэнне падатковых ільгот і магчымасць выкупу гісторыка-культурнай каштоўнасці за адну базавую велічыню, у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта. Мы шукаем прыватнікаў, якія мелі б жаданне выкупіць гэтую каштоўнасць і аднавіць яе.

Але праблем даволі шмат. Скажу так: як грамадзянін сваёй краіны нават не ўяўляў, якая колькасць здабыткаў, помнікаў гісторыі і культуры знаходзіцца на нашай тэрыторыі! І гэтая ўражальная лічба пацвярджае: мы — сапраўды еўрапейская краіна, што мае глыбінныя еўрапейскія карані. Не так даўно сустракаўся з мастаком Кастусём Качаном, які мне паказваў здымкі з Баранавіцкага раёна, дзе велізарныя праблемы з помнікамі гісторыі і культуры. А іх проста патрэбна дахам накрыць. І гэтае пытанне — у нашай кампетэнцыі, будзем ім займацца.

Што да гэтага канкрэтнага прыкладу, дык, каб забраць у яго сьці аб’ект, трэба гэта рабіць у адпаведнасці з законам. Вырашыць адміністрацыйна падобнае пытанне нельга — гэта можа быць толькі судовае рашэнне: трэба падаць іск у суд з абгрунтаваннем таго, што аб’екту наносіцца шкода. Думаю, першым крокам у дадзеным пытанні можа быць выезд супрацоўніка ўпраўлення рэстаўрацыі і аховы гісторыка-культурнай спадчыны міністэрства ці спецыяліста з вобласці, аператыўны аналіз сітуацыі і накіраванне прадпісання адпаведнаму ўласніку, хто б ім ні з’яўляўся. Калі гэтае прадпісанне не выконваецца — толькі тады можна прадпрымаць іншыя дзеянні.

Віктар Сцяпаняў:

— Але гаворка — не пра захаванне, а пра выратаванне помніка!

Павел Латушка:

— Колькі сродкаў Вы асабіста гатовы ўкласці ў выратаванне гэтага помніка?

Віктар Сцяпаняў:

— Я пра гэты помнік не забываю амаль усё сваё свядомае жыццё.

Павел Латушка:

— Прыняў рашэнне накіраваць мільён на Нясвіжскі замак. І думаю, што кожны можа вырашыць, куды накіраваць уласны рубель. Давайце браць прыклад адно з аднаго, а не чакаць, калі за нас усё зробіць дзяржава! Яшчэ раз паўтараю: справа гэтая патрабуе не аднаго года і велізарных укладанняў. Толькі за апошнія пяць гадоў на аднаўленне і рэстаўрацыю гісторыка-культурных помнікаў было выдаткавана 250 мільёнаў долараў!

Руслан Кніга, дырэктар музея “Ружанскі палацава-паркавы комплекс Сапегай”:

— Па-першае, вялікі дзякуй Вам як міністру культуры за такую цікавую ў гісторыка-культурным кантэксце газету, як “Культура”! Па-другое, у верасні гэтага года на калегіі Міністэрства культуры было прынята рашэнне аб рэстаўрацыі палаца Сапегай. Мы ад усяго раёна просім Вас падпісаць фінансавыя паперы, каб запусціць рэстаўрацыю дадзенага аб’екта як мага хутчэй.

Павел Латушка:

— Шановны калега, ведаю гэтую праблему. Мы сваё слова стрымалі: Міністэрства культуры склала ўсе неабходныя дакументы і прадставіла іх у Міністэрства эканомікі для таго, каб Ружанскі палац быў уключаны ў Дзяржаўную інвестыцыйную праграму наступнага года. Была ідэя хоць трохі зачапіцца за яе, каб далей, калі скончыцца рэстаўрацыя Мірскага, Нясвіжскага замак, што звязана з вялікімі выдаткамі з боку дзяржавы, з’явіліся магчымасці павялічыць фінансаванне Ружанай.

На жаль, наша прапанова не была падтрымана. Накіраваў ліст віцэ-прэм’еру Урада, які курыруе Дзяржаўную інвестыцыйную праграму, дзе асабліва адзначыў важнасць пачатку дафінансавання аднаўлення Ружанскага замак з боку дзяржавы ў рамках інвестыцыйнай праграмы. На жаль, наша хадаўніцтва па інвестыцыйнай праграме на наступны год перавысіла тыя сродкі, якія прадстаўлены Міністэрству культуры, у шэсць разоў. Проста нерэальна ахапіць амаль адначасова ўсе аб’екты сферы культуры. Але будзем паўторна ўносіць аб’ект на 2012 год.

Асабіста ў мяне ляжыць сэрца да палаца Сапегай. Няма дня, каб не ўспамінаў пра яго. Мы спрабуем распрацаваць праект “Замкі Беларусі”, які разлічаны дзесьці на 10 — 15 гадоў. У яго ўнесены Ружанскі замак. Перадайце старшыні райвыканкама, што не забываюся на свае абяцанні і займаюся гэтай справай.

Сяргей Седач, начальнік аддзела культуры Баранавіцкага райвыканкама:

— Павел Паўлавіч, на сувязі — Баранавічы. Ці плануюцца змены ў Законе Рэспублікі Беларусь аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны ў плане ўдасканалення кадровай палітыкі і рэструктурызацыі ў гэтым накірунку, рэгулявання падаткаабкладання?

(Працяг на стар. 12.)

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

(Працяг. Пачатак на стар. 3 — 11.)

Павел Латушка:

— Сяргей Сяргеевіч, адразу Вам скажу, што — пра гэта ўжо казаў — не так даўно сустракаўся з чалавекам, які наведваў Баранавіцкі раён і прадставіў мне інфармацыю аб шматлікіх праблемах, звязаных з захаваннем гісторыка-культурных каштоўнасцей на яго тэрыторыі, а менавіта — сядзібных дамоў. Тут пытанне — нават не аб аднаўленні гэтых помнікаў, а хаця б аб захаванні іх у тым стане, у якім яны цяпер знаходзяцца. Збіраюся наведаць Баранавічы ў снежні і прашу Вас папярэдне аглядзець гэтыя аб'екты.

Што да пытання: мы плануем унесці змяненні ў Закон “Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны” ў 2011 годзе. Іх пракаменціруе начальнік упраўлення рэстаўрацыі і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Ігар Чарняўскі:

— Будзе ўдасканальвацца дзейнасць асоб, што працуюць у сферы. Цяпер мы разглядаем пытанні, звязаныя з адказнасцю за выкананне дадзенага заканадаўства: іх трэба суднесці з Адміністрацыйным і Крымінальным кодэксамі Рэспублікі Беларусь. Закон аб ахове спадчыны не прадугледжвае рэгуляванне парадаку падаткаабкладання. Але зазначу, што ў гэтым кірунку мы ўжо праводзім працу сумесна з Міністэрствам па падатках і зборах і з Міністэрствам фінансаў.

Іна Герасімовіч, кандыдат гістарычных навук, дырэктар Грамадскага музея гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі, Мінск:

— Павел Паўлавіч, вельмі рада чуць Вас! Лічу, што Вы шмат робіце для развіцця культуры Беларусі. Мяне цікавіць, ці можна стварыць у Беларусі дзяржаўны музей гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі?

Павел Латушка:

— Іна Паўлаўна, Вы ўзнялі вельмі важнае пытанне. Казаў аб гэтым публічна, што, сапраўды, цяжка пераацаніць той уклад, які ўнеслі яўрэі ў развіццё нашай нацыянальнай культуры і ўзаемна беларусы — у развіццё яўрэйскай культуры на тэрыторыі Беларусі, таму вельмі важна ўшанаваць памяць аб нашай сумеснай гісторыка-культурнай спадчыне. У якасці самых перспектывіўных падыходаў, па якіх ўжо дадзены адпаведныя даручэнні, назаву музейную экспазіцыю аб яўрэйскім гета, што адкрыецца ў Мірскім замку. У экспазіцыі Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, узвядзенне новага будынка якога, па даручэнні Прэзідэнта, мы сёлета распачалі і плануем скончыць праз два гады, у абавязковым парадку будзе праведзаны раздзел, прысвечаны халакосту. Я ведаю, што ў шэрагу рэгіёнаў нашай краіны ёсць музеі, звязаныя з адпаведнай тэматыкай, прынамсі, у Навагрудскім раёне. Гэтая тэма для нас не новая. Мы абсалютна да яе адкрыты.

Іна Герасімовіч:

— Так, я сама дапамагаю складаць экспазіцыю для Міра. Але за восем гадоў існавання грамадскага музея назапашана вялікая колькасць экспанатаў, унікальных матэрыялаў, якія мы гатовы аддаць дзяржаве...

Павел Латушка:

— Гэтае пытанне — перспектывіўнае. На мой погляд як міністра культуры, яго неабходна рэалізаваць. Аднак патрэбна разумець, што гэта патрабуе вялікіх фінансавых укладанняў з боку дзяржавы. Мяркую, на сёння самым лепшым варыянтам будзе, каб Вы прыйшлі да мяне на прыём, магчыма, з ініцыятыўнай групай. Тады мы разам абмяркуем, як да праблемы падступіцца, каб найхутчэй яе вырашыць. Зрэшты, гэтае пытанне мы абмяркоўвалі з Паслом Ізраіля ў Беларусі. Адкрыты да дыялога і чакаю Вас у сябе на прыёме.

Тыпавыя. Новыя!

Генадзь Пугачоў, дырэктар Дубровенскай дзіцячай школы мастацтваў:

— Павел Паўлавіч, сёння мы не маем права купляць тавары не беларускай вытворчасці, а прафесійныя музычныя інструменты ў нашай краіне не выпускаюцца. Як можна вырашыць гэтае пытанне?

Павел Латушка:

— Сапраўды, ведаю, што дадзеная праблема вельмі востра стаіць у нашых рэгіёнах. І абяцаю, што ў бліжэйшы час Міністэрства культуры звернецца з адпаведным хадайніцтвам ва Урад аб тым, каб лібералізаваць пытанні ажыццяўлення аплаты пры набыцці імпартажных музычных інструментаў. Галоўны аргумент, сапраўды, — у тым, што на сённяшні дзень у нашай краіне не вырабляюцца музычныя інструменты для забеспячэння імі дзіцячых школ, а ненабыццё цягам шэрагу гадоў прывядзе да таго, што вылучыць дзяцей мы будзем на няякасных, адпрацаваўшых сваё адзінках. Не скажу, што гэтую праблему можна вырашыць за дзень, але тут прысутнічае намеснік начальніка ўпраўлення капітальнага будаўніцтва і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння, які літаральна на гэтым тыдні падрыхтуе лісты ва ўсе вобласці з запытамі аб сітуацыі і канкрэтных патрэбах.

Сем нот тэатральнага акорда

На адкрыцці форуму сваё майстэрства прадэманстравалі гаспадары свята — народны тэатр Бярэзінскага дома культуры пад кіраўніцтвам рэжысёра Мікалая Пытляка.

Пастаноўка “Валянцін і Валянціна” распавяла сучаснай сцэнічнай мовай гісторыю першага каханьня. Зала была перапоўнена. Па словах Мікалая Пытляка праблем з недахопам акцёраў ніколі не было, бо жыхары горада хочучы паспрабаваць сябе ў нейкай ролі, і не заўжды ў другаснай, а — у галоўнай.

Сёлетняя “Бярэзінская рампа” прапанавала сем спектакляў. У конкурсе прымалі ўдзел тэатры з Беразіна, Жодзіна, Слуцка, Салігорска, Барысава, Нясвіжа, а таксама госці з г. Палеска Калінінградскай вобласці Расіі — Інтэрнацыянальны музычна-драматычны тэатр “Лабіаў”. Іх інтэрпрэтацыя вядомага твора Л.Філатава “Пра Фядота-стральца” дзве гадзіны захапляла публіку непасрэднасцю выяўлення.

Фестываль як іспыт

Дырэктар Мінскага абласнога цэнтра народнай творчасці Раіса Вайцяхоўская заўважыла, што на Міншчыне вельмі моцныя тэатральныя традыцыі. “Сёння, — распавяла яна, — складана ўтрымаць гэты жанр, бо ён вымагае фінансавых укладанняў, неардынарнага рэжысёрскага мыслення, карпатлівай работы. Вельмі няпроста падабраць пэўны тыпаж акцёра на патрэбную ролю... Фестываль для ўдасканалення аматарскіх тэатраў — проста неабходны. Калі ты трапіў на “Бярэзінскую рампу”, дык адпавядаеш узроўню народнага тэатра. Тут можна пабачыць узор, прыклад таго, як трэба працаваць”.

Разумеюць важнасць існавання такога фестывалю і ўлады: вялікую фінансавую падтрымку аказвае Мінблвыканкам, за што яму ўдзячныя іншыя арганізатары: Мінскі абласны цэнтр народнай

Тым часам

Тэатр-агляд Гомельшчыны

Напрыканцы восені на Гомельшчыне адбыўся традыцыйны абласны агляд-конкурс аматарскіх калектываў вобласці.

Сёлетняе мерапрыемства, арганізаванае ўпраўленнем культуры Гомельскага аблвыканкама і Гомельскім абласным цэнтрам народнай творчасці, падарыла жыхарам Мазыра, Светлагорска, Рэчыцы і Гомеля магчымасць убачыць лепшыя дасягненні рэгіянальнай сцэны.

У рэпертуарную афішу агляду-конкурсу ўвайшлі спектаклі “Паўлінка” і “Прымакі” Янкі Купалы, “Палачанка” Аляксея Дударова, “Лявоніха на арбіце” і “Трыбунал” Андрэя Макаёнка ды многія іншыя. Амаль усе аматарскія тэатры прадэманстравалі належны ўзровень рэжысуры і выканальніцкага майстэрства, сцэнаграфіі, музычнага вырашэння, сцэнічнай культуры.

VII Абласны фестываль народных тэатраў “Бярэзінская рампа” адбыўся напрыканцы лістапада ў Бярэзінскім раённым доме культуры. Для аматарскіх калектываў Міншчыны гэты форум з’яўляецца адным з дзейных стымуляў самаўдасканалення. Па словах бярэзінцаў, абмеркаванні спектакляў можна пачуць у горадзе і праз месяц пасля завяршэння фестывалю.

Тры дні адной “...Рампы”

творчасці, Бярэзінскі райвыканкам. Гэтым разам падзею прафінансавала не толькі ўпраўленне культуры, але і аддзел па справах моладзі. Дзякуючы гэтаму на фестываль трапілі госці з Палеска. Далучыўся сёлета да форуму і Беларускі фонд міру, які заснаваў свой прызд.

Мікалай Пытляк адзначае, што не ўсе тэатры могуць трапіць у конкурсную праграму. Пад час папярэдняга адбору ўвага звяртаецца на рэпертуар, якасць спектакляў, жанры. “За тры дні, — зазначыў ён, — можна паказаць шэсць — сем пастацовак, і мы імкнемся, каб яны былі разнастайныя. Добра, на мой погляд, што мы не абмяжоўваемся ў драматургіі: дэманструем як класіку, так і сучаснае айчыннае і замежнае мастацтва. Удзельнікі не паўтараюцца ў творах, ды і надта старыя спектаклі да нас не вязуць. У іх ёсць мэта: за два гады падрыхтаваць не нешта шароговае, камерцыйнае, а сапраўды фестывальны спектакль”.

Традыцыйна ў форуме прымае ўдзел народны тэатр драмы і камедыі імя У.Галубка са Слуцка, які гэтым разам падрыхтаваў спектакль “А досвіткі тут ціхія”, па-свойму яго пераасэнсаваны. Таксама заўсёды чаканыя пастаноўкі Заслужанага аматарскага калектыву імя Уршулі Радзівіл Нясвіжскага раённага цэнтра культуры і адпачынку пад кіраўніцтвам Яўгена Валабоева, што выступіў на самай першай “Бярэзінскай рампе”. Яго драма “Я заўсёды ўсміхаюся” таксама

прысвечана ваеннай тэме. Званне “заслужаны” нядаўна атрымаў яшчэ адзін член удзельніцкага форуму — драматычны тэатр “Відарыс” Палаца культуры імя М.Горкага з Барысава. Артысты паказалі “Тэлешоу” па п’есе Андрэя Курэйчыка.

Здабыткі і будні

Да трох фестывальных дзён тэатральныя калектывы рыхтаваліся грунтоўна. У вобласці раз у тры гады, пры пацвярджэнні званняў “народны” і “ўзорны”, тэатры паказваюць, чым яны жывуць і на якім узроўні знаходзяцца. Пры гэтым адсочваюцца будучыя ўдзельнікі “...Рампы”. Два семінары ў год наведваюць кіраўнікі аматарскіх калектываў у Мінскім абласным драматычным тэатры ў Маладзечне, праводзяцца

стажыроўкі рэжысёраў пад час “Бярэзінскай рампы” і іншага абласнога фестывалю — “Чароўнага куфэрка”.

Рэжысёр тэатра “Відарыс” з Барысава Уладзімір Буйко адзначаў некалькі складанасцей, з якімі даводзіцца сутыкацца ў паўсядзёнай працы: “За шэсць гадоў мы ні разу не атрымалі грашовай падтрымкі, і фінансавое пытанне — самае для нас

цяжкае. Трэба дзякаваць тым людзям, акцёрам аматарскіх калектываў, якія адпрацавалі па восем гадзін на сваёй працы і прыйшлі выконваць ролі. Ім самім даводзіцца рабіць дэкарацыі, касцюмы... Працуюць на энтузіязме, усёй душой! Упэўнены, што падтрымліваць сёння варта не толькі прафесійныя, але і аматарскія тэатры”.

Узначальвае журы на фестывалі ў Беразіне народная артыстка Беларусі Марыя Захарэвіч, што служыць Нацыянальнаму акадэмічнаму тэатру імя Янкі Купалы. Яна распавяла, што яе місія — не з лёгкіх, бо ўсе спектаклі маюць высокі ўзровень: “З кожным годам мы бачым, як растуць тэатры. Прыняць удзел у “Бярэзінскай рампе” — як здаць дзяржаўны іспыт”. Кожны з тэатраў быў адзначаны на фестывалі ўзнагародай. Журы вылучыла пэўныя якасці спектакляў і творчыя дасягненні акцёраў.

Алена САБАЛЕЎСКАЯ, наш спецыяльны карэспандэнт
Мінск — Беразіно — Мінск
Фота Паўла ЦЫБІНА
На здымках: спектаклі — удзельнікі “Бярэзінскай рампы”.

Аднойчы ў... Музычным

Монтэ-Крыста і Сонейка на адной сцэне

Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр распачаў новы этап свайго развіцця. Перажыўшы ў першай палове 2010-га змену кіраўніцтва і ажыццявіўшы некалькі цікавых праектаў, з новага сезона тэатр літаральна "засыпае" журналістаў запрашэннямі чарговы раз напісаць пра Музычны.

Дый падзеі ўсе — выключна творчыя! За тры месяцы — два абсалютна новыя спектаклі (такіх найменшаў у рэпертуары нашага тэатра яшчэ не было: "Аднойчы ў Чыкага", "Аршын мал алан"), некалькі канцэртных прэм'ер (найперш — з запрошаным дырыжорам Аляксандрам Анісімавым), два кастынгі (на мюзікл "Блакiтная камя" і оперу "Дон Жуан"), прыезды замежных гасцей. А над усім — планы блізка і далёка. Пра гэта і пайшла размова з дырэктарам тэатра, дэлегатом IV Усебеларускага народнага сходу Аляксандрам ПЯТРОВІЧАМ, мастацкім кіраўніком тэатра Адамам МУРЗІЧАМ і галоўным балетмайстрам Уладзімірам ІВАНОВІЧАМ.

— Цяпер, на мой погляд, тэатр імкнецца ахапіць самыя розныя жанры і стыльвыя кірункі, намацаць усе магчымыя шляхі свайго далейшага развіцця. Мабыць, каб вызначыць надалей, якія з іх акажуцца найбольш перспектыўнымі ў творчым і фінансавым плане?

Аляксандр Пятровіч: — Калі тэатр называецца "музычным" і носіць званне "акадэмічнага", ён павінен, пагадзіцеся, гэта апраўдваць. І цяперашнія рэпертуарныя пошукі накіраваны якраз на гэта. Думаю, пра нашы музычныя перспектывы лепей распавядзе мастацкі кіраўнік. Мне ж як дырэктару хацелася б засяродзіцца на матэрыяльна-тэхнічнай базе ўстановы.

— Але ж ваш будынак не такі ўжо стары — 1981 года, некаторы час таму быў зроблены рамонт...

Аляксандр Пятровіч: — Касметычнымі мерамі глабальных праблем не вырашыць. Неабходна тэрмінова замяняць сістэму пажаратушэння, стварыць каналізацыйныя сеткі. Але гэта — толькі пачатак рэканструкцыі. Сёння, калі мы разгарнулі актыўны творчы рух, стала відавочна, што тэатру не хапае рэпетыцыйных памяшканняў, класаў для заняткаў... А таксама касцюмерных, склада для захоўвання дэкарацый. Таму трэба пачынаць праектаванне новага корпуса. Бо ўжо сёння ў тэатры ідзе праца адначасова над некалькімі творчымі праектамі.

— На прэс-канферэнцыях неаднойчы распавядалася пра "Блакiтную камя", прэм'ера якой прызначана на 4—5 лютага. Сярод бліжэйшых сюрпрызаў — навагодня гала-канцэрт з дырыжорам Андрэем Галанавым. 27 сакавіка, да Міжнароднага Дня тэатра, — прэм'ера "Сільвы" Імрэ Кальмана, над якой будучы працаваць рэжысёр Сусана Цырук і дырыжор Алег Лясун. На закрыццё гэтага сезона — ці адкрыццё наступнага, — наколькі мне вядома, плануецца даўно абяцаны балет "12 крэслаў" Генадзя Гладкова ў пастаноўцы Дзмітрыя Якубовіча. Пэўна, гэта — толькі частка таго, што рыхтуецца?

Адам Мурзіч: — Насамрэч, запланавана гуды больш. Ужо дакладна вызначана, што дзесьці праз год на нашай сцэне з'явіцца "Дон Жуан" Моцарта, прычым на мове арыгінала —

па-італьянску, з рэжысёрам Мікалаем Пінігіным, дырыжорам Аляксандрам Анісімавым і некалькімі запрошанымі опернымі салістамі — найперш басамі, якіх у нас няма. Калі ж закрапае яшчэ больш далёкіх перспектывы, дык скажу пра мюзікл "Вестсайдская гісторыя" Леанарда Бернстайна. Думаем і пра такія партытуры, як "Утаймаванне наравістай" Шабаліна, "Леккар мімавалі" Гуно, "Раба каханья" і "Злачынства і пакаранне" Эдуарда Арцэма, "Граф Монтэ-Крыста" Леграна. Ну, а сярод бліжэйшых прыемных сюрпрызаў — сімфанічны канцэрт з твораў Рахманінава і Дворжака з удзелам французскіх музыкантаў: дырыжора Рыгора Пенцелейчука і піяніста Дзмітрыя Найдзіча.

— Сімфанічных і камерных канцэртаў у афішы тэатра паболела настолькі, што ў хуткім часе ваша зала рызыкне стаць дадатковай філарманічнай сцэнай...

Адам Мурзіч: — Ці ж гэта дрэнна, што мы прапагандуем лепшае? Пастаянным зваротам да высокай класікі мы ўзнімаем, з аднаго боку, майстэрства сваіх артыстаў. З іншага — выходзім гледачоў: у наш тэатр цяпер прыходзяць, каб далучыцца да папулярнай класікі розных жанраў. Мы не "перахопліваем" філарманіч-

Адам Мурзіч.

ную публіку, а ўзбагачаем сваю. Дый увогуле, канцэртамі зусім не злоўжываем. Бягучы рэпертуар складаецца паводле наступнай формулы: на кожны тыдзень павінна прыпадаць дзве класічныя аперэты або музычныя камедыі, два мюзіклы, адзін балет, адзін канцэрт і, па выхадных, дзівячыя спектаклі.

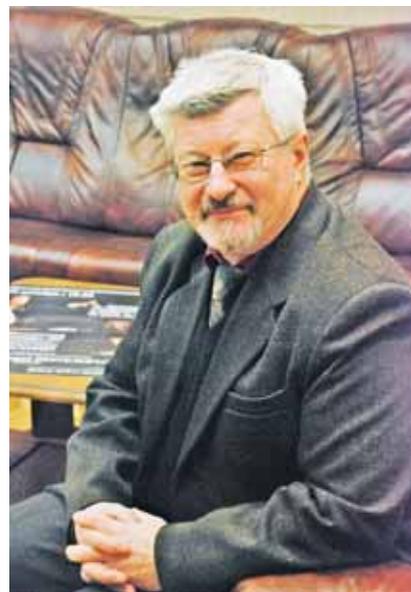
— А што наконт балетаў? Як мне здаецца, нягледзячы на ўсе страты і ў артыстычным складзе, і ў рэпертуары, усё ж узяты цвёрды курс на аднаўленне моцнай балетнай трупы. Мінулы сезон завяршыўся новай рэдакцыяй вашага "Мефіста" на музыку Уладзіміра Кандрусевіча...

Уладзімір Івановіч: — У студзенскай афішы — прэм'ера адноўленай "Кармэн-сіюты" Шчадрына з харэаграфіяй Альберта Алонса. Гэты спектакль калісьці ішоў у нашым тэатры паралельна з аднайменным балетам Вялікага ў пастаноўцы Валянціна Елізар'ева і карыстаўся не меншым поспехам. Мы яго аднавілі літа-

ральна за два тыдні, пакуль ставіўся "Аршын мал алан", у якім балет не мае звычайнай нагрузкі. Зразумела, узнікла пытанне, з чым аб'яднаць гэтую аднаактоўку. Вырашылі далучыць другі акт "Шчаўкунка" з харэаграфіяй Васіля Вайнонена: сюіты характарных танцаў і па-дэ-дэ.

— Такое "класічнае мінулае" ў балетнай трупы ўжо было, прычым са шматлікімі замежнымі гастролімі. Пры гэтым неаднойчы паўставала пытанне, ці не зрабіць на аснове Музычнага тэатра спецаб'яднае Цэнтр сучаснай харэаграфіі...

Уладзімір Івановіч: — Хочацца абыходзіцца сваімі сіламі, узгадаваць сваіх салістаў нова-

Аляксандр Пятровіч.

га пакалення. Дый увогуле, нашай трупы патрэбна, у першую чаргу, класіка, каб артысты маглі расці, удасканалівацца. Ідэал — мець універсальных танцоўшчыкаў, якім падуладны любыя кірункі, уключаючы хіп-хоп і брэйк-данс.

— Яшчэ лепшы варыянт — мець два склады, кожны з якіх меў бы сваю спецыялізацыю...

Аляксандр Пятровіч: — Такія прапановы ўжо луналі ў кулуарах тэатра, але цяперашнім штатным раскладам такая "раскоша" не прадугледжана. З запрошанымі на тую ж "Блакiтную камя" заключаны дамовы, бо танцоўшчыкаў нам папраўдзе не стае.

— Класіка і пошук адметнасці праз свае нацыянальныя творы — формула, па сутнасці, універсальная, вечная. У вашых канцэртных праграмах беларуская музыка гучыць. А са спектакляў — толькі згаданы балет "Мефіста" і мюзікл "Шклянкі вады" Уладзіміра Кандрусевіча.

Адам Мурзіч: — Гэты кампазітар абяцаў літаральна да новага года завяршыць свой новы мюзікл — "Соня, Сонейка, Соф'я..." пра часы Вялікага Княства Літоўскага, легендарнага Ягайлу і ягоную маладую жонку. Ужо вызначана, што рэжысёрам выступіць Настасся Грыненка. Увогуле, на маім стапе пабывала шмат беларускіх клавіраў і партытур — прыглядаемся, прыкідваем магчымыя варыянты. Пакуль магу канстатаваць, што галоўным недахопам амаль усіх беларускіх музычна-сцэнічных твораў застаецца лібрэта. Што ж да класікі, дык цэнтральнае месца ў рэпертуары па праве павінны займаць венскія і новавенскія аперэты, а таксама камічныя оперы. У апошнія гады тэатр крываў "зайграўся" на мюзіклах, часам не лепшага гатунку. Пастаянныя мікрафонныя спеўны прывялі да таго, што аперэтаньныя партыі даводзілася ледзь не вучыць нанова, бо некаторыя салісты з імі папросту не спраўляліся. Мы зрабілі працоўныя відэазапісы рэпертуарных спектакляў, спакойна, аргументавана прааналізавалі кожны з іх. Штосьці ўвогуле знялі з рэпертуару, над астатнім распачалася дэтальвае праца: і ў класе, і непасрэдна з рэжысёрамі і дырыжорамі. Стымулам для вакалістаў стала і запрашэнне на нашу сцэну оперных зорак: адразу ўзнікаюць і новыя крытэрыі, і здаровая канкурэнцыя, якая яшчэ нікому не перашкоджала.

Гутарыла Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Юрыя ІВАНОВА

Р.С. Акурат учора ў тэатры адбылося прадстаўленне трупы новага галоўнага рэжысёра. На гэтую пасаду запрошана Сусанна Цырук — колішняя выпускніца Рэспубліканскага каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, якая вучылася рэжысуры ў Санкт-Пецярбургскай кансерваторыі. На яе творчым рахунку — безліч пастацовак на лепшых сцэнах свету, шэраг беларускіх спектакляў розных гадоў, прэм'ера мюзікала Аляксандра Дамарацкага паводле аповесці Дж.Б. Прыстлі "31 чэрвеня" ў Новасібірску...

"Важна з першых вуснаў пачуць адказ"

Наталля Карпенка, г. Кіраўск:

— Добры дзень, паважаны Павел Паўлавіч! У буйных цэнтрах апаратура адпавядае сучасным патрабаванням, а ў малых гарадах тэхнічнае абсталяванне не "дацягвае" да неабходнага ўзроўню. Ці будучы выдаткоўвацца мэтавы грошы на набыццё апаратуры?

Павел Латушка:

— Наталля Аляксееўна, зараз на разглядзе ва Урадзе знаходзіцца праект дзяржаўнай праграмы "Культура Беларусі" на 2011 — 2015 гады. Гэты дакумент будзе разглядацца на падобным узроўні ўпершыню. У дакуменце за кошт мясцовых органаў улады і кіравання закладваецца фінансаванне, у тым ліку — і на гэтыя мэты. У любым выпадку, рэспубліканскі бюджэт не фінансуе набыццё апаратуры для раённых устаноў культуры: гэта забаронена з пункта гледжання бюджэту. Але для таго, каб гэтую праблему ўзняць на ўрадавы ўзровень, мы заклалі яе ў праграму "Культура Беларусі". Што да вашага пытання, мяркую, Вам патрэбна больш актыўна "грукаць" ва ўпраўленне культуры Магілёўскай вобласці і адстойваць гэтую пазіцыю.

Наталля Фарэйтарова, дырэктар Дубровенскай ЦБС:

— Дзень добры, Павел Паўлавіч! Наш раён — адзін з самых маланаселеных у Віцебскай вобласці. Адлегласці вельмі значныя — да 11 кіламетраў, ды і колькасць насельніцтва з кожным годам памяншаецца. Ці будучы перагледжаны нарматывыя нагрузкі на бібліятэкараў? Інакш хутка ў нас застацца некалькі бібліятэк, а астатнія вёскі будзе абслугоўваць бібліобус...

Павел Латушка:

— Цяпер мы рыхтуем новыя тыпавыя штаты, дзе прадугледжваецца нагрузка на аднаго сельскага бібліятэкара ў 250 чытачоў. Увогуле, калі Вы хочаце даведацца больш падрабязна пра новыя штатныя расклады і нарматывы, звярніцеся, калі ласка, ва ўпраўленне ўстановаў культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры ці ў абласное ўпраўленне культуры, дзе Вас абавязаны пазнаёміць з праектам тыпавых штатаў.

Надзея Курдзюк, Малаарыцкая ЦБС:

— У нас папярэднія штатныя расклады ўжо адменены. Ці ёсць якія-небудзь канкрэтныя тэрміны ўступлення ў дзеянне новых?

Павел Латушка:

— Вы ведаеце, Надзея Мікалаеўна, праблема звязана з тым, што штаты — вялікія, за апошнія гады адбылося вельмі шмат змяненняў у галіне, патрабаванні да культуры ўзраслі. Спадзяюся, у самыя хуткія тэрміны мы прыемем гэты дакумент. Абяцаю паставіць пытанне пад больш жорсткі кантроль.

Святлана Цішалавіч, мастацкі кіраўнік СДК, Полацкі раён:

— Павел Паўлавіч, мяне хвалюе такое пытанне: ці будзе перагледжана напаяўняльнасць гурткоў? Цяпер у нас па штатным раскладзе ў гуртку павінна быць запісана пятнаццаць чалавек. Па групе апараты працы нам неабходна стварыць восем гурткоў. Але ў школе навучаецца ўсяго трыццаць дзеткаў. Як нам быць у гэтай сітуацыі?

Павел Латушка:

— Мы цяпер распрацоўваем новыя тыпавыя штаты для ўстановаў культуры і ў гэтых штатах прадугледжваем перагляд напаяўняльнасці гурткоў. Мяркую, што Вам, Святлана, патрэбна звярнуцца ва ўпраўленне культуры вобласці. Калі Вас нешта не задаволіць, у Вас ёсць заўсёды права зразаваць на гэта і напісаць ліст нам.

"Нікому яшчэ не заміналі прафесіяналы"

Ірына Шапавалава, Крычаўскі раён:

— Павел Паўлавіч? Добры дзень! Я — малады спецыяліст, маё кіраўніцтва прадоўжыла са мной працоўны кантракт на адзін год. У нашым раёне няма такіх работнікаў культуры, не толькі сярод маладых спецыялістаў, з якімі заключаюць адно гадавыя кантракты, у той час як пенсіянерам у нас прадаўжаюць іх на пяць гадоў. Няўжо мы, маладыя, працуем горш за іх, і да нас існуе недавер?!

Павел Латушка:

— Тэрмін, на які прадаўжаецца працоўны кантракт, вызначае непасрэдна кіраўнік арганізацыі або ўстановы — гэта ягонае рашэнне. Іншая справа, што з Вамі як з маладым спецыялістам першапачаткова мусілі заключыць кантракт на два гады.

Ірына Шапавалава:

— Не, першы кантракт таксама быў толькі на адзін год...

Павел Латушка:

— Даручу Наталлі Шмакавай разабрацца ў сітуацыі: мы накіруем ва ўпраўленне культуры вобласці запыт на прадастаўленне нам аналізу прадаўжэння кантрактаў за апошнія два гады па ўстановах культуры Крычаўскага раёна. Канешне ж, — за тое, каб даваць дарогу маладым. Зрэшты, гэта не толькі маё меркаванне, але і прыныповае пазіцыя Кіраўніка нашай дзяржавы. З іншага боку, калі чалавек выходзіць на пенсію, але яшчэ мае сілы і імпат працаваць, не думаю, што яго неабходна адразу ж "спісваць". Нікому яшчэ не заміналі прафесіяналы.

(Заканчэнне на стар. 14.)

Уладзімір Івановіч.

“Важна з першых вуснаў пачуць адказ”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 3 — 13.)

Пытанні з інтэрнэт-форуму

Міхась Матусевіч, студэнт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў:

— Павел Паўлавіч, памятаю, Вы казалі пра магчымае ўвядзенне праектнай формы працы ў сферы культуры. Хто будзе падаваць праектныя заяўкі? Якія праекты будуць прырытэтнымі?

Павел Латушка:

— Каментарый па гэтым пытанні дасць начальнік упраўлення мастацтваў.

Міхаіл Казловіч:

— Вядзецца праца над Палажэннем аб парадку разгляду праектаў, заяўкамі на іх стварэнне ў сферы культуры. Мы спадзяёмся зацвердзіць дакумент да канца бягучага года, каб у 2011-м разглядаць заяўкі на стварэнне праектаў і аказваць ім падтрымку. Сродкі пад гэтыя мэты на наступны год мы ўжо запланавалі.

Міхась Матусевіч:

— Сфера маіх інтарэсаў палягае ў галіне праектнага менеджменту. Ці магчыма ўладкавацца мне на працу ў Інстытут культуры Беларусі?

Павел Латушка:

— Паважаны Міхась, пра гэта мы запытаем у начальніка аддзела навучальных устаноў і па рабоце з творчай моладзю.

Наталля Шмакава:

— Цяпер аб'яўлены конкурс на пасаду рэктара будучага Інстытута культуры Беларусі, разгледжаны чатыры кандыдатуры з ліку тых, што падалі заяўкі. У хуткім часе пасля прызначэння рэктар на кантрактнай аснове пачне ажыццяўляць набор кадраў, якіх будзе не ставаць у ВНУ. Таму ўладкавацца на працу ў Інбелкульт можна так сама, як і ў любую іншую вышэйшую навучальную ўстанову рэспублікі: падаць заяўку на імя рэктара і пры наяўнасці свабоднага месца.

Міхась Матусевіч:

— За пяць гадоў навучання ва Універсітэце культуры і мастацтваў па сваёй спецыялізацыі я зразумеў, што будучым менеджерам у сферы культуры ў часе навучання не хапае сустрэч з прадстаўнікамі Міністэрства культуры — скажам, у форме адкрытых лекцый. Было б добра заснаваць традыцыю публічных лекцый міністра культуры (якія ўключалі б таксама і адказы на пытанні) недзе на пачатку навучальнага года...

Наталля Шмакава:

— Насамрэч, прадстаўнікі Міністэрства культуры краіны неаднойчы сустракаліся са студэнтамі розных ВНУ, у тым ліку і Беларускага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. Сёлета міністр культуры Павел Латушка атрымаў запрашэнне прачытаць публічную лекцыю ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце. Але прапанова Міхася Матусевіча сапраўды слушная, і ў бліжэйшай перспектыве мы плануем рабіць такія сустрэчы часцейшымі.

Рэзюмэ

Як бачым, прамая сувязь з Міністэрствам вельмі запатрабавана. Людзі задаюць праблемныя пытанні, ім важна з першых вуснаў пачуць адказ. І для нас гэтая размова надзвычай карысная. Міністэрству культуры важна пачуць, што непасрэдна турбуе беларусаў, каб у сваёй працы дакладна ведаць, у якім напрамку нам ісці далей.

Фота Юрыя ІВАНОВА

Няўдалая авантура Пана Каханку

Айчынная мінуўшчына багатая на таямнічыя эпізоды і сапраўдныя дэтэктыўныя гісторыі, разабрацца ў якіх бывае складана і праз некалькі стагоддзяў. Як ужо паведамляла “К”, у Беларускім дзяржаўным акадэмічным музычным тэатры ў бліжэйшы час адбудзецца пастаноўка мюзікла “Блакiтная камяя”. Будучы спектакль звязаны з нашай краiнай не толькі айчыннымі выканайцамі галоўных роляў, але і самім сюжэтам.

Як Скандэрбег скраў князёўну

Таёмная перапіска з Радзівілам

Пад прозвішчам Тараканава ў расійскай гісторыі засведчаны дзве асобы. Першая — Аўгуста Цімафееўна — нарадзілася, як мяркуецца, у 1744 годзе, ад няроўнага шлюбу імператрыцы Лізаветы Пятроўны з Аляксеем Разумоўскім, і выхоўвалася за мяжой. Яе прымуова прывезлі ў Расію і памясцілі ў Іванаўскі манастыр, дзе тая была пастрыжана ў манашкі пад імем Дасіфея. Там князёўна пражыла да сваёй смерці ў 1810-м.

Была і другая Тараканава, якая таксама выдавала сябе за дачку імператрыцы Лізаветы і Разумоўскага. Паходжанне яе — нявысветлена. Адука-

ваная, кемлівая, яна валодала не толькі шматлікімі мовамі, але і незвычайнай прыгажосцю і абаяльнасцю, дзякуючы чаму скарыла ці не ўсю Еўропу.

Як сведчаць гісторыкі, пачынаючы з 1772 года князь Карл Станіслаў Радзівіл, больш вядомы пад мянушкай Пана Каханку, распачаў закулісныя інтрыгі пры Версальскім двары, спрабуючы схіліць Францыю аказаць дапамогу супраць імператрыцы Кацярыны II і караля Рэчы Паспалітай Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Праз два гады ад пачатку таёмнай “аперацыі” князёўна Тараканава сустрэлася з

Радзівілам у Цвейбрукене, пасля чаго паміж імі завязалася працяглая перапіска, і ў выніку быў вырацаваны план сумесных дзеянняў.

У пачатку 1774 года пад уплывам магната Браніцкага, што меў прыяцельскія стасункі з Карлам Станіславам Радзівілам, яна аб'явіла сябе дачкой Лізаветы Пятроўны, сястрой Пугачова і, адпаведна, прэтэндэнткай на рускі прастол. У пошуках сваёй “спадчыны” яна нават перабралася на поўдзень Расіі. Адтуль яна рассылала свае “маніфесцікі” многім вядомым асобам.

У сувязі з пэўнай небяспекай яе далейшага знаходжання на тэрыторыі Расіі былі прыняты меры аб тэрміновым вяртанні князёўны на Запад. Такую місію ўзялі на ся-

бе вялікую ганьбу ад мясцовага насельніцтва ўсяго Слуцкага павета, што спрадвеку лічыўся аплотам праваслаўя.

Пасля забойства генерала Волкава, які кватараваў у ягоным доме, Венедыкт Булгарын быў сасланы на вечнае пасяленне ў Сібір, але здолеў адтуль уцячы і потым аб'явіўся ў Еўропе, дзе выконваў даручэнне князя Станіслава Радзівіла аб выкраданні князёўны Тараканавай. Даручэнне ён выканаў паспяхова і схаваў яе ў сваіх албанскіх родзічаў. З Албаніі бацька будучага пісьменніка вывез прэтэндэнтку на прастол у суседнюю Італію.

Але, калі гэтыя авантурныя справы зайшлі надта далёка, Радзівілы “здалі” Булгарына ўладам. Па патрабаванні імператрыцы Кацярыны граф Арлоў перахітрыў Тараканаву і, арыштаваўшы, даставіў яе ў Расію, дзе яна была змешчана ў Петрапаўлаўскую крэпасць і дапытана. У хуткім часе князёўна нарадзіла сына і памерла ў крэпасці ад сухоты.

Па вяртанні ў Нясвіж Булгарын быў выдадзены князямі Радзівіламі рускай паліцыі і прыгавораны да пакарання смерцю праз павешанне. Землі Венедыкта Булгарына перайшлі па рашэнні суда ў 1794 годзе родным генерала Волкава, а пазней, у апошняй чвэрці XIX стагоддзя, маёнтка Пырашава з 800 дзесяцінамі зямлі належаў дваранцы Юліі Феафілавай Наркевіч-Ёдкавай.

Уладзімір КІСЯЛЁЎ, кандыдат эканамічных навук На здымках: князёўна Тараканава на карціне К.Флавіцкага; партрэт Станіслава Радзівіла (Пана Каханку); план сядзібы Булгарыных.

(Заканчэнне. Пачатак у № 48 за 2010 г.)

Да 1908 года Рушчыц выкладаў у Варшаўскай мастацкай школе, потым перабраўся на радзіму, у Богданава, дзе і жыў да кастрычніцкіх падзей 1917-га. Што ён пісаў у гэтыя дзесяць гадоў? Інтэр'еры сваёй сядзібы, натурныя эцюды жывапісных наваколляў: "Бледнае сонца", "Зіма", "Масток", "У пакоях", "Залаты спакой", "Дрэвы над вадой"... Напрыклад, каларыстычны дар мастака ў пейзажы "Зіма" дасягнуў сапраўдных вяршынь. Як здорава тут намаляваны занесеныя снегам галінкі старых ялін, падобныя на чарадзейныя карункі народных майстрых! Або сняжынкi, якія пераліваюцца смарагдамі... А свой любімы богданаўскі вятрак ён пабачыў з вышыні птушынага палёту, адкуль чароўнай карцінай расцілаецца зямля з гэтым самым млыном, ручаём з плацінай і вялікім драўляным колам, якое прыводзіць у рух жорны. Дарэчы, млын тыповы для беларускага пейзажа: прысадзісты, з саламяным дахам, што накрыты бура-зялёным мохам. Усе прадметы ў палатне афарбаваны ў смарагдава-зялёныя і чырванаватыя мажорна-прыўзнятыя тоны. Што тут па настроі і танальнасці вельмі нагадвае фарбы любімага настаўніка майстра — Архіпа Куінджы. Але менавіта гэты перыяд Рушчыца мастацтвазнаўчая думка ахарактарызавала наступным чынам: "У станковых палотнах адчуваецца імкненне адысці ад буйных сацыяльных пытанняў. У перыяд Кастрычніцкай рэвалюцыі ў светапоглядзе Рушчыца праявілася вядомая кансерватыўнасць і сацыяльная абмежаванасць". Вось так, ні больш ні менш: "...Кансерватыўнасць і сацыяльная абмежаванасць..." Каментарыі тут залішня.

Пасля 1918-га Рушчыц жывіў у Вільні, дзе загадваў кафедрай жывапісу ва ўніверсітэце. Паралельна пісаў натурныя пейзажы, звязаныя з беларускай гісторыяй. Заўважым, што пасля заключэння Рыжскага мірнага дагавора Заходняя Беларусь і частка Літвы былі ўключаны ў склад Польшчы, так што Рушчыц стаў як бы польскім падданым. Пэўны час быў нават старшынёй Камітэта па ахове помнікаў гісторыі, што дазволіла яму скрупулёзна вывучаць замкі ў Крэве, Міры, Лідзе, Гродне, Вільні. Дарэчы, у Вільні, Рушчыц у тэатры Н.Младзееўскай-Шкуркевіч афармляў і спектаклі, у асноўным — па п'есах польскіх драматургаў і паэтаў Юліюша Славацкага ("Баладына", "Лілія Венеда"), а таксама Станіслава Выспянскага ("Вяселле", "Варшавянка", "Лістападаўская ноч") ды іншыя. Але пра жыццё Рушчыца ў гэтым горадзе з 1919 па 1932 гады, пра яго дзейнасць як мастака-дэкаратара мы ведаем мала. Узнікае пытанне: ці сутыкаўся ён з даволі тады вядомымі беларускімі нацыянальнымі дзеячамі, напрыклад, братамі Луцкевічамі? Але можам толькі дапускаць, меркаваць, што камунікабельны Рушчыц усё ж не знаходзіўся ў культурным вакууме тагачаснага размаітага, багатага духоўнага жыцця Вільні. Падкрэслім, ён быў ініцыятарам адраджэння старадаўняга рамяства — вырабу віленскіх вербачак, якія сталі заўсёднымі арыбутамі вясенніх святаў — Казюкаса.

Аднак у Вільні Рушчыц надоўга не затрымаўся. Калі Камітэт па ахове помнікаў быў скасаваны польскім урадам, раз'юшаны гэтым фактам мастак пакінуў Віленскі ўніверсітэт і канчаткова перасяліўся ў Богданава. Цудоўны пейзаж "Старыя яблыні" — з той самай пары. Ён быў напісаны левай рукой, бо ў выніку інсульту ў Рушчыца паралізавала правую частку цела. Між тым, "Старыя яблыні" я лічу проста выдатным творам, бо бачу ў ім своеасаблівы драматычны "аўтапартрэт" жывапісца. Хіба гэтае перапліценне выгнутых ствалоў і галін дрэў з абсыпанай лістотай не

...Фердынанд Рушчыц быў выдатным мастаком, добрым чалавекам, цудоўным каларыстам і рысавальшыкам. Так, ён хацеў служыць сваім мастацтвам тым, хто ў гэтым меў патрэбу не як спажывец. Яго ідэал у тым, каб людзі ўцягваліся ва ўсе правы мастацкага жыцця, каб жывапіс стаў патрэбай, часткай духоўнага жыцця чалавека, узнімаў бы яго над паўсядзённасцю, развіваў густ і жаданне самому выяўляць сябе ў творчасці...

...Толькі Беларусі належаў целам і душой

Богданаўская "Святыня думання" Фердынанда Рушчыца

Фердынанд Рушчыц.

Ф.Рушчыц. "Сям'я мастака".

Ф.Рушчыц. "Пустэча. Восенскі вечар".

нагадвае лёс пакутных апошніх гадоў жыцця мастака? Левай рукой ён выканаў і мноства алоўкавых замалёвак, у якіх адной тонкай лініяй віртуозна перадаваў характары людзей ("Сям'я мастака", "Дрэвы над вадой", "Аўтапартрэт"). Пэндзлю творцы належыць і манументальны роспіс інтэр'ера касцёла Святой Дзевы Марыі ў вёсцы Вішнева, што на левым беразе ракі Гальшанкі. У Першую сусветную вайну ён згарэў, але ў 1920-я гады быў узноўлены.

А яшчэ Рушчыц стварыў шмат гравюр, часопісных ілюстрацый, заставак і канцовак для віленскіх, варшаўскіх, кракаўскіх выдавецтваў, часта выкарыстоўваючы ў іх арнаменты слупцік паясоў. Напрыклад, вельмі цікава выглядае вокладка польскага часопіса "Ziurawce", якую аформіў Рушчыц: высока над зямлёй сумна ляціць жураўліная чарада; цені птушак адбіваюцца ў люстраной роўнядзі возера... Быццам бы, усё проста, але мне чамусьці прыгадваюцца радкі старой душэўнай песні, якую так любілі эмігранты: "Здесь, под небом чужим, я, как гость нежеланный, слышу крик журавлей, улетающих вдаль..."

Мастак памёр 30 кастрычніка 1936-га ва ўзросце 66-ці гадоў, пакінуўшы багатую творчую спадчыну ў галіне жывапісу і графікі. Так здарылася, што большая частка спадчыны Рушчыца асела ў музеях Варшавы, Вільнюса, Кракава, Львова. У нас жа, паўтаруся, знаходзіцца толькі адна ягоная работа, і тая апынулася ў нашым музеі дзякуючы асабістай руплівасці Алены Аладавай. Але менавіта

праз яе працу пачалося вяртанне мастака ў прастору беларускай нацыянальнай культуры. Потым, у 70-я гады, з'явіліся і мастацтвазнаўчыя матэрыялы пра Рушчыца Л.Дробава, пазней — М.Баразны, Я.Шунейкі, А.Марціновіча, В.Рагойшы, М.Грамыка, Т.Сухоцкай. У 2002 годзе быў перакладзены з польскай мовы на беларускую і "Дзённік: да Вільні. 1894—1904" Ф.Рушчыца, які падрыхтаваў Э.Рушчыц. У жніўні 2000-га, у сувязі са 130-годдзем з дня нараджэння мастака, на Валожыншчыне, у Богданаве і Вішневе, Гальшанах, Крэве, Барунах, Трабах, адбыўся І Міжнародны пленэр, у якім прынялі ўдзел беларускія мастакі і нашчадкі Рушчыца з Варшавы. Вынікам яго стала цудоўная выстаўка "Зямля і неба Фердынанда Рушчыца". А праз чатыры гады ў Мінску, у раёне Вялікай Сляпянкі, адна з вуліц была названа імем мастака, а на доме — устаноўлена мемарыяльная дошка (скульптар — П.Вайніцкі, архітэктар — В.Іваню).

На жаль, ад былой фамільнай сядзібы Рушчыцаў сёння практычна нічога не засталася, хіба што сціплыя вясковыя могілкі, дзе пахаваны Рушчыцы, ды падмуркі іхніх дамоў. Ну, яшчэ — ручай і старыя дрэвы. Карацей кажучы, полымя Другой сусветнай вайны ўсё пазнішчала, у тым ліку і той самы касцёл Святога Міхаіла з цудоўнай чатырохграннай шатровай вежай (у 90-я гады на яго месцы быў пабудаваны новы цагляны касцёл). Хаця, па вялікім рахунку, паступовае разбурэнне сядзібы пачалося адразу пасля 1939 года.

Мясцовыя жыхары ўзгадвалі выпадкі, калі ў старонкі кніг з разрабаванай бібліятэкі "паноў" Рушчыцаў людзі загорталі сялянцы ды мыла...

...У заключэнне хачу расказаць адну дзіўную — калі не сказаць дзівосную — гісторыю, звязаную з Рушчыцам. У адной сям'і, у далёкім горадзе Барнаўле, захоўваецца карціна "Маці і дзіця", якая ніколі публічна не выстаўлялася, бо яе гаспадары былі супраць таго, каб гэтае палатно пакінула сцены іхняга дома. Аказваецца, продкамі сённяшніх уладальнікаў карціны былі багатыя грамадзяне нейкага горада або мястэчка на тэрыторыі сучаснай Беларусі. А ўсё пачыналася з таго, што маладыя муж і жонка доўга не маглі нарадзіць дзіця. Ні ўрачам, ні знахарам не пад сілу было дапамагчы гэтай сям'і. А ў маладога мужа быў сябар — Фердынанд Рушчыц. Адночы мастак, спачуваючы сябру, падарыў яму сваю карціну з выявай маладой цудоўнай жанчыны з дзіцем на руках, падобнай да сярэднявечнай мадонны, толькі ў простым народным адзенні, на фоне ярскага пейзажу. У выяве жанчыны крыху ўгадваліся рысы жонкі сябра. Пры перадачы карціны Рушчыц сказаў, што з гэтага часу ў сям'і будзе заўсёды дабрабыт, прыгажосць і народзятца дзеці. Але абавязковая ўмова: карціна павінна знаходзіцца ў доме і ніколі не пакізацца на выстаўках. Гэта было ў 1911 годзе, значыць, тады, калі Фердынанд Рушчыц жывіў у Богданаве.

І сапраўды, пасля гэтага ў сям'і адзін за другім сталі нараджацца дзеці: трое дзяцей! Цікава, што старэй-

шы з сыноў — Фелікс — быў дзіўным чынам падобны на таго хлопчыка з карціны. Потым — Першая сусветная вайна, няшчасці, голад, холад... Аднак гэты род не толькі выжыў, ацалеў, але і прымножыўся, маючы ў кожным пакаленні па некалькі дзяцей. І заўсёды суправаджала іх па жыцці рушчыцкая карціна-талісман. Дзед Фелікс, па словах унучкі — сённяшняй уладальніцы карціны — удзельнічаў у Вялікай Айчыннай вайне, вызваляў Польшчу, меў шмат баявых узнагарод. Пасля Перамогі пасяліўся ў прыгарадзе Кіева. Прышоў час, і дачка яго паехала па камсамольскай пуцёўцы на асваенне цаліны. Тут, на Алтаі, пазнаёмілася з будучым мужам. У 1980-я гады, пасля смерці дзёда Фелікса, карціну атрымала ў спадчыну дачка, і такім чынам твор аказаўся ў Барнаўле. Цяпер ён знаходзіцца ў доме сям'і ўнучкі. І сёння яе гаспадары, як і раней, не згаджаюцца паказваць палатно свету, бо не жадаюць лішняй шуміхі вакол яго. І толькі ў мінулым годзе, дзякуючы настойлівай просьбе барнаўскай журналісткі Марыны Кочневай, гаспадары карціны расказалі гэтую дзіўную гісторыю і дазволілі сфатаграфавать твор. І вось 11 снежня 2009 года ў адной з барнаўскіх газет з'явіўся нарыс пад назвай "На Алтае чудотворная картина помогла родить ребенка".

Што тут сказаць? Асабіста я веру, што гэта — шчырая праўда. Хаця нам не дадзена прадугадаць да канца цудоўную моц сапраўднага мастацтва ў дачыненні да чалавецтва...

Барыс КРЭПАК

МУЗЕІ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
МАСТАЦКІ МУЗЕЙ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск,
вул. Леніна, 20.
Тэл.: 227 45 62.

- Мастацтва Беларусі XII — XIX стст.
- Мастацтва Беларусі канца XIX — пач. XXI стст.
- Мастацтва Расіі XVIII — пачатку XX стст.
- Мастацтва краін Усходу XV — XX стст.
- Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.
- Экспазіцыя жывапісу, скульптуры, графікі мастакоў 1940-х — 1980-х гг.

Выстаўкі:

- **Выстаўка Леаніда Дударэнкі.** Да 10.12.2010.
- **"Барыс Забораў. Жывапіс. Малюнак. Скульптура"**. Да 10.12.2010.
- **Выстаўка Ірыны Котавай "Шпацыры па Парыжы"**.

Філіялы Нацыянальнага мастацкага музея РБ:

**МУЗЕЙ "ДОМ ВАНЬКОВІЧАЎ.
КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА
ПЕРШАЙ ПАЛОВЫ XIX ст."**

г. Мінск,
вул. Інтэрнацыянальная, 33а.
Тэл.: 227 87 96.

- Пастаянная экспазіцыя.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г.п. Мір,
Карэліцкі р-н,
Гродзенская вобл.
Тэл.: (8-01596) 2 30 35.

- Пастаянная экспазіцыя.

**МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА
НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
ў в. Раўбічы**

Спарткомплекс
"Раўбічы",
Мінскі р-н.
Тэл.: 507 44 68.

- Пастаянная экспазіцыя.

**МУЗЕЙ
В.К. БЯЛЫНЦАГА-БІРУЛІ
ў г. МАГІЛЁВЕ**

г. Магілёў,
вул. Ленінская, 37.
Тэл.: (8-0222) 22 48 87.

- Пастаянная экспазіцыя. "Культура I-й пал. XIX ст."

МУЗЕІ *

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, вул.
К.Маркса, 12.
Тэл.: 227 43 22.

Экспазіцыі:

- **"Мастацтва ў гарадской культуры XIX — пачатку XX стст."**
- **"Старажытная Беларусь"**.
- **"Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы"**.
- **"З крыніц адвечнай прыгажосці"**.
- **"Водбліскі ваеннай славы"** (еўрапейская зброя і вайсковы абмундзіраванне XIX — I-й пал. XX стст.).

Выстаўкі:

- **"3 дрэва, гліны і металу..."**. Да 5.12.2010.
- **"Вернутыя імгненні. Яўрэі царскай Расіі"**. Да 16.01.2011.
- **"Няскончаная п'еса для механічнага шыла"**.

і творчасць".

- Тэатралізаваная экскурсія паводле казак Якуба Коласа.

Выстаўкі:

- **"Маё жыццё — карціны": з калекцыі Ю.М. Пэна** (з фондаў Віцебскага абласнога краязнаўчага музея).

**ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНЫ
МУЗЕЙ ЯНКІ КУПАЛЫ**

г. Мінск,
вул. Янкі Купалы, 4.
Тэл.: 227 78 66.

- Пастаянная экспазіцыя **"Жыццё і творчасць Янкі Купалы"**.
- Цыкл музейна-педагагічных заняткаў **"Дзядзька Янка, добры дзень!"**.

- **"Васіль Быкаў. Шлях, вызначаны лёсам"**.
- **"Спадарожнікі дзяцінства"**.
- Выстаўка твораў Алеся Шатэрніка **"Сонцапрамень"**.
- **"Беларускія пісьменнікі XX стагоддзя ў творах выяўленчага мастацтва"**.

**МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ
АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ**

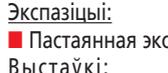
г. Мінск,
пр-т Незалежнасці, 25а.
Тэл.: 226 03 98.

Экспазіцыі:

- Пастаянная экспазіцыя.

Выстаўкі:

- **"Смерць — гэта не правасуддзе"**.
- **"Как молоды"**

Гомельшчыны).

- **Выстаўка жывапісу Ігара Сямекі.**
- **"Зачараваныя жыццём"**.
- **"І жарсць, і захапленне, і душа..."**
- **"3Д. Стэрэапіс па тканіне"**.

Экспазіцыі:

- **"Культавыя прадметы"** ("Дамавая царква", паўночны рызаліт палаца).
- **"Загадкавыя фантазіі мора"** (грот палаца).
- Экспазіцыя, прысвечаная дзяржаўнаму дзеячу СССР А.Грамыку.
- **"Чырвоная гасцеўня"**.
- **"Зала ўрачыстых прыёмаў"**.
- Экспазіцыя адкрытага захавання археалагічнай калекцыі музея (цокальны паверх паўднёвай галерэі).
- **Вежа палаца Румянцавых і Паскевічаў**

Экспазіцыя "Уладальнікі

экспазіцыя, прысвечаная гісторыі Гомельшчыны.

- **Лакальныя экспазіцыі ў санітарным вагоне, у партызанскай зямлянцы.**
- На тэрыторыі музея працуе пнеуматычны цір.

Выстаўкі:

- **"Айчынная вайна 1812 года"** (з фонду Кобрынскага ваенна-гістарычнага музея імя А.В. Суворова).
- **"Музей крыміналістыкі"**.
- **Ваенная тэхніка на адкрытай пляцоўцы.**

ГАЛЕРЭІ*

ПАЛАЦ МАСТАЦТВА

г. Мінск,
вул. Казлова, 3.
Тэл./факс.: 290 60 10.

- Другая Біенале жывапісу, графікі і скульптуры.
- Выстаўка дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

**МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ
"УНІВЕРСИТЭТ КУЛЬТУРЫ"**

г. Мінск,
Кастрычніцкая
плошча, 1
(Палац
Рэспублікі).
Тэл.: 227 26 12.

- **Выстаўка лаўрэатаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі.** 3 10.12.2010.

ГАЛЕРЭЯ ТЫЗЕНГАЎЗА

г. Гродна,
пл. Тызенгаўза,
4.
Тэл./факс:
(8-0152)
72 27 57.

- **Выстаўка работ беларускіх мастакоў.**
- **Выстаўка "Мелодыі горада"** студыі "Прамень".

**КАРШІННАЯ ГАЛЕРЭЯ
Г.ВАШЧАНКІ**

г. Гомель, вул.
Карповіча, 4.
Тэл.: (8-0232) 77 75 20.

Экспазіцыя:

- **"Гаўрыла Вашчанка"**.
- **Выстаўка-продаж твораў выяўленчага мастацтва, сувеніраў і тавараў для мастакоў.**

Выстаўкі:

- **Выстаўка "Льняная калекцыя"**.
- **Выстаўка Аляксандра Дзямідава.**

УВАГА!

Паважаныя чытачы!

ІДЗЕ ПАДПІСКА

на часопіс "Мастацтва"

Падпісныя індэксы:

індывідуальная падпіска — 74958,

ведамасная падпіска — 749582.

НА І ПАЎГОДДЗЕ 2011 ГОДА!

Да 9.01.2011.

Дом-музей І З'езда РСДРП
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 31а.
Тэл.: 290 68 47.

- Пастаянная экспазіцыя **"Гісторыя І З'езда РСДРП"**.
- **"Аксамітны трусік"**.

**ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-
МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ
ЯКУБА КОЛАСА**

г. Мінск,
вул. Акадэмічная, 5.
Тэл.: 294 91 96.

- Пастаянная літаратурна-мемарыяльная экспазіцыя **"Якуб Колас. Жыццё"**

Выстаўкі:

- **"Курганы шмат чаго нам гавораць"** (да 100-годдзя з моманту напісання паэмы "Курган").
- **"Глянуць будучыне ў вочы..."** (да 65-годдзя з дня адкрыцця першай экспазіцыі музея).

**ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ
ЛІТАРАТУРЫ**

г. Мінск, вул. М.Багдановіча, 15.
Тэл.: 334 56 21.

Выстаўкі:

- **"Святло стагоддзяў"**.
- **"Свет шчодры. Свет мяне паўторыць..."** (да 80-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча).

**мы былі...
Семейный альбом".**

- **"Казахстан — Беларусь. Вялікая Перамога — адзіная памяць"**. Да 24.12.2010.
- **"Савецкае грамадства і вайна 1941 — 1945"**.
- **"Вітражы партызанскай мудрасці і кемлівасці"**. Да 12.05.2011.
- **"Пераможцы"**. Да 24.12.2010.

**ГОМЕЛЬСКІ ПАЛАЦАВА-
ПАРКАВЫ АНСАМБЛЬ**

г. Гомель, пл.
Леніна, 4.
Тэл.: (8-0232) 74 19 11.

Цэнтральная частка палаца

Выстаўкі:

- **"Саюз Зямлі, Вады і Агно"** (выстаўка мастакоў-керамістаў

Гомельскага маёнтка Румянцавы і Паскевічы".

Выстаўкі:

- **"Повязь часоў"**.
- **"А па начах мне сняцца коні..."**

Паўночнае крыло палаца

Выстаўкі:

- **"Вышыўка Наталлі Коршак"**.
- **"Свет звяроў Гомельшчыны"**.
- **Куток жывых экзатычных рэптылій. Зімовы сад.**
- **Свет субтрапічных раслін і жывёл.**

**ГОМЕЛЬСКІ АБЛАСНЫ
МУЗЕЙ ВАЕННАЙ СЛАВЫ**

г. Гомель,
вул. Пушкіна, 5.
Тэл.: (8-0232) 77 60 60.

- **Ваенна-гістарычная**

**НАЦЫЯНАЛЬНЫ
АКАДЭМІЧНЫ
ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ
І БАЛЕТА
РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ**

г. Мінск, пл.
Парыжскай камуны, 1.
Тэл./факс: 334 11 56.

- **4 — "Бахчысарайскі фантан"** Б.Асаф'ева.

- **7 — "Набука"** Дж.Вердзі.
- **8 — "Кармэн"** Ж.Бізэ.
- **9 — "Тоска"** Дж.Пучыні.
- **10 — "Травіята"** Дж.Вердзі.

**РЭСПУБЛІКАНСКІ
ТЭАТР БЕЛАРУСКАЙ
ДРАМАТУРГІІ**

г. Мінск, вул.
Крапоткіна, 44.

Тэл.: 334 60 08.

- **5 — "Сонечка"** А.Паповай.
- **7 — "Адамавы жарты"** С.Навуменкі.
- **8 — "Жан і Беатрыса"** К.Фрэнцэа.
- **9 — "Сталіца Эраўнд"** С.Гіргеля.
- **10 — "Неба ў дьяментах"** А.Чэхава.

**БЕЛАРУСКІ
ДЗЯРЖАЎНЫ
АКАДЭМІЧНЫ
МУЗЫЧНЫ ТЭАТР**

г. Мінск, вул. Мяснікова, 44.
Тэл.: 200 81 26.

- **4 — "Чырвоны Каптурчык. Пакаленне NEXT"** А.Грыненкі.
- **5 — "Залатое кураня"**

В.Уланоўскага.

- **7 — "Стакан вады"** В.Кандрусевіча.
- **8 — "Марыца"** І.Кальмана.
- **9 — "Шахразада. Іспанскія мініяцюры"** М.Рымскага-Корсакава.
- **10 — "Юнона і Авось"** А.Рыбнікава.

**БЕЛАРУСКІ ТЭАТР
"ЛЯЛКА"**

г. Віцебск, вул.
Пушкіна, 2.
Тэл.: (8-0212) 36 32 50.

- **5 — "Асцярожна, Соня!"** А.Усачова.
- **12 — "Дапытлівы слонік"** Р.Кіплінга.

